

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

Випускна робота бакалавра

**на тему «Комплексний аналіз фінансових результатів діяльності
підприємства»**

Виконала: студентка 4-го курсу, групи 402-ЕФ
Спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Лаврик Л.І.

Керівник: к.е.н., доцент Скриль В.В.

Рецензент: гл.бухгалтер ТОВ «ЛОЇ»

Грищенко О.Л.

Засвідчую, що в цій роботі немає запозичень із
праць інших авторів без відповідних посилань
Лаврик Л.І.

Підтверджую достовірність даних, використаних
у роботі

Лаврик Л.І.

Полтава, 2023 року

АНОТАЦІЯ

Лаврик Л.І. Комплексний аналіз фінансових результатів діяльності підприємства. Рукопис. Випускна робота на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» – Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Полтава, 2023.

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Полтава, 2023.

Робота містить 112 сторінки, 15 таблицю, 12 рисунка, список літератури з 89 джерел та 3 додатків.

Ключові слова: фінансові результати, підприємство, аналіз, прибуток, дохід, рентабельність, витрати.

Метою роботи є визначення повноти та якості формування фінансових результатів, встановлення спрямованості й рівня впливу окремих факторів на зміну показників прибутку, узагальнення методів визначення резервів покращення фінансових результатів.

Об'єкт дослідження – є Публічне Акціонерне Товариство «Мотор Січ».

Предмет дослідження економічні відносини, що виникають при формуванні фінансових результатів у вигляді прибутку та рентабельності.

У випускній роботі здійснено дослідження теоретичних аспектів аналізу фінансових результатів, загальне оцінювання формування та динаміки фінансових результатів, обґрунтування показників структури та якості прибутку, вимірювання впливу факторів на динаміку фінансових результатів, узагальнення резервів покращення фінансових результатів та розробка управлінських заходів щодо їх реалізації.

ABSTRACT

Lavryk L.I. Comprehensive analysis of the financial results of the enterprise. Manuscript. Graduation thesis for obtaining the first (bachelor) level of higher education in specialty 072 "Finance, banking and insurance" - Yuriy Kondratyuk Poltava Polytechnic National University, Poltava, 2023.

Yuriy Kondratyuk Poltava Polytechnic National University, Poltava, 2023.

The work contains 112 pages, 15 tables, 12 figures, a bibliography of 89 sources and 3 appendices.

Key words: financial results, enterprise, analysis, profit, income, profitability, costs.

The purpose of the work is to determine the completeness and quality of the formation of financial results, to establish the direction and level of influence of individual factors on the change in profit indicators, to generalize the methods of determining reserves for improving financial results.

The object of the study is Motor Sich Public Joint Stock Company.

The subject of research is the economic relations that arise in the formation of financial results in the form of profit and profitability.

In the final work, a study of theoretical aspects of the analysis of financial results, a general assessment of the formation and dynamics of financial results, substantiation of indicators of the structure and quality of profit, measurement of the influence of factors on the dynamics of financial results, generalization of reserves for improving financial results and the development of management measures for their implementation were carried out.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1. Економічна сутність фінансових результатів та їх класифікація...	6
1.2. Інформаційне забезпечення аналізу фінансових результатів підприємства	17
1.3. Методики економічного аналізу фінансових результатів	24
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ПАТ «МОТОР СІЧ»	35
2.1. Загальна характеристика підприємства ПАТ «Мотор Січ».....	35
2.2. Аналіз рівня і динаміки фінансових результатів підприємства.....	42
2.3. Факторний аналіз прибутку.....	53
2.4. Аналіз показників рентабельності підприємства.....	66
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ПАТ «МОТОР СІЧ».....	82
3.1. Удосконалення організації та методики аудиту доходів, витрат та фінансових результатів діяльності підприємства	82
3.2. Напрями покращення фінансових результатів діяльності підприємства	90
ВИСНОВКИ	99
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	103
ДОДАТКИ	112

				ВР 402-ЕФ 19080			
	П. І. Б.	Підпис	Дата	<i>Комплексний аналіз фінансових результатів діяльності підприємства</i>	Літ.	Арк.	Акрюшів
<i>Розроб.</i>	<i>Лаврик Л.І.</i>				3	112	
<i>Перевір.</i>	<i>Скриль В.В.</i>				<i>Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування</i>		
<i>Н. Контр.</i>	<i>Скриль В.В.</i>						
<i>Затверд.</i>	<i>Птащенко Л.О.</i>						

3.3. Оцінка інвестиційної привабливості ПрАТ «Фармацевтична компанія «Дарниця»

.....73

Висновки до розділу

3.....78

РОЗДІЛ 4. ПЕРСПЕКТИВИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ФАРМАЦЕВТИЧНА КОМПАНІЯ «ДАРНИЦЯ»

.....80

4.1. Заходи щодо покращення результатів господарської діяльності та підвищення рівня інвестиційної привабливості підприємства

.....80

4.2. Організаційний план впровадження інвестиційного проекту та оцінювання ризиків

.....87

4.3. Економічне обґрунтування проекту забезпечення інвестиційної привабливості підприємства

.....97

Висновки до розділу

4.....105

ВИСНОВКИ.....

..107

СПИСОК

ВИКОРИСТАНИХ

ДЖЕРЕЛ.....111

ДОДАТКИ.....

..114

ВСТУП

В сучасних економічних умовах військового стану та загального зниження ділової активності більшість підприємств ведуть боротьбу за існування та підтримку фінансового стану. При цьому одним із напрямів такого виживання є зміна стратегічних орієнтирів підприємств з метою поліпшення його становища на ринку, збереження господарської діяльності та формування фінансового результату. Ключовим шляхами виходу з кризи є освоєння виготовлення нової продукції, яка є конкурентоздатною на зовнішньому та внутрішньому ринках, з реалізацію інноваційних та інвестиційних можливостей суб'єктів господарювання і впровадженням різного роду нових технологій. При цьому базовою складовою фінансової політики підприємства є отримання позитивного фінансового результату у вигляді прибутку та забезпечення необхідного рівня рентабельності діяльності.

Питання формування стратегії розвитку підприємства з метою одержання фінансового результату в умовах війни та кризи в економіці набувають все більшої актуальності. Серед всіх економічних показників прибуток є основною результуючою характеристикою його діяльності, а рентабельність показником ефективності такої роботи суб'єкта господарювання. За умов значних обмежень в фінансуванні підприємств прибуток виступає ключовим джерелом фінансових ресурсів та основою інноваційного розвитку організації, переоснащення виробничих потужностей, модернізації технологічного та технічного забезпечення, впровадження принципів соціальної відповідальності. Планування фінансових результатів представляє собою розробку комплексу заходів які спрямовані на досягнення необхідного розміру прибутку та рентабельності, а також раціональному використанню прибутку в руслі стратегії та завдань розвитку суб'єкта господарювання. Необхідно зазначити, що безпосередньо процедура планування фінансових результатів підприємства є поточною діяльністю фінансових менеджерів, тому що саме стратегія формування таких

результатів підприємством на тривалий період забезпечує стійку конкурентоздатність.

На думку багатьох авторів значення фінансових результатів – прибутку та рентабельності найбільше залежать від таких чинників як: зростання обсягу виготовлення та реалізації продукції, зменшення витрат на виготовлення продукції, зростання відпускних цін, забезпечення якісних показників продукції, що дозволяє підвищити ціну на неї, розширення асортименту продукції що задовольняє потреби споживачів, освоєння нових ринків збуту продукції та зменшення термінів її реалізації.

Метою роботи є визначення повноти та якості формування фінансових результатів, встановлення спрямованості й рівня впливу окремих факторів на зміну показників прибутку, узагальнення методів визначення резервів покращення фінансових результатів.

Об'єкт дослідження – є Публічне Акціонерне Товариство «Мотор Січ».

Предмет дослідження економічні відносини, що виникають при формуванні фінансових результатів у вигляді прибутку та рентабельності.

Завданням роботи є дослідження теоретичних аспектів аналізу фінансових результатів, загальне оцінювання формування та динаміки фінансових результатів, обґрунтування показників структури та якості прибутку, вимірювання впливу факторів на динаміку фінансових результатів, узагальнення резервів покращення фінансових результатів та розробка управлінських заходів щодо їх реалізації.

Нормативно-правовою основою випускної роботи є законодавчі акти, постанови КМУ, стандарти бухобліку, що стосуються питань формування та використання фінансових результатів діяльності підприємств.

Інформаційними джерелами дослідження є наукові монографії, статті та тези доповідей, інформаційні ресурси мережі Інтернет тощо.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність фінансових результатів та їх класифікація

Підприємство, реалізуючи свою місію та цілі, залучає відповідну кількість матеріальних, фінансових, інформаційних, трудових ресурсів. Метою діяльності підприємства є високий рівень їх ефективного використання, що, в кінцевому підсумку, дає змогу суб'єкту господарювання досягати позитивного фінансового результату. З іншої сторони, фінансовий результат виступає головним показником, який характеризує ефективність діяльності підприємства: платоспроможність, можливості для економічного росту, прибутковість діяльності, конкурентоспроможність, і в кінцевому підсумку – ринкову вартість суб'єкта господарювання.

Таким чином, дослідження сутності поняття «фінансовий результат», встановлення його ролі в системі управління підприємством має значний науковий і практичний інтерес.

Під фінансовими результатами більшістю авторів розуміється результат господарської діяльності, що є різницею від порівняння доходів і витрат підприємства за вирахуванням сум податків, що визначається за визначений період або за видами діяльності та узагальнюється у вигляді показників прибутку (збитку).

Досліджуючи погляди вітчизняних науковців на фінансові результати діяльності підприємства, варто виділити фінансовий словник, авторами якого є А.Г. Загородній та Г.Л. Вознюк, де фінансовий результат трактується як різниця між доходами і витратами та як приріст або зменшення вартості власного капіталу підприємства [1].

О.О. Вороніна та Л.В. Дікань вводять власне, відмінне від більшості трактування фінансових результатів, виокремлюючи зміну «активних частин

формування фінансового результату (доходу та витрат) та поєднання їх зі структурними елементами доходу, витрат і власного капіталу, виходячи з елементів облікової політики підприємства, що загалом охоплює всі напрями його діяльності (операційної, фінансової, інвестиційної) та визначає подальший розвиток» [2].

Дослідження сутності та узагальнення окремих підходів і поглядів щодо трактування дало змогу сформулювати наше авторське тлумачення поняття «фінансові результати» як якісної характеристики фінансово-господарської діяльності підприємства, яка загалом характеризує результат економічних відносин підприємства та відображає сталість розвитку підприємства (за доходами), вплив на фінансово-господарську діяльність чинників зовнішнього середовища (за структурою та величиною витрат), кількісне узагальнення у вигляді прибутків (збитків) зміни власного капіталу та його складових частин.

Сучасна концепція економічної сутності категорії «фінансові результати», як вважає Л.І. Есманова, базується на нових принципах динамічної економіки. Доречно зауважити, що автор розглядає фінансовий результат підприємства як «різницю між тим, що одержано за виконану роботу, і тим, що фактично витрачено для неї у процесі виробничо-господарської діяльності, з метою забезпечення економічної вигоди» [3].

В таблиці 1.1 подано сучасні підходи щодо визначення сутності поняття «фінансовий результат».

Дослідження теоретичних основ визнання сутності «фінансовий результат» дозволило виділити три групи в існуючих підходах до його визначення:

- по-перше, фінансовий результат як підсумок (результат діяльності підприємства);
- по-друге, як прибуток (збиток);
- по-третє, як приріст (зменшення) капіталу.

Таблиця 1.1

Сучасні підходи щодо визначення сутності поняття «фінансовий результат»

Автори	Авторське трактування поняття фінансового результату діяльності підприємства
Фірман Н.Я., Вашків О.П. [4]	Здійснений у дослідженні аналіз дає підстави стверджувати, що в короткостроковому періоді фінансовий результат підприємства здебільшого ототожнюється з величиною його прибутку чи доходу. Але в довгостроковій перспективі фінансовий результат підприємства доцільніше оцінювати через зміну величини вартості власного капіталу чи зміну величини ринкової вартості суб'єкта господарювання.
Мицак О., Ковтун Н., Лихач О. [5]	Фінансовий результат господарювання підприємства характеризує його операційну, інвестиційну, фінансову діяльність й служить критерієм визначення обсягу та структури реалізації (або виробництва) продукції, програм оптимізації витрат, інвестиційних проектів, сценаріїв бюджету, фінансових вкладень тощо.
Пеняк Ю., Пеняк Ю., Руденко А. [6]	Ефективність діяльності підприємства виражається у його фінансових результатах. Прибуток у кризовий період свідчить про певну стабільність та стійкість підприємств, диверсифікацію продукції та послуг, здатність швидко приймати управлінські рішення й адаптуватись до умов зовнішнього середовища.
Вакульчик О. М., Протасова Є. В., Нечаєва А. А. [7]	Фінансові результати – це показник результативності господарської діяльності організації, який розраховується шляхом зіставлення доходів та витрат, що виступає у формі прибутку чи збитку
Ліхоносова Г. С., Лазебна І. Р. [8]	Фінансовий результат – це категорія, що відображає результативність господарської діяльності у вигляді відповідного показника – прибутку або збитку. В сучасному розумінні економічної теорії прибуток є головною метою та основним стимулом розвитку підприємницької діяльності, адже саме він є показником, що характеризує винагороду підприємця за зазнаний ризик та здійснені нововведення й арифметично є позитивною різницею між сукупними доходами, отриманими від різних видів господарської діяльності, та витратами виробництва та обігу, яких було зазнано в процесі її здійснення.

Таким чином, більшість науковців ототожнюють поняття «фінансовий результат» із категоріями «прибуток» як додатний (позитивний) фінансовий результат та «збиток» – як від'ємний (негативний).

Усунути неоднозначність трактування поняття «фінансові результати» у сфері бухгалтерського обліку дасть змогу його інтерпретація у загальноекономічному, управлінському та обліково-аналітичному контекстах (рис. 1.1).

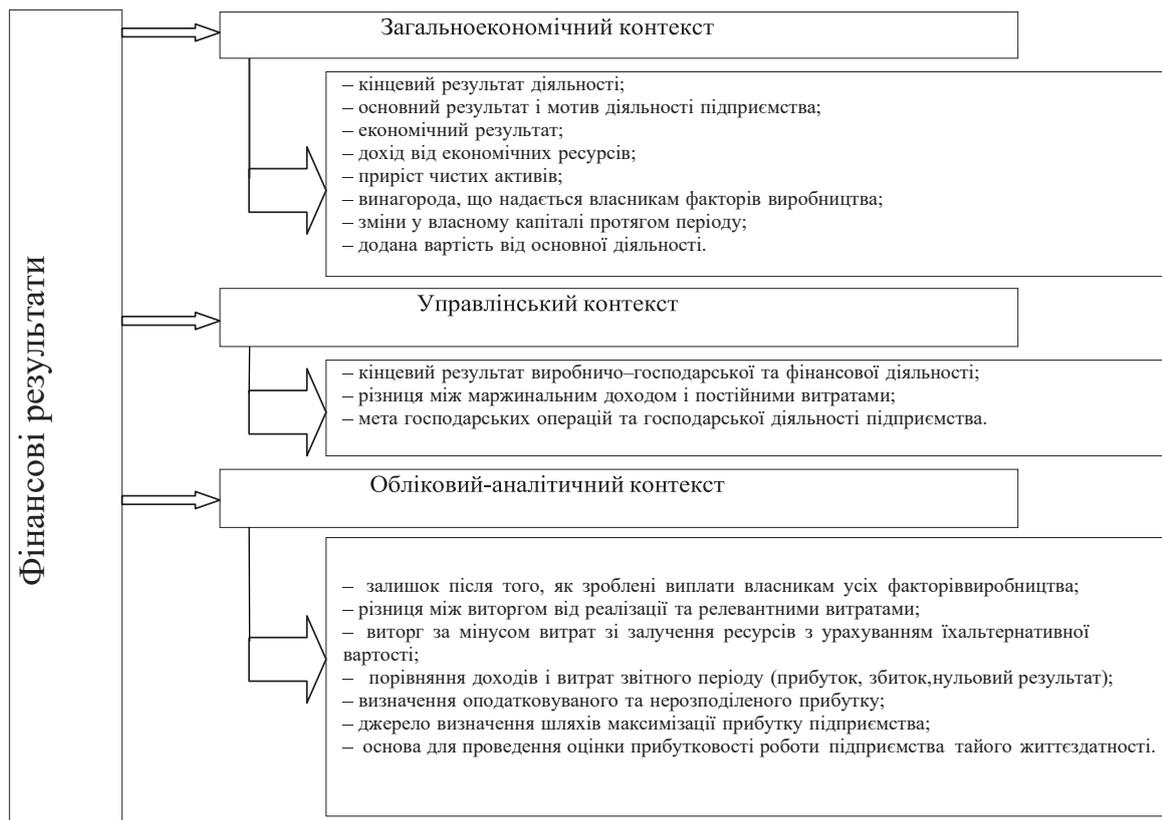

Рис. 1.1. Інтерпретація різноконтекстного тлумачення фінансових результатів підприємства

Із загальноекономічної позиції результат діяльності підприємства розглядається як прибуток, сутність якого зводиться до його визначення як складової частини чистого грошового потоку, що залишається у розпорядженні підприємства після сплати податків та обов'язкових платежів.

Як стверджує В. Я. Коробов, фінансовий результат як облікова категорія визначається у вигляді «співвідношення між доходами і витратами або приростом (зменшенням) власного капіталу, генерованим у процесі діяльності підприємства за звітний період (за винятком зміни капіталу за рахунок внесків або вилучення власниками)» [4].

Зрозуміло, що внутрішній аналіз відіграє основну роль у розробленні найважливіших питань економічної політики підприємства, оскільки дає змогу визначити шляхи максимізації його прибутку.

Виходячи з цілей аналізу фінансових результатів, виокремлюємо такі завдання, як 1) аналіз обґрунтованості плану (прогнозу) досягнення фінансових результатів; 2) аналіз досягнення планових показників і динаміки зміни прибутку та рентабельності; 3) факторний аналіз зміни прибутку і рентабельності; 4) з'ясування резервів підвищення фінансових результатів діяльності підприємств та обґрунтування заходів щодо їх мобілізації; 5) аналіз використання прибутку; 6) виявлення причин збитків у діяльності підприємства. Реалізація таких завдань є важливим чинником для діяльності підприємства в ринкових умовах. Тому прибуток або збиток є якісним показником роботи суб'єкта господарювання, в якому концентрується комплексна ефективність видів діяльності підприємства.

Перспективні підвиди аналізу фінансових результатів діяльності підприємства представлені в табл. 1.2.

За умови встановлення і розвитку ринкових відносин великого значення набуває якісний аналіз фінансових результатів діяльності підприємств. Своєчасний та об'єктивний аналіз фінансових результатів сприяє підвищенню ефективності діяльності підприємств, його інвестиційній привабливості та діловій активності, найбільш раціональному та ефективному використанню матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, усуненню зайвих, економічно невиправданих витрат.

Достовірна інформація про отримані результати фінансового аналізу потрібна для прийняття ефективних управлінських рішень, що приведе до досягнення значної економічної ефективності виробництва та рентабельності продукції. Правильно обраний підхід до аналізу фінансових результатів потрібен для їх планування і прогнозування в майбутньому періоді.

Таким чином, категорію «фінансового результату» можна трактувати як узагальнену характеристику, що відображає:

- рівень ефективності використання залученої ресурсної бази;
- якість та результативність прийнятих управлінських рішень;
- рівень реалізації потенціалу підприємства в економічному зростанні.

Таблиця 1.2

Перспективні підвиди аналізу фінансових результатів підприємства

№	Перспективні підвиди аналізу фінансових результатів	Зміст досліджуваних показників
1	Загальна оцінка досягнутого рівня прибутковості	– величина і динаміка валового, чистого прибутку (збитку) в цілому і за видами діяльності; – рентабельність авансованого капіталу і витрат, динаміка.
2	Аналіз структурних змін у формуванні фінансових результатів	– зміна питомої ваги прибутку (збитку) усієї діяльності; – зміна питомої ваги прибутку (збитку) операційної, інвестиційної та фінансової діяльності; – зміна частки прибутку від участі в капіталі у загальній його величині; – вплив податків і зборів на формування чистого прибутку (збитку).
3	Аналіз резервів отримання фінансових результатів	– величина втрат прибутку через недостовірне визнання доходів і витрат; – величина недоотриманого прибутку за факторами обсягу й структури реалізації, собівартості та цін; – величина втрат прибутку від участі в капіталі у загальній його величині;
4	Аналіз фінансових результатів від акціонерної діяльності	– зміна чистого прибутку в розрахунку на просту акцію; – дивіденди на просту акцію; – частка прибутку (збитку) від інвестицій в асоційовані підприємства від спільної діяльності і від інвестицій у дочірні підприємства; – зміна чистого прибутку власників простих акцій під впливом дивідендів на привілейовані акції.
5.	Аналіз відносних характеристик прибутковості (збитковості)	– співвідношення валового (чистого) прибутку та всього авансованого (власного чи залученого) капіталу; – співвідношення чистого прибутку та фінансових інвестицій (в тому числі довгострокових і поточних); – дивіденди на акціонерний капітал; – рентабельність акцій; – інші.

Існуючі нормативно-правові акти, які визначають порядок розрахунку результатів діяльності підприємства, загалом не містять класифікації фінансових результатів, яка могла б бути використана для оцінки та управління ними. Класифікація фінансових результатів, насамперед, необхідна для прийняття відповідних управлінських рішень користувачами, а тому має містити групування за певними ознаками, які дозволять підвищити аналітичність отриманої інформації [27].

Окремі види фінансових результатів наводяться у «Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку, активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» і включають «прибуток нерозподілений, непокріті збитки, прибуток, що використаний у звітному періоді, результат операційної діяльності, результат фінансових операцій, результат іншої звичайної діяльності та результат надзвичайних подій» [9].

Методичні засади «формування, оцінки і визнання інформації про доходи, витрати й фінансові результати діяльності у бухгалтерському обліку, а також порядок їх розкриття в фінансовій звітності визначають концептуальні основи складання і подання фінансових звітів, міжнародні стандарти фінансової звітності, Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, П(С)БО 15 “Дохід”, П(С)БО 16 “Витрати”, норми яких поширюються на підприємства незалежно від форм власності» [15, 23, 24, 25].

Виходячи з вище наведеної інформації, класифікацію фінансових результатів, які на сьогоднішні застосовуються на підприємствах, подаємо на рисунку 1.2. Наведений перелік включає класифікаційні ознаки, які, з точки зору управління процесом формування фінансових результатів, повністю не можуть задовольнити інформаційні потреби менеджерів при формуванні стратегії розвитку підприємства.

Тому, для розширення можливостей моніторингу фінансових результатів, пропонується застосування додаткової класифікаційної ознаки «для цілей управління» що включає складові: горизонтальне і вертикальне групування.

Фінансові результати як система показників становлять інтерес для широкого кола користувачів, зацікавленість яких зумовлюється прямою чи опосередкованою участю в діяльності підприємства. На рисунку 1.3 відображена схема формування фінансових результатів відповідно до інтересів зацікавлених осіб.

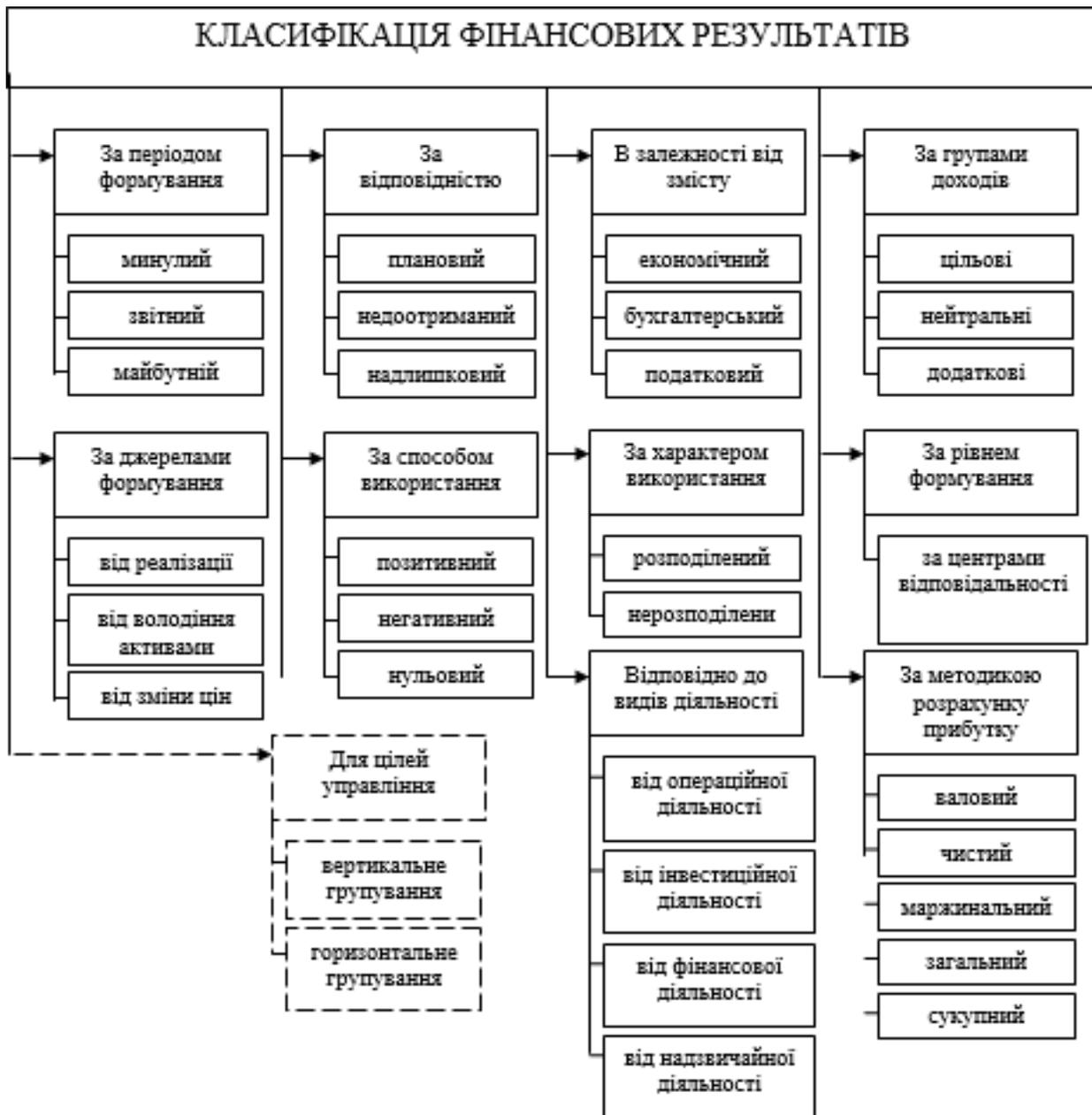

Рис. 1.2. Класифікація фінансових результатів підприємства

Існує думка, що величину фінансового результату можна розрахувати «як приріст (зменшення) вартості власного капіталу, який утворився в процесі підприємницької діяльності», що є можливим на основі класичного балансового

рівняння, із якого випливає, що «величина власного капіталу є різницею між активами підприємства і його зобов'язаннями» [2].

Рис. 1.3. Формування фінансових результатів відповідно до інтересів зацікавлених осіб

При цьому, даний показник досить важливий тоді, коли власник планує його продавати на ринку капіталів. Важливість результату діяльності у вигляді приросту власного капіталу викликана тим, що він стає ключовим поточним індикатором інтересів власника, і саме він далі впливатиме на розмір прибутку, безпосередньо формуватиме головний ринковий результат діяльності (приріст вартості підприємства) [31].

Очевидно, що кількісна зміна власного капіталу не завжди дорівнюватиме сумі фінансового результату, розрахованого як різниця між доходами і витратами, а тому що на підприємстві існує ряд господарських операцій, які можуть приводити до збільшення вартості власного капіталу підприємства (додаткові внески власників, безкоштовне отримання основних засобів, дооцінка необоротних активів тощо), і одночасно, не мають відношення до приросту саме

величини фінансового результату. Враховуючи це, зазначимо, що «сума фінансового результату і вартість власного капіталу підприємства здійснюють взаємний вплив один на одного, але динаміку зміни (приріст, зменшення) даних показників не можна ототожнювати» [8].

Отже, такий підхід щодо розрахунку фінансового результату як зміни вартості власного капіталу на протязі звітного періоду є не доцільним, тому що не здатний об'єктивно визначити точну величину отриманого підприємством фінансового результату, що розраховується як різниця доходів і відповідних їм витрат.

Значимість показника фінансового результату проявляється не лише через зростання розміру власного капіталу підприємства. Так, збільшення частки нерозподіленого прибутку (капіталізованого позитивного значення фінансового результату) спочатку створює «можливість самозростання вартості капіталу» [1], яка є основним джерелом збільшення величини чистих активів, сформованих за рахунок власного капіталу. У свою чергу, вартість чистих активів здійснює суттєвий вплив на формування ринкової вартості підприємства, яку розраховують за умов об'єднання, продажу, поглинання підприємства.

Отже, позитивне значення фінансового результату виступає важливим індикатором зростання власного капіталу, забезпечує підприємству платоспроможність, фінансову незалежність, ділову репутацію й зростання вартості на ринку.

Менеджери вищої ланки мають враховувати, що від величини фінансового результату залежить успіх або невдача фінансово-господарської діяльності підприємства, що забезпечує досягнення зростання прибутку, «як важливого початкового етапу виконання комплексної системи цілей діяльності підприємства, та забезпечує таку послідовність: «прибуток – зростання – розвиток – розширення».

Саме позитивний фінансовий результат, який виступає у ролі прибутку є тим базисом, на основі якого, в першу чергу, відбувається кількісне зростання базових економічних показників, а при досягненні їх відповідного рівня і за наявності достатньої величини фінансового результату суб'єкт господарювання може

забезпечити впровадження інноваційної складової у власну діяльність, яка стане основою для забезпечення збалансованого і стійкого розвитку підприємства, підґрунтям підвищення результативності його господарської діяльності. При досягненні стабільної позиції підприємства на ринку й безперервній забезпеченості фінансовими ресурсами відбувається диверсифікація спектру діяльності підприємства.

Мета ефективного управління діяльністю підприємства передбачає забезпечення його економічного зростання і розвитку на довгострокову перспективу, що, сприятиме максимальному зростанню його ринкової вартості, як майнового комплексу та зростання його фінансових результатів. Без фінансового планування неможливо буде досягнутий той рівень управління виробничо-господарською діяльністю підприємства, який забезпечить йому конкурентоспроможність й успіх на ринку, фінансову стабільність і економічний розвиток підприємства, постійне вдосконалення матеріально-технічної бази, соціальний розвиток колективу тощо.

Прибуток - найважливіша категорія, що відображає позитивний фінансовий результат діяльності підприємства. Беручи до уваги основну мету діяльності підприємства щодо максимізації прибутку, можна дискутувати про важливість планування фінансових результатів і прибутку, зокрема і у довгостроковому періоді.

Тому для підвищення конкурентоспроможності підприємства доцільно ґрунтовно проводити вивчення й робити аналіз зміни показника прибутку.

Отже, «фінансовий результат» є складною та багатовимірною категорією. Фінансовий результат у формі прибутку - головна мета діяльності підприємства і один з ключових показників, що визначає ефективність його діяльності. Величина фінансового результату є основою, яка забезпечує не лише життєздатність підприємства, а показує рівень прибутковості господарської діяльності, результативності, можливості кількісного зростання основних економічних показників (обсягу виробництва та реалізації, продуктивності праці), характеризує потенціал стійкого розвитку підприємства.

1.2. Інформаційне забезпечення аналізу фінансових результатів підприємства

Найважливішим джерелом інформації про фінансово-господарську діяльність підприємства є фінансова звітність. Вона є першим та найважливішим офіційним документом для оцінки вартості бізнесу. Якісна і добре продумана звітність надає набагато більше інформації, ніж просто числову суму у підсумковому рядку. Вона формує дані, які можуть підвищити впевненість у прийнятті управлінських рішень, стати основою для формування моделі беззбиткової підприємницької діяльності та аналізу різних сценаріїв розвитку подій у комерційному секторі економіки. Система фінансової звітності формує основу для визначення основних показників ефективності, які в майбутньому дозволять виявити і попередити певні проблеми та створити інформаційну базу для виявлення тенденцій розвитку бізнесу.

Складання фінансової звітності на сьогодні для України є складним і суперечливим питанням, особливо в умовах зближення з європейськими країнами та їхніми стандартами у цій сфері.

Змістовність аналізу, його глибина і повнота врахування всіх факторів, які впливають на стан об'єкта вивчення, значною мірою визначаються станом інформаційного забезпечення. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу - це система даних і способи їх опрацювання, що дозволяють вивчити реальний стан об'єкта управління, виміряти вплив факторів, які його визначають, а також виявити можливості здійснення управлінських дій [2, 63].

Ідповідно до цього, придатність інформації для прийняття рішень залежить від її відповідності наступним вимогам: державна регламентація; практичність інформації; своєчасність подання; зіставність показників; доступність і гласність; раціональність; обов'язковість подання; вірогідність; методологічна єдність розрахунків показників; дієвість [1, 56].

Потреби фінансового аналізу забезпечуються нормативно-довідковими, плановими та обліковими інформаційними ресурсами. Комплексне їх використання забезпечує оцінку діяльності підприємства в динаміці, рівня

виконання плану, обґрунтованості планових показників та діагностику досягнення нормативного сценарію господарювання.

Фахівці, які займаються обґрунтуванням різноманітних управлінських рішень, потребують достовірної деталізованої бухгалтерської, статистичної та комерційної інформації щодо виробничих і фінансово-інвестиційних процесів на підприємстві.

Організаційно-інформаційна модель аналізу фінансових результатів є стислою характеристикою аналітичного процесу щодо його мети і завдань, суб'єктів і об'єктів дослідження, системи показників, які визначають параметри об'єктів, інформаційного та методичного забезпечення (табл.1.3).

У Законі України "Про бухгалтерський облік", а також у П(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" визначено, що фінансова звітність є бухгалтерською звітністю, яка дає інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період [12].

У точках зору з приводу фінансової звітності окремих авторів існують деякі розбіжності, своєрідно акцентовані окремі характерні її аспекти. Так, Н.Чабанова не розмежовує поняття фінансової та бухгалтерської звітності. Цікавим є визначення А. Малишкіна, який вважає, що фінансові звіти є своєрідними інформаційними моделями господарюючих суб'єктів [3]. Автори Л. Волинець та В. Терехова стверджують, що фінансова звітність є структуровано поданою інформацією про фінансовий стан та фінансові результати діяльності підприємства [3].

Якщо звернутися до Міжнародних стандартів фінансової звітності, то під нею розуміються фінансові звіти загального призначення. Таким чином, з вищенаведених визначень випливає, що фінансова звітність – це система узагальнюючих показників бухгалтерського обліку, структурованих у формі звітності, які надають користувачам інформацію про фінансовий стан, результати діяльності, рух грошових коштів та зміни у власному капіталі підприємства за звітний період для прийняття ними відповідних рішень.

Таблиця 1.3

**Організаційно-інформаційна модель аналізу фінансових результатів
діяльності підприємства**

1. Мета і завдання аналізу фінансових результатів	
1.1. Мета	1.2. Завдання
Пошук шляхів і кількісна оцінка резервів збільшення прибутку і підвищення рентабельності підприємства на основі ефективного управління його доходами та витратами	- Аналіз формування прибутку; - аналіз складу та динаміки прибутку; - загальний і факторний аналіз прибутку від операційної діяльності; - аналіз прибутку від інвестиційної діяльності; - аналіз прибутку від фінансової діяльності; - аналіз чистого прибутку; - аналіз розподілу та ефективності використання чистого прибутку; - аналіз рентабельності підприємства;
2. Об'єкти і суб'єкти аналізу фінансових результатів	
2.1. Об'єкти	2.2. Суб'єкти
- Доходи в цілому та за видами; - витрати в цілому та за видами; - прибуток в цілому та за його складовими; - чинники, що вплинули на утворення доходів; - чинники, що вплинули на утворення витрат; - чинники, що вплинули на утворення прибутку	- Вищі посадові особи підприємства; - економічні служби підприємства; - керівники функціональних та структурних підрозділів підприємства; - власники та акціонери; - зовнішні користувачі інформації
3. Система економічних показників аналізу фінансових результатів	
3.1. Абсолютні вартісні показники облік	3.2. Відносні показники, які є наслідком аналітичної обробки облікової інформації
- Абсолютна величина доходу в цілому та за його видами; - абсолютна величина витрат в цілому та за їх видами; - абсолютна величина прибутку в цілому та за його складовими; - залишки активів, капіталу і зобов'язань підприємства; - абсолютні показники динаміки доходів, витрат та прибутку	- Відносні показники структури доходів, витрат та прибутку; - відносні показники динаміки доходів, витрат та прибутку; - відносні показники інтенсивності процесів (коефіцієнти доходності, рентабельності, витратомісткості тощо)
4. Інформаційне забезпечення аналізу фінансових результатів	
4.1. Зовнішня інформація	4.2. Внутрішня інформація
- Правова; - нормативна; - довідкова	- Планова; - фактографічна
5. Методичні прийоми обробки первинної (вхідної) інформації	
5.1. Економіко-логічні методи	5.2. Економіко-математичні методи
- Групування; - порівняння; - розрахунок відносних показників; - розрахунок середніх показників; - деталізація; - елімінування	- Методи обробки динамічних рядів; - методи регресійно-кореляційного аналізу; - методи моделювання

Згідно із П(С)БО при складанні фінансової звітності застосовують наступні принципи: принцип безперервності; принцип автономності; принцип нарахування та відповідності доходів і витрат; принцип послідовності; принцип повного висвітлення; принцип обачності; принцип періодичності; принцип історичної собівартості; принцип превалювання сутності над формою [12].

Бухгалтерський баланс є найбільш інформативною формою для аналізу та оцінки, наприклад, фінансового стану підприємства. Вміння читати бухгалтерський баланс дає можливість одержати значний обсяг інформації про підприємство, визначити ступіть його забезпеченості власними оборотними коштами, оцінити загальний фінансовий стан підприємства. Також джерелом інформації для аналізу слугують "Звіт про фінансові результати" (форма № 2), "Звіт про власний капітал" (форма № 3), "Звіт про рух грошових коштів" (форма № 4), "Примітки до річної фінансової звітності" (форма № 5) та інші первинні документи, статистична й оперативна звітність. Бухгалтерська звітність являє собою систему показників, які відображають майнове і фінансове становище підприємства на звітну дату, а також фінансові результати його діяльності за звітний період.

Відповідно до НП(С)БО 1, у Звіті про фінансові результати розкривається інформація про доходи, витрати, прибутки і збитки, інший сукупний дохід та сукупний дохід підприємства за звітний період [10].

Загальні вимоги до розкриття статей Звіту про фінансові результати визначено Методичними рекомендаціями щодо заповнення форм фінансової звітності [2]. Порядок визнання доходів і витрат та їх відображення у Звіті про фінансові результати відображено на рис. 1.4.

Відповідно до п. 4 р. I НП(С)БО 1, кількість статей Звіту про фінансові результати не регламентована. Підприємства можуть не наводити статті, за якими відсутня інформація до розкриття завинятком тих випадків, коли така інформація була в попередньому звітному періоді [10].

С.О. Михайловина зазначає, що згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку № 1, чинна форма Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) складається з чотирьох розділів [13].

I розділ Звіту «Фінансові результати» призначений для відображення інформації про доходи і витрати від операційної, фінансової, інвестиційної діяльності та про фінансовий результат діяльності – чистий прибуток (збиток).

Рис.1.4. Мета складання та елементи Звіту про фінансові результати

Порядок визначення чистого фінансового результату прибуток (збиток) можна розділити на чотири етапи. На першому етапі визначається валовий прибуток (збиток) як різниця між чистим доходом від реалізації і собівартістю реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) з урахуванням сум, наведених у додаткових статтях Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід). На другому етапі визначається фінансовий результат від операційної діяльності як алгебраїчна сума валового прибутку (збитку), іншого операційного доходу, адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат з урахуванням сум, наведених у додаткових статтях Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід). На третьому етапі визначається фінансовий результат до оподаткування як алгебраїчна сума прибутку (збитку) від операційної діяльності, фінансових та інших доходів, фінансових та інших витрат з урахуванням сум, наведених у додаткових статтях Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід). На четвертому етапі визначається чистий фінансовий результат як алгебраїчна сума фінансового результату до оподаткування, податку на прибуток та прибутку (збитку) від припиненої діяльності після оподаткування

(Звіту про сукупний дохід). Схему визначення чистого фінансового результату (прибутку, збитку) розглянемо на рис. 1.5 [13].

II розділ Звіту «Сукупний дохід» призначений для відображення інформації про доходи і витрати, отримані в результаті переоцінювання необоротних активів, фінансових інструментів та монетарних статей балансу. Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», інший сукупний дохід – це доходи та витрати, не включені до фінансових результатів підприємства [14].

Зміст поняття «сукупний дохід», згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1, – це зміни у власному капіталі про тягом звітного періоду внаслідок господарських операцій та інших подій (за винятком змін капіталу за рахунок операцій із власниками) [1]. Тоді виходячи з визначення не всі операції, пов'язані зі зміною в елементах власного капіталу, формують сукупний дохід.

Розділ III Звіту про фінансові результати дає змогу провести необхідний аналіз структури витрат на виробництво, управління, збут та інших операційних витрат за економічними елементами та використовується для складання звіту про рух грошових коштів (під час коригування суми нерозподіленого прибутку на негрошові статті, зокрема на суму амортизації), тобто даний розділ є дзеркалом операційних витрат підприємства за елементами.

За допомогою показників Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) проводиться оцінка ділової активності та рентабельності підприємства або ступінь ризику недосягнення очікуваних результатів діяльності.

Розділ IV «Розрахунок показників прибутковості акцій» стосується лише акціонерних товариств, прості або потенційні акції яких відкрито продаються і купуються на фондових біржах, у тому числі таких товариств, які знаходяться у процесі випуску зазначених акцій [36]. Метою цього розділу звіту є розрахунок розміру дивідендів на одну просту акцію.

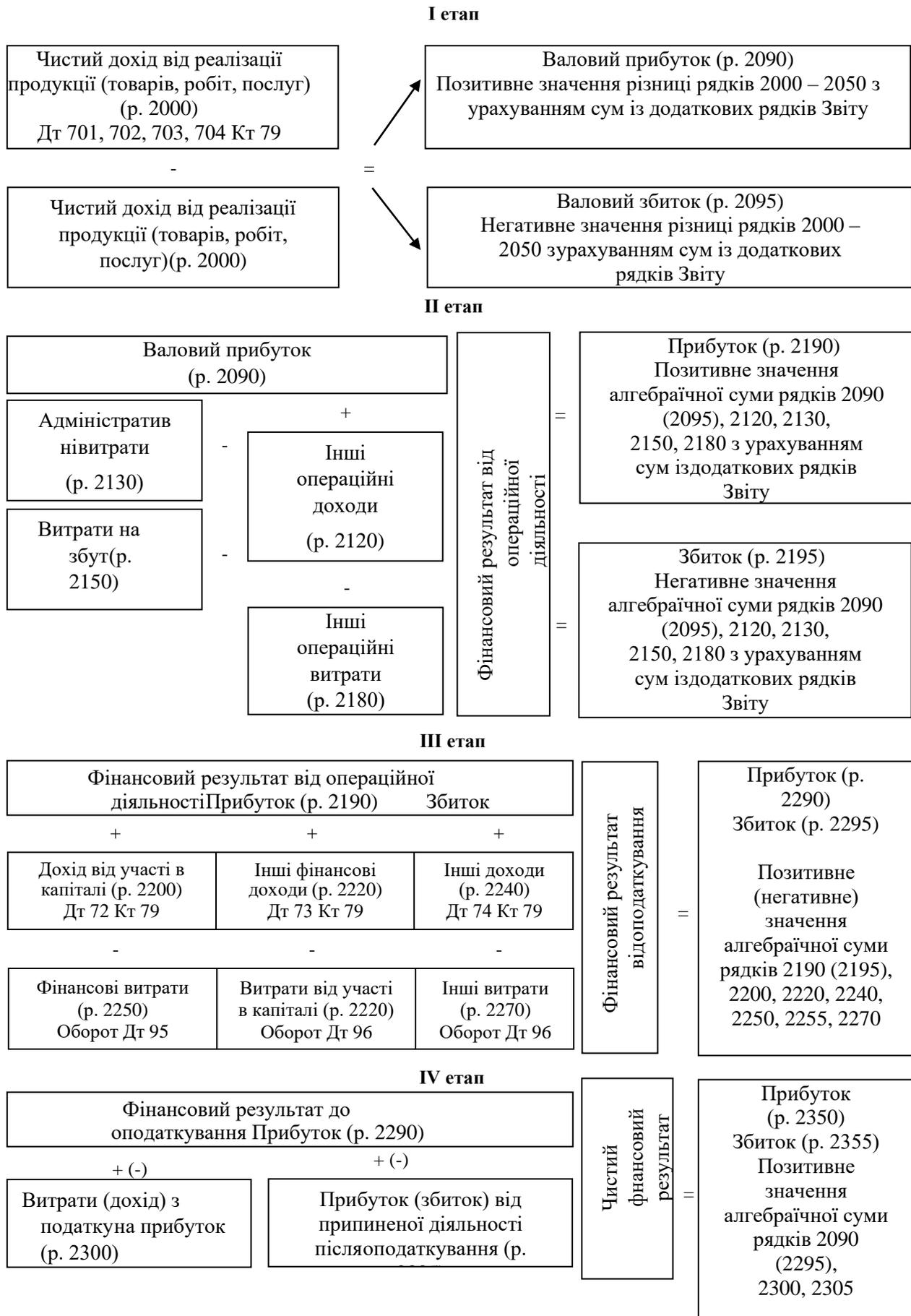

Рис. 1.5. Схема визначення чистого фінансового результату (прибутку, збитку)

1.3. Методики економічного аналізу фінансових результатів

Великого значення в сучасних умовах розвитку та вдосконалення ринкових відносин в Україні набуває якісний аналіз фінансових результатів діяльності підприємства. Його здійснення впливає на ухвалення правильного рішення щодо керування капіталом, мінімізує фінансові ризики підприємства, сприяє підвищенню ефективності його діяльності, найбільш раціональному використанню матеріальних, трудових і фінансових ресурсів [17]. Для прийняття ефективних управлінських рішень необхідно поєднати всі фактори (рис 1.6).

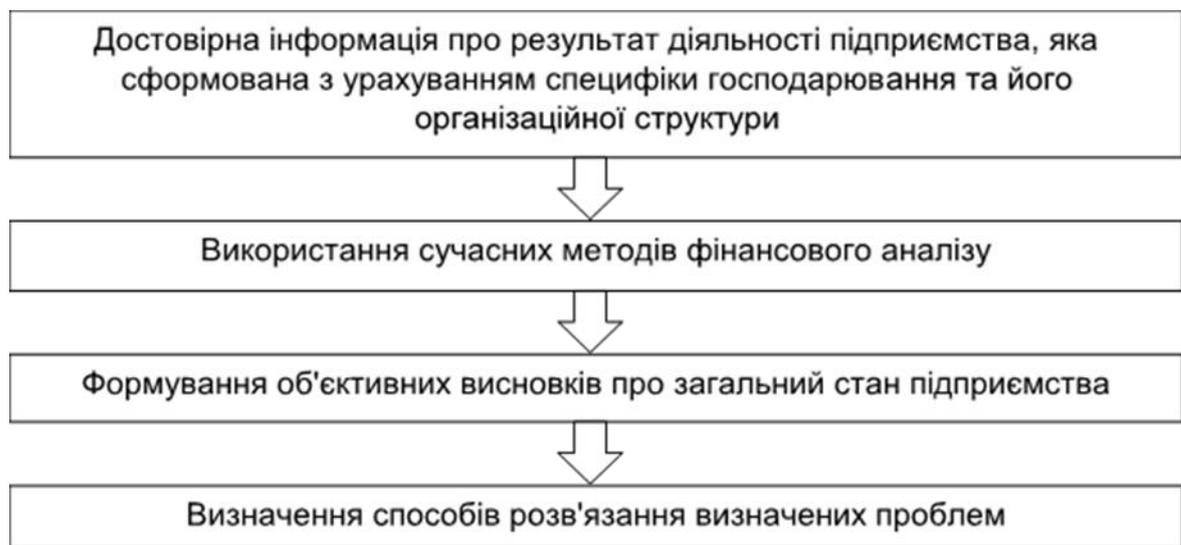

Рис.1.6. Фактори для прийняття ефективних управлінських рішень

Отже, виникає необхідність виділення найвагоміших показників впливу на прибутки та доцільність прийняття відповідних управлінських рішень.

Крім того, результати фінансового аналізу свідчать про рівень конкурентноспроможності підприємства, мають важливе значення не тільки для підприємства, а й і для зовнішніх користувачів: фінансових та податкових органів, комерційних банків, акціонерів, власників, менеджерів та інших. Потреба у здійсненні якісного фінансового аналізу особливо набуває актуальності у випадках, коли підприємство не здатне правильно оцінити свій фінансовий стан, що в майбутньому створює серйозні перешкоди для здійснення його ефективної діяльності.

Реформування системи бухгалтерського обліку в Україні та внесення змін до Податкового кодексу України внесло зміни у методологічні засади формування обліку та відображення у звітності фінансових результатів звітного періоду з орієнтацією на концептуальні основи та принципи визнання доходів і витрат [22]. Проте, вищезазначені заходи не сприяли створенню цілісної системи формування показників фінансового результату та відображення їх у фінансовій та податковій звітності, що, в свою чергу, ускладнює процес прогнозування економічного стану підприємства на сучасному етапі та впливає на загальний соціально-економічний розвиток регіону та держави в цілому.

Першочерговим завданням проведення оцінки фінансової діяльності є чітке окреслення мети та завдань його здійснення. Слід відзначити, що найчастіше внутрішніми службами підприємства оцінка фінансової діяльності здійснюється з метою впровадження певних заходів щодо його зміцнення та виявлення основних напрямів подальшого розвитку підприємства. З іншого боку постійним завданням у рамках функціонування системи раннього попередження і реагування в процесі здійснення фінансово-господарської діяльності є діагностика банкрутства підприємства, що дозволяє вчасно запобігти небажаним наслідкам.

Зважаючи на загальне охоплення і глибину аналізу фінансової діяльності слід виділити експрес – аналіз та комплексний аналіз. Експрес-аналіз дозволяє на основі обмеженої кількості розрахунків надати об'єктивну оцінку досліджуваного напрямку, яка дозволить прийняти обґрунтовані управлінські рішення. Основною відмінністю між експрес-аналізом і комплексним аналізом фінансової діяльності є ступінь деталізації аналітичних розрахунків. В той час як комплексний аналіз дозволяє провести повну оцінку фінансової діяльності на основі одночасного та узгоджуваного вивчення сукупності різних параметрів, що всебічно характеризують фінансово-господарську діяльність.

Попова С. П. виділяє наступні методи методи, які у загальних рисах можна розподілити на [21]:

- методи, засновані на аналізі балансу підприємства (горизонтальний, вертикальний, трендовий аналіз, метод фінансових коефіцієнтів);
- евристичні методи, що засновані на неформальних, інтуїтивних підходах та узагальненні досвіду розв'язання аналогічних завдань та методи експертних оцінок;
- економіко-математичні методи.

Горизонтальний аналіз полягає у визначенні абсолютних і відносних змін величин різних статей балансу та показників фінансової звітності підприємства за звітний період.

Вертикальний аналіз передбачає визначення питомої ваги окремих статей у загальній валюті балансу за звітний період.

Коефіцієнтний аналіз полягає у вивченні рівня і динаміки відносних показників фінансової діяльності, які розраховуються як відношення величин балансових статей чи інших абсолютних показників фінансової звітності, порівнюючи їх із базовими даними або нормативними.

Трендовий аналіз полягає у порівнянні кожної позиції звітності з рядом попередніх періодів та визначення тренду, тобто основної тенденції динаміки показників, очищеної від впливу індивідуальних особливостей окремих періодів.

Порівняльний аналіз – внутрішньогосподарський аналіз зведених показників звітності за окремими показниками самого підприємства та його дочірніх підприємств (філій), а також міжгосподарський аналіз показників даної фірми порівняно з показниками конкурентів або із середньогалузевими та середніми показниками.

Факторний аналіз полягає у виявленні причин зміни абсолютних і відносних фінансових показників, а також у визначенні впливу причин (факторів) на зміну фінансового показника, який аналізують.

Нині самим розповсюдженим у використанні при оцінці фінансової діяльності підприємства є коефіцієнтний метод, що базується на розрахунку системи коефіцієнтів, які свідчать про стан в різних аспектах діяльності підприємства і дають можливість виявити слабкі місця в його діяльності ще на

початковому етапі. Як правило, оцінка проводиться за групами показників майнового стану, фінансової стійкості, платоспроможності і ліквідності, прибутковості, ділової активності [32]. Основними його недоліками є відсутність або недостатнє обґрунтування граничних значень більшості показників, недостатня інтерпретація термінології та показників, прийнятих у зарубіжних фірмах до специфіки українських підприємств, розгляд показниками лише окремих сторін діяльності підприємства.

Коротка характеристика основних методичних підходів щодо оцінки фінансової діяльності підприємства наведена у табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Характеристика основних методів оцінки фінансової діяльності

МЕТОДИ	ХАРАКТЕРИСТИКА
Метод фінансових коефіцієнтів	Передбачає розрахунок певних показників, що характеризують фінансову стійкість, платоспроможність і ліквідність, рентабельність (прибутковість) діяльності, майновий стан та ділову активність. Склад і алгоритм розрахунку коефіцієнтів досить різноманітний і залежить від обраної методики.
Оцінка фінансового стану з використанням абсолютних показників	Може бути використана для оцінки окремих сторін фінансової діяльності: <ul style="list-style-type: none"> - для характеристики рівня фінансової стійкості з боку прибутковості підприємства на основі використання результатів маржинального аналізу; - визначення типів фінансової стійкості за критерієм стабільності джерел покриття запасів.
Рейтингова оцінка	Полягає у класифікації підприємств за певними ознаками виходячи з фактичного рівня показників фінансової діяльності і рейтингу кожного показника. Перевагою є можливість ранжування ряду підприємств за обраною ознакою.
Бальна оцінка (спектр бальна оцінка)	Бальна оцінка полягає в проведенні аналізу фінансових коефіцієнтів шляхом порівняння отриманих значень із нормативними величинами і отриманні узагальнюючого показника, вираженого в балах. Спектр бальна оцінка при цьому передбачає використання «рознесення» цих значень за зонами віддаленості від оптимального значення.
Матрична оцінка	Базується на побудові матриці сукупності фінансових показників, яка перетворюється на матрицю стандартизованих коефіцієнтів. Надає змогу здійснювати порівняльну рейтингову оцінку за певними показниками.
Інтегральна оцінка	Результатом проведення оцінки є визначення інтегрального показника на основі застосування різноманітних методичних підходів. При цьому інтегральний показник може характеризувати окремі складові і фінансовий стан підприємства.

У ринкових умовах, які характеризуються жорсткою конкуренцією, невизначеністю та ризиком, проведення економічного аналізу повинно бути

орієнтоване не лише на вивчення фактів господарського життя, які відбулися в попередньому звітному періоді та тенденцій їх зміни, але і на розробку перспективних напрямів діяльності підприємства, що забезпечить відповідність методики економічного аналізу зростаючим вимогам практики господарювання. Таким чином, методика економічного аналізу господарської діяльності підприємства повинна відповідати ряду вимог (рис. 1.7).

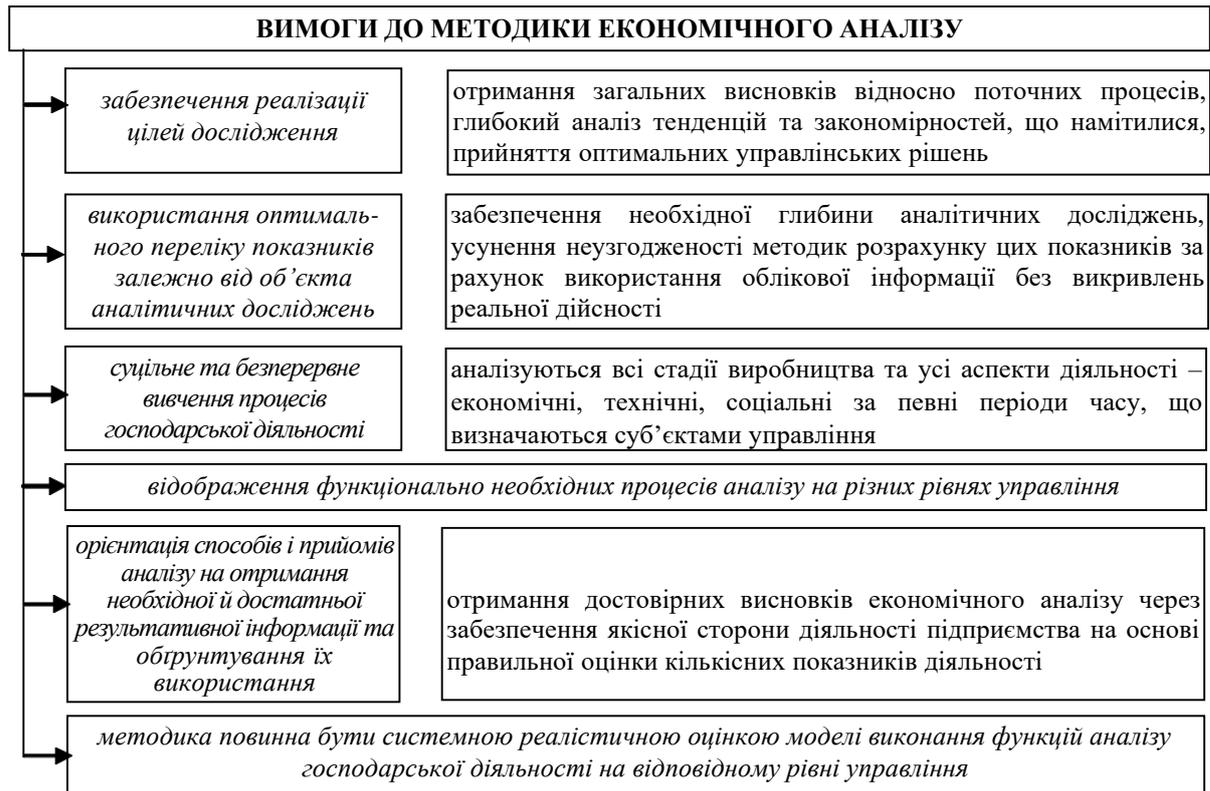

Рис. 1.7. Вимоги до методики економічного аналізу діяльності підприємства, враховуючи сучасні умови господарювання

Залежно від поставленого завдання щодо організації комплексного фінансового аналізу конкретного об'єкта (підприємства) необхідно насамперед визначитись з оптимальною базою для порівняння значень аналітичних індикаторів – фінансових показників. Так, базою для забезпечення порівняльного аналізу можуть слугувати такі показники: середньогалузеві значення показників; показники фінансово-господарської діяльності підприємств, що є лідерами у галузі, до якої належить об'єкт дослідження; певні

нормативні значення фінансових показників відповідно до законодавчих та/або внутрішніх нормативних документів, рекомендацій науковців; цільові значення фінансових показників, визначені потенційними інвесторами або замовниками дослідження: оптимальні та/або критичні значення фінансових показників, розраховані аналітиками для підприємства, яке аналізується, враховуючи специфіку та особливості його фінансово-господарської діяльності; усереднені за часом значення фінансових показників, обчислені за даними фінансово-господарської діяльності підприємства у найбільш сприятливі періоди його функціонування[15].

Для здійснення комплексного аналізу необхідно забезпечити формування оптимальної групи показників, які б у своїй сукупності відповідали вимогам комплексної характеристики поточного стану підприємства та перспектив його подальшого розвитку. При цьому слід пам'ятати, що використання надлишкової кількості фінансових коефіцієнтів може спричинити втрату часу на математичне та аналітичне забезпечення дослідження функціонально взаємозалежних між собою показників. Це, у свою чергу, значно знизить оперативність комплексного аналізу, яка є критичною характеристикою його ефективності. Наповненість цільової сукупності тими чи іншими фінансовими показниками залежатиме від завдань, які поставлені перед аналізом його замовниками у кожному конкретному випадку. Серед таких вимог, що висуваються до потенційних показників, можна виділити невелику сукупність критичних значень [16].

Характеристика існуючих науково-методичних підходів до здійснення комплексної оцінки фінансового стану підприємства представлена в таблиці 1.5.

Трансформація результативності моделі комплексного фінансового аналізу в її ефективність досягається через дотримання всіма учасниками комплексного фінансового дослідження певної процедури його проведення [27].

Таблиця 1.5

Науково-методичні підходи здійснення комплексної оцінки фінансового
стану підприємства

Назва методики	Розрахункова формула	Фактори, що включені в модель
1	2	3
Модель Альмана	$Z = K1 + 1,4K2 + 3,3K3 + 0,6K4 + 1,0K5$	K1 – частка чистого оборотного капіталу в активах; K2 – відношення накопиченого (чистого) прибутку до активів; K3 – рентабельність активів; K4 – відношення ринкової вартості емітованих акцій до власних та довгострокових залучених коштів; K5 – відношення чистого доходу від реалізації продукції до активів підприємства.
Модель Таффлера	$Z = 0,53K1 + 0,3K2 + 0,18K3 + 0,16K4$	K1 – відношення валового прибутку до короткострокових зобов'язань; K2 – відношення оборотних активів до середньорічної величини зобов'язань; K3 – відношення короткострокових зобов'язань до суми активів; K4 – відношення чистого доходу від реалізації продукції до суми активів
Модель Ліса	$Z = 0,063X1 + 0,057X2 + 0,092X3 + 0,001X4$	X1 – частка оборотних активів у вартості активів; X2 – нерозподілений прибуток до суми активів; X3 – рентабельність активів; X4 – відношення власного капіталу до зобов'язань
Модель Спрингейта	$Z = 1,03X1 + 3,07X2 + 0,66X3 + 0,4X4$	X1 – відношення власних оборотних коштів до суми активів; X2 – відношення прибутку до оподаткування та сплати відсотків до суми активів; X3 – відношення прибутку до оподаткування до поточних зобов'язань; X4 – відношення чистого доходу від реалізації продукції до суми активів

Продовження табл. 1.5

1	2	3
Модель Чессера	$Z = -2,0434 - 5,24K1 + 0,053K2 - 6,650K3 + 4,4009K4 - 0,0791K5 - 0,102K6$	K1 – відношення грошових коштів та ліквідних цінних паперів до суми активів; K2 – відношення чистого доходу від реалізації продукції до грошових коштів та ліквідних цінних паперів; K3 – відношення прибутку до оподаткування та сплати відсотків до суми активів; K4 – відношення сукупної заборгованості до суми активів; K5 – відношення основного капіталу до чистих активів; K6 – відношення оборотного капіталу до чистого доходу від реалізації продукції.
Модель Конана і Гольдера	$Z = 0,16X1 - 0,22X2 + 0,87X3 + 0,1X4 - 0,24X5$	X1 – частка дебіторської заборгованості та грошових надходжень в активах; X2 – частка необоротних активів у загальній сумі активів; X3 – частка фінансових витрат у чистому доході від реалізації продукції; X4 – частка витрат на персонал у доданій вартості; X5 – відношення валового прибутку до величини зобов'язань.
Модель Р. С. Сайфуліна та Р. Р. Кадикова	$R = 2K0 + 0,1K1 + 0,08K2 + 0,45K3 + K4$	K0 – коефіцієнт забезпеченості власними коштами; K1 – коефіцієнт поточної ліквідності; K2 – коефіцієнт оборотності активів; K3 – комерційна маржа; K4 – рентабельність власного капіталу
Модель Терещенка	$Z = 1,5X1 + 0,08X2 + 10X3 + 5X4 + 0,3X5 + 0,1X6$	X1 – відношення грошових надходжень до зобов'язань; X2 – відношення валюти балансу до зобов'язань; X3 – відношення чистого прибутку до середньорічної суми активів; X4 – відношення чистого прибутку до чистого доходу від реалізації продукції; X5 – відношення виробничих запасів до чистого доходу від реалізації продукції; X6 – відношення чистого доходу від реалізації продукції до основного капіталу

Методологічна база комплексного фінансового аналізу має базуватись на таких методиках, які б дали змогу в обмежені строки виконати сукупність завдань, поставлених замовниками перед КФА, та однозначно інтерпретувати

результати такого дослідження. Зокрема, експрес-аналіз як часткова форма КФА за період у 1-2 дні на основі даних фінансової звітності, а також розшифровок окремих статей фінансової звітності, інших наявних та доступних джерел інформації повинен забезпечити ідентифікацію інвестиційної привабливості об'єкта дослідження виявлення та ідентифікацію проблемних напрямів фінансово-господарської діяльності підприємства.

На основі практичних результатів проведення КФА його виконавцями (фінансовими аналітиками) було напрацьовано досить ефективний прийом організації аналізу фінансових звітів – порівняльний аналіз. Порівняльний аналіз являє собою внутрішньогосподарський аналіз зведених показників фінансової звітності за окремими напрямами діяльності самого підприємства та його дочірніх підприємств або міжгосподарський аналіз показників даної фірми порівняно з відповідними показниками конкурентів, середньогалузевими чи середніми показниками. Залежно від поставленого завдання щодо організації комплексного фінансового аналізу конкретного об'єкта необхідно насамперед визначитись із найбільш оптимальною базою для порівняння значень аналітичних індикаторів – значень фінансових показників [15].

Для проведення такого аналізу потрібно забезпечити формування системи показників та індикаторів, які б у своїй сукупності відповідали вимогам комплексної характеристики поточного стану об'єкта дослідження, формування та підтримання перспектив його подальшого розвитку. При цьому слід пам'ятати, що використання надлишкової кількості фінансових показників і коефіцієнтів може спричинити невиправдану втрату часу на математичне та аналітичне забезпечення дослідження функціонально взаємозалежних між собою показників. Це, у свою чергу, значно знизить оперативність комплексного аналізу, яка є базовою характеристикою його ефективності. Наповненість цільової сукупності тими чи іншими фінансовими показниками буде залежати від завдань, що поставлені перед аналізом його замовниками у кожному конкретному випадку.

Ефективність реалізації КФА та його відповідність запитам замовників такого дослідження значною мірою залежить від можливості побудови адекватної системи однозначної інтерпретації результатів математичної та аналітичної обробки визначеної групи цільових показників з метою попередження та уникнення двозначності висновків, протиріч поглядів окремих експертів щодо ідентифікації стану об'єкта дослідження[28].

У сучасній практиці фінансового аналізу взагалі та комплексного фінансового аналізу зокрема поширеним засобом досягнення визначеної вище мети є розробка системи ранжування, відповідно до якої кожному значенню цільового показника відповідає однозначно визначений ранг, а сума рангів, отриманих даним об'єктом дослідження за результатами аналізу, слугує підставою для підсумкової характеристики його фінансово-економічного стану, розвитку тенденцій його зміни та перспектив подальшого функціонування. Типовим прикладом такого ранжування може бути рейтинг кредитоспроможності суб'єктів господарювання[29].

Отже, оброблена оцінка окремих сторін фінансово-господарської діяльності підприємства на основі математичного моделювання органічно компонується в єдиному інтегрованому фінансовому показнику. Отриманий у результаті комплексного фінансового аналізу інтегрований показник є характеристикою об'єкта дослідження – суб'єкта господарювання щодо його відповідності поточним ринковим умовам. Наступні висновки є інформаційною основою для виконання поставленого управлінського завдання та дають змогу робити обґрунтовані висновки щодо ідентифікації фінансово-економічного потенціалу об'єкта дослідження і сформулювати очікуваний тренд його розвитку у коротко- та довгостроковій перспективах.

Особливості досягнення мети та реалізації завдань комплексного фінансового аналізу, а також специфіка вимог замовників такого дослідження виражені через визначені вище основні положення, дають можливість сформулювати базову (орієнтовну) процедуру організації та реалізації проведення комплексного фінансового аналізу об'єкта дослідження.

Підсумовуючи слід зазначити, що фінансовий результат діяльності підприємства є досить складною та багатовимірною категорією. Фінансовий результат у формі прибутку визначається головною метою діяльності будь-якого підприємства і є одним із ключових показників, що характеризує ефективності його діяльності. Величина фінансового результату є основою, яка сприяє подальшому розвитку підприємства, створює запас фінансової стійкості, і тим самим дозволяє оперативно реагувати на зміни в ринковій кон'юнктурі.

Проведення аналізу фінансової складової організації - необхідна та дуже важлива процедура: це дозволяє спрогнозувати перспективи розвитку, передбачити банкрутство або певні фінансові проблеми. Незважаючи на існування великої кількості методів аналізу ефективності фінансової діяльності, метод, який обирається для оцінки фінансової діяльності підприємства повинен задовольняти потреби аналізу, базуватись на доступних даних, охоплювати науково-інформаційний, технічний, технологічний та економічний рівень підприємства та відповідати сучасним ринковим умовам.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ПАТ «МОТОР СІЧ»

2.1. Загальна характеристика підприємства ПАТ «Мотор Січ»

Історія ПАТ «Мотор Січ» почалася в 1907 році. До грудня 1915 року завод випускав сільськогосподарські механізми і інструменти, виконував різні види механічної обробки, відливав вироби з чавуну і міді.

У грудні 1915 року акціонерне товариство «Дюфлон, Костянтинович і До» («Дека») викупило завод і змінило профіль його виробничої діяльності. Завод почав освоєння виробництва авіаційних двигунів, і в жовтні 1916 року був виготовлений перший 6-циліндровий мотор водяного охолодження «Дека» М-100.

Підприємство створює і освоює в серійному виробництві нові двигуни, кожен з яких став значною віхою в розвитку вітчизняного авіадвигунобудівництва. Акціонерне товариство «Мотор Січ» засновано Фондом державного майна України у вигляді відкритого акціонерного товариства шляхом перетворення суб'єкта підприємницької діяльності державного підприємства «Мотор Січ» відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 31 березня 1994р. № 216-Р і Наказу Фонду державного майна України від 04 травня 1994р. № 38-АТ і діє відповідно до Законів України «Про підприємство в Україні», «Про власність», «Про підприємництво», «Про господарчі товариства», «Про цінні папери й фондову біржу». У 1995 р. підприємство перетворене у відкрите акціонерне товариство «Мотор Січ» [63].

Підприємство створене з метою виробництва авіаційної техніки, продукції виробничо-технічного призначення, товарів надрового споживання, цивільної продукції на основі оптимального використання виробничих потужностей і науково-технічного потенціалу, сільськогосподарської продукції, надання платних послуг населення, ведення торговельної, комерційної, інвестиційної й

зовнішньоторговельної діяльності й одержання прибутку. Діяльність підприємства спрямована на подальший його розвиток, одержання прибутку на вкладений капітал, як усередині України, так і за її межами.

Статутний фонд підприємства ПАТ «Мотор Січ» становить 280528650 гривень, сформований за рахунок його майна відповідно до діючого законодавства. Статутний фонд розділений на 2077990 простих іменних акцій номінальної вартістю 135 гривень кожна. Акції ПАТ «Мотор Січ» - це випущені цим підприємством цінні папери необмеженого строку, що свідчать про внесення конкретного паю в статутний фонд ПАТ «Мотор Січ».

У складі ПАТ «Мотор Січ» 8 спеціалізованих машинобудівних заводів, розташованих на території України:

- Запорізький моторобудівний завод (СМЗ);
- Сніжнянський машинобудівний завод (ВМЗ);
- Лебединський моторобудівний завод (ЛМЗ-1);
- Запорізький машинобудівний завод ім. В. И. Омельченко;
- Гуляйпольський механічний завод (Гмехз);
- Волочиський машинобудівний завод (ВМЗ);
- Лебединський машинобудівний завод (Лмашз);
- Запорізький завод товарів народного споживання (ЗЗТНП).

Волочиський машинобудівний завод (юридична адреса: Хмельницька обл., м. Волочиськ, вул. Незалежності, 1) як структурний підрозділ серед інших 8 спеціалізованих заводів входить у ПАТ «Мотор Січ».

Органами управління АТ «МОТОР СІЧ» є: загальні збори акціонерів (вищий орган); Наглядова рада; рада директорів (виконавчий орган); ревізійна комісія. Найголовнішу роль у організаційній структурі ПАТ «Мотор Січ» (ВМЗ) відіграє генеральний директор, якому підпорядковується директор ВМЗ. Директору ВМЗ підпорядковуються:

- головний інженер;
- заступник директора по виробництву;
- заступник директора по зв'язкам з громадкістю;

- головний контролер;
- заступник директора по будівництву;
- головний бухгалтер;
- інші.

Прибуток ПАТ «Мотор Січ» створюється з надходжень від господарської діяльності після покриття всіх витрат, пов'язаних з виробництвом і реалізацією. Порядок розподілу чистого прибутку (доходу) і покриття збитків визначається вищим органом ПАТ «Мотор Січ» простою більшістю голосів, які беруть участь у зборах.

ПАТ «Мотор Січ» створює цільові фонди, зв'язані зі своєю діяльністю:

- резервний фонд;
- фонд нагромадження й технічного обслуговування;
- фонд споживання;
- фонд оплати дивідендів;
- фонд викупу акцій;
- інші фонди.

Динамічно розвиваючись протягом 100 років, ПАТ «Мотор Січ» сьогодні – одне з найбільших у світі і єдине в Україні підприємство з виробництва, обслуговуванню й ремонту 55 типів і модифікацій авіадвигунів. Основними напрямками діяльності цього товариства є виробництво, випробування, ремонт та технічне обслуговування авіадвигунів (понад 60 типів двигунів для більше ніж 88 видів літаків і вертольотів). Поставки продукції ПАТ «Мотор Січ» здійснюються в понад 100 країн світу, його річний обіг складає 220 млн. дол.

Продукція, що виготовляє ПАТ «Мотор Січ»:

- а) авіаційні двигуни: турбогвинтові, турбореактивні двоконтурні, турбогвинтовентиляторні, турбовальні, допоміжні.
- б) головні вертолітні редуктори: ВР-442, ВР-17МС.
- в) промислові установки: серійна продукція, продукція в розробці.
- г) товари народного споживання: навісне обладнання для вертольота Мі-2, агротехніка, двигуни внутрішнього згорання, комплектуючі, рушійні установки,

мотопили, сепаратори, товари для дому, товари для автолюбителів.

д) продукція медичного призначення: набір ендопротезів колінного суглоба «МОТОР СІЧ ЕПК-2», система ендопротезів тазостегнового суглоба «ІТО - МОТОР СІЧ», система ендопротезів тазостегнового суглоба «МОТОР СІЧ ЕТБС», набір інструментів «МОТОР СІЧ ІНЕТС-1», набір інструментів «МОТОР СІЧ ІНЕТС-2», набір інструментів «МОТОР СІЧ ІНЕКС-1».

Спеціалістами «Мотор Січ» розроблені і виготовляються комплексні газотурбінні силові системи для виробництва електроенергії, нагрівання води, гасіння вогню. Авіаційні двигуни використовуються також в якості приводів бурових установок і силових агрегатів пасажирських лайнерів на повітряній подушці.

Виготовлення продукції високої якості забезпечується кваліфікованими кадрами, застосуванням прогресивних технологій і обладнання, ефективних організаційних систем, наявністю спеціалізованих підрозділів.

Стратегічна концепція розвитку ПАТ «Мотор Січ» - стратегія зростання на основі широкомасштабної диверсифікації виробництва, зміцнення і розширення своїх позицій на ринку авіаційної та вертолітної техніки, експлуатаційних послуг, яка реалізується за такими основними стратегічними напрямками: формування та впровадження пріоритетних цільових програм створення конкурентоспроможної продукції; розширення ринків збуту і послуг; підвищення ефективності маркетингової діяльності; створення ефективного високотехнологічного виробництва на базі його технічного переоснащення; формування дієвої системи менеджменту якості.

Проведено сертифікаційний аудит міжнародною компанією Bureau Veritas Certification системи якості на відповідність вимогам ISO 9001: 2008 стосовно розробки, проектування, виробництва, ремонту, технічного обслуговування авіаційних двигунів, газотурбінних установок і приводів, газотурбінних електростанцій, розробки і проектування повітряних суден, навчання і перепідготовки персоналу, задіяного в авіації, і персоналу, що виконує польоти.

Отримано «Сертифікат відповідності системи якості» №227120 / 2.

Якість і надійність продукції, що випускається підприємством, підтверджується її успішною експлуатацією більш, ніж в 100 країнах світу. На світовому ринку ПАТ «Мотор Січ» зарекомендувало себе підприємством, що випускає продукцію з високими технічними характеристиками на сертифікованій виробничій базі. Виробництво і ремонт авіадвигунів сертифіковано Авіаційним реєстром Міждержавного авіаційного комітету (МАК) і Державною авіаційною службою України.

Основними споживачами продукції підприємства 2021 році були: в далекому зарубіжжі - Індія, Китай, Алжир, Бангладеш, ОАЕ. Грошові кошти надходили за поставку серійних авіадвигунів різних типів і модифікацій, а також за капітальний і середній ремонт авіадвигунів і поставку запасних частин до них. Довгостроковими контрактами підкріплено співробітництво підприємства з перспективними партнерами з Польщі, Чехії, Словаччини, Іспанії, Португалії, Канади, В'єтнаму, Перу, Колумбії, Мексики і багатьох інших країн. ПАТ «МОТОР СІЧ» має широку мережу представництв по всьому світу: в Індії, Китаї, Алжирі, ОАЕ, Бангладеш, США, Перу і Бразилії. Всі вони активно працюють, оперативно надають маркетингову інформацію, що дозволяє вигідно укладати контракти; в країнах СНД - компанії, з якими ПАТ «Мотор Січ» має тривалі партнерські відносини, вертольотобудівні, літакобудівні, ремонтні заводи. Для партнерів з цих країн поставлялися і ремонтувалися цивільні авіадвигуни різних типів і модифікацій, виконувався капітальний та середній ремонт, поставлялися запасні частини і надавалися послуги з конструкторсько-технологічного супроводу ремонту авіадвигунів виробництва ПАТ «Мотор Січ». Крім продукції авіабудування, в 2021 році виконано численні контракти з споживачами продукції промислового призначення: нафтодобувними, газодобувними і енергетичними компаніями.

Випуск товарної продукції на підприємстві постійно зростає за рахунок виробництва на експорт. Питома вага авіатехніки в реалізованій продукції становить 92,4%, а частка експорту від реалізованої продукції 93,8% (рис.2.1).

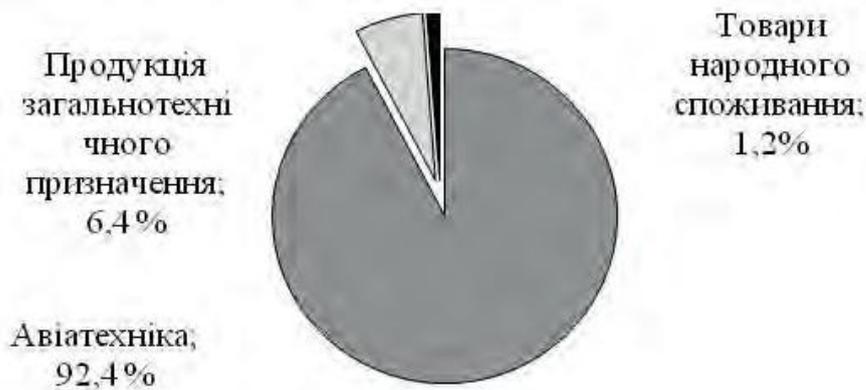

Рис. 2.1 Питома вага реалізованої продукції ПАТ «Мотор Січ»

Маркетингова політика ПАТ «Мотор Січ» направлена на збереження традиційних ринків збуту для своєї продукції і освоєння нових. У 2021 році підприємство розвивало співпрацю як з постійними партнерами з різних регіонів світу, так із компаніями, партнерські відносини з якими зав'язалися в останні роки (Індонезії, Сінгапуру, Лаосу, Бразилії). З метою збереження позицій підприємства на зовнішніх ринках і підтримки конкурентоспроможності, ПАТ «Мотор Січ» розробляє і просуває на ринок нові види продукції і послуг. В даний час підприємство продовжує роботу над створенням і освоєнням наступних сімейств авіадвигунів: МС-500В, ТВ3-117, ВМА-СБМ1В, АІ-450. Деякі з них вже пройшли всі сертифікацію і пропонуються до продажу. Наприклад, двигун АІ-450С поставлений в Австрію для оснащення легкого одномоторного багатоцільового літака компанії Diamond Aircraft.

З метою заняття нової ринкової ніші ПАТ «МОТОР СІЧ» розвиває напрям по розробці, ремонту та модернізації вертольотів в рамках реалізації власної вертолітної програми. На базі ПАТ «МОТОР СІЧ» створюється українське вертольотобудування: активно розвивається напрям по ремонту і модернізації існуючої техніки, а також з розробки та виготовлення нових вертольотів. Світовий ринок будівництва авіадвигунів характеризується надзвичайно жорсткою конкуренцією. Для утримання своїх конкурентних позицій і визначення пріоритетних напрямків розвитку, ПАТ «Мотор Січ» проводить постійну роботу по дослідженню ринків збуту, аналізу їх поточного стану,

існуючих проблем і тенденцій розвитку.

В умовах загострення світової конкурентної боротьби на ринку авіадвигунів ПАТ «Мотор Січ» приходиться стикатись з такими гігантами авіаційної галузі, як General Electric (США), Pratt & Whitney (Канада), Snecma/Turbomeca (Франція), BMW Rolls-Royce (Німеччина/Англія), які отримують державну фінансову і правову підтримку як науково-дослідницьких, так і в просуванні на ринку нової продукції. Галузеві ризики пов'язані з незначним попитом на продукцію підприємства на внутрішньому ринку України та конкуренцією з боку іноземних виробників.

На діяльність ПАТ «Мотор Січ» мають сильний вплив як макроекономічні, так і внутрішні фактори. Проведення SWOT-аналізу ПАТ «Мотор Січ» дало змогу отримати такі результати (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

SWOT-аналіз ПАТ «Мотор Січ»

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> - великий досвід роботи на ринку; - довготривалі відносини з покупцями; - якісна продукція; - контроль якості продукції; - один з світових лідерів 	<ul style="list-style-type: none"> - витік інформації; - нестача кваліфікованих кадрів
Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> - нові технології; - завоювання нових ринків збуту; - нові види продукції 	<ul style="list-style-type: none"> - нестабільна політична та економічна ситуація; - валютні ризики; - загострення конкуренції; - незначний попит на внутрішньому ринку

Виходячи із вищевикладеного, можна зробити висновок, що підприємство в основному реалізує свою продукцію за кордоном, виконання експортних контрактів є основним джерелом грошових коштів підприємства.

2.2. Аналіз рівня і динаміки фінансових результатів підприємства

Форма та зміст звіту про фінансові результати визначені Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку «Звіт про фінансові результати». Він повністю відповідає звіту про прибутки та збитки згідно Міжнародним стандартам бухгалтерського обліку.

Згідно Положення (стандарту) бухгалтерського обліку звіт про фінансові результати – це звіт про доходи, витрати та фінансові результати підприємства.

Метою складання звіту про фінансові результати є надання користувачам правдивої, повної та неупередженої інформації про доходи, прибутки та збитки за звітний період. На відміну від балансу звіт про фінансові результати надає інформацію не на певну дату, а за певний період.

Цей звіт вважається одним з найбільш інформативних документів звітності, тому що вміщує інформацію про динаміку прибутку підприємства.

Відповідно до стандартів бухгалтерського обліку прибуток – це сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати.

На практиці остаточний фінансовий результат – чистий прибуток (збиток) підприємства визначають у звіті про фінансові результати. Звіт складається щоквартально наростаючим підсумком з початку року.

Показники діяльності підприємства у «Звіті про фінансові результати» групуються в залежності від видів господарської діяльності [13].

За метою здійснення господарська діяльність поділяється на такі види:

- комерційна (підприємницька) – якщо її суб'єкт (підприємець) діє з метою отримання прибутку;
- некомерційна – проводиться для досягнення певних економічних і соціальних результатів, проте мета отримання прибутку при цьому відсутня.

За предметом господарської діяльності:

- виробнича;
- торговельна;
- банківська;
- страхова;

- інноваційна;
- концесійна;
- загальне інвестування й ін.

Залежно від ринку (внутрішній або зовнішній), національної належності суб'єктів господарювання:

- господарська діяльність за участю вітчизняних товаровиробників (резидентів);
- зовнішньоекономічна діяльність (за участю резидентів і нерезидентів), у тому числі іноземне інвестування (за участю іноземного інвестора).

Отже, на формування чистого прибутку ПАТ «Мотор Січ» впливають фінансові результати, отримані після здійснення операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Така класифікація фінансових результатів діяльності підприємства має важливе значення при розрахунку показників доходності підприємства.

Прибуток є найважливішим узагальнюючим показником, який характеризує кінцевий результат діяльності ПАТ «Мотор Січ». Від розвитку прибутку, отриманого підприємством, залежить формування обігових коштів, виконання обов'язків перед бюджетом, платоспроможність підприємства, доходи акціонерів та ін.

Призначення звіту про фінансові результати складається насамперед з визначення чистого прибутку (збитку) звітного періоду. Послідовність розрахунку цього показника включає визначення наступних його складових:

- чистого доходу (виручка) від реалізації продукції (товарів, послуг);
- валового прибутку (збитку);
- фінансового результату від операційної діяльності;
- прибутку (збитку) від звичайної діяльності до оподаткування;
- прибутку (збитку) від звичайної діяльності;
- чистого прибутку (збитку) звітного періоду.

Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) визначається вирахуванням з доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів,

робіт, послуг) відповідних податків, зборів, знижок.

Чистий прибуток (збиток) являє собою кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства. Тому, приступаючи до аналізу фінансових результатів, насамперед необхідно вивчити його рівень, динаміку і структуру, виявити тенденції зміни складових частин формування прибутку, вплив факторів на нього, а також оцінити використання чистого прибутку.

Якщо кінцевим фінансовим результатом діяльності підприємства у звітному періоді був збиток, необхідно ґрунтовно вивчити причини його виникнення, намітити шляхи поліпшення роботи з метою подолання збитковості [2].

Згідно із статтею 14 Закону України “Про господарські товариства” на кожному підприємстві, заснованому у формі акціонерного товариства, товариства з обмеженою відповідальністю, має бути сформований резервний (страховий) фонд. Розмір цього фонду регламентується засновницькими документами, але не може бути меншим від 25% статутного фонду підприємства. Розмір щорічних відрахувань до резервного фонду також передбачається засновницькими документами, але не може бути меншим за 5% суми чистого прибутку підприємств.

Проведемо аналіз складу, рівня і динаміки фінансових результатів ПАТ «Мотор Січ» за 2019-2021 рр. в табл.2.2.

Аналіз даних табл. 2.2 дозволяє зробити такі висновки. Всі види прибутку у 2020 р. вирости у порівнянні з попереднім періодом – 2019 р., що на перший погляд свідчить про успішну роботу підприємства. Хоча вже у 2021 р. показники прибутку, крім “Інші фінансові доходи”, різко впали у порівнянні з попереднім періодом - 2020 р., що свідчить про неефективну роботу підприємства.

Таблиця 2.2

Аналіз складу, рівня і динаміки фінансових результатів, тис. грн

Показник	Код рядка, ф. № 2	2019	2020	2021	Відхилення			
					Абсолютне, (+, -) гр.4 – гр.3	Відносне, % гр.6/гр.4*100	Абсолютне, (+, -) гр.5 – гр.4	Відносне, % гр.8/гр.5*100
А	1	2	3	4	5	6	7	8
1. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції(товарів, робіт, послуг)	2000	10730122	13830655	10546207	3100533	28,90	-3284448	-23,75
2. Собівартість реалізованої продукції(товарів, робіт, послуг)	2050	(5514991)	(4907340)	(4217243)	-607651	-11,02	-690097	-14,06
3. Валовий прибуток (збиток)	2090	5215131	8923315	6328964	3708184	71,10	-2594351	-29,07
4. Інші операційні доходи	2120	7550857	10559987	9991300	3009130	39,85	-568687	-5,39
5. Адміністративні витрати	2130	(774110)	(997093)	(1041515)	222983	28,81	44422	4,46
6. Витрати на збут	2150	(565950)	(804270)	(779587)	238320	42,11	-24683	-3,07
7. Інші операційні витрати	2180	(7781602)	(11760076)	(11027717)	3978474	51,13	-732359	-6,23

Продовження табл.2.2

А	1	2	3	4	5	6	7	8
8. Фінансові результати від операційної діяльності: прибуток	2190	3644326	5921863	3471445	2277537	62,50	-2450418	-41,38
9. Дохід від участі в капіталі	2200	2892	14184	9187	11292	390,46	-4997	-35,23
10. Інші фінансові доходи	2220	15749	21501	55118	5752	36,52	33617	156,35
11. Інші доходи	2240	181248	339038	255137	157790	87,06	-83901	-24,75
12. Фінансові витрати	2250	(70923)	(100003)	(190164)	29080	41,00	90161	90,16
13. Втрати від участі в капіталі	2255	(619)	(1680)	(1)	1061	171,41	-1679	-99,94
14. Інші витрати	2270	(1465816)	(1634929)	(893075)	169113	11,54	-741854	-45,38
15. Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	2306857	4593591	2674030	2286734	99,13	-1919561	-41,79
16. Витрати(дохід) з податку на прибуток	2300	(746490)	(1193749)	(709587)	447259	59,91	-484162	-40,56
17. Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	1560367	3399842	1964443	1839475	117,89	-1435399	-42,22

Варто також звернути увагу, що чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зріс у 2020р. порівняно з 2019р. на 28,9%, а вже у 2021 р. цей показник знизився на 23,7%. При цьому проглядається тенденція зниження собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг): у 2020 р. порівняно з 2019 р.- на 11,02%, у 2021 р. порівняно з 2020 р. – на 14,06%, що, позитивно впливає на темпи росту (приросту) прибутку.

Враховуючи, що на рівень прибутку, насамперед, впливають доходи і витрати, розглянемо по черзі динаміку їх змін та структуру в табл.2.3 і табл.2.4.

Як свідчать дані табл. 2.3., у 2020 р. у порівнянні з попереднім 2019 р. виросли всі види доходів. У сукупності доходи виросли на 33,95%, що позитивно вплинуло на показники прибутку. При цьому питома вага ЧД(В)Р зменшилась на 2,19 пункти, а в 2021 році зменшився ще на 5,21 пункти структури доходів підприємства. У 2021 році показники всіх видів доходів знизились, особливо ЧД(В)Р, питома вага якого у сукупності доходів значна (50,72 пункти). У сукупності доходи знизились на 15,92%, що негативно вплинуло на показники прибутку.

Отже, для ПАТ «Мотор Січ» показники дохідності у 2020 році мали позитивну тенденцію до збільшення, а вже в 2021 році бачимо протилежну ситуацію – зниження всіх показників дохідності, що негативно вплинуло на прибуток у звітному періоді. Хоча, якщо порівнювати чистий прибуток за 2021 р. з чистим прибутком за 2019 р., то в цілому за 2 роки прибуток зріс на 404076 тис.грн. (на 25,9%).

Таблиця 2.3

Аналіз складу, рівня, динаміки і структури доходів підприємства, тис. грн

Показник	Код рядка, Ф. № 2	2019		2020		2021		Відхилення			Відхилення		
		Сума, тис. грн	Питома вага, %	Сума, тис. грн	Питома вага, %	Сума, тис. грн	Питома вага, %	Абсолютне (гр. 4 – гр. 2)	Відносне (гр. 8 : :гр.2) · 100	Пунктів структури (гр. 5 – гр. 3)	Абсолютне (гр. 4 – гр. 2)	Відносне (гр. 11 : :гр.4) · 100	Пунктів структури (гр. 7 – гр. 5)
А	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ЧД(В)Р	2000	10730122	58,12	13830655	55,93	10546207	50,72	3100533	28,90	-2,19	-3284448	-23,75	-5,21
Інші операційні доходи	2120	7550857	40,90	10559987	42,70	9991300	48,05	3009130	39,85	1,80	-568687	-5,39	5,35
Інші доходи	2240	181248	0,98	339038	1,37	255137	1,23	157790	87,06	0,39	-83901	-24,75	-0,14
Разом	-	18462227	100	24729680	100	20792644	100	6267453	33,95	0,00	-3937036	-15,92	0,00

Таблиця 2.4

Аналіз складу, рівня, динаміки і структури витрат підприємства, тис. грн

Показник	Код рядка, Ф. № 2	2019		2020		2021		Відхилення			Відхилення		
		Сума, тис. грн	Питома вага, %	Сума, тис. грн	Питома вага, %	Сума, тис. грн	Питома вага, %	Абсолютне (гр. 4 – гр. 2)	Відносне (гр. 8 : гр. 2) · 100	Пунктів структури (гр. 5 – гр. 3)	Абсолютне (гр. 6 – гр. 4)	Відносне (гр. 11 : гр. 4) · 100	Пунктів структури (гр. 7 – гр. 5)
А	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	5514991	34,10	4907340	24,29	4217243	23,24	-607651	-11,02	-9,81	-690097	-14,06	-1,05
Адміністративні витрати	2130	774110	4,79	997093	4,94	1041515	5,74	222983	28,81	0,15	44422	4,46	0,80
Витрати на збут	2150	565950	3,50	804270	3,98	779587	4,30	238320	42,11	0,48	-24683	-3,07	0,31
Інші операційні витрати	2180	7781602	48,11	11760076	58,21	11027717	60,76	3978474	51,13	10,09	-732359	-6,23	2,55
Фінансові витрати	2250	70923	0,44	100003	0,49	190164	1,05	29080	41,00	0,06	90161	90,16	0,55
Інші витрати	2270	1465816	9,06	1634929	8,09	893075	4,92	169113	11,54	-0,97	-741854	-45,38	-3,17
Разом	-	16173392	100	20203711	100	18149301	100	4030319	24,92	0,00	-2054410	-10,17	0,00

Аналіз витрат показує, що у 2020 р. у порівнянні з попереднім 2019 р. підвищення всіх витрат, особливо суттєве підвищення характерне для інших операційних витрат (на 51,13%), та при цьому інші операційні доходи зросли на 39,85 %. Це зумовлено тим, що собівартість реалізованої продукції в цей період знизилась на 11,02 %. Підвищення фінансових витрат особливо не вплинуло на зміну прибутку, оскільки їх питома вага у сукупності витрат незначна (0,06 пункту).

Знизилась питома вага собівартості реалізованої продукції на 9,81 пункту, інші витрати – на 0,97 пункту. Значно зросла питома вага інших операційних витрат – на 10,09 пункту.

Аналіз витрат показує у 2021р. у порівнянні з попереднім 2020р., що суттєве зниження витрат характерне лише для інших витрат (на 45,38%), витрат, що дозволило збільшити інші доходи. Витрати на збут та інші операційні витрати за досліджуваний період знизились на 3,07% та 6,23% відповідно. При цьому зросли адміністративні витрати (на 4,46%). Суттєве підвищення характерне для фінансових витрат (на 90,16%) та їх питома вага зросла з 0,49 пунктів до 1,05 пунктів.

В цілому витрати у 2020 р. у порівнянні з попереднім періодом (2019 р.) зросли на 24,92%. Протилежний результат бачимо у 2021 році - в цілому витрати знизились у порівнянні з попереднім періодом на 10,17%.

Отже, для ПАТ «Мотор Січ» показники витрат в цілому у 2020 році мали негативну тенденцію до збільшення, а вже в 2021 році бачимо протилежну ситуацію – зниження показників витрат, що позитивно вплинуло на прибуток у звітному періоді. Хоча, якщо порівнювати суму витрат за 2021 р. з сумою витрат за 2019 р., то в цілому за 2 роки витрати зросли на 1975909 тис.грн. (на 12,2%).

Стійкий фінансовий стан підприємства в ринкових умовах значною мірою обумовлюється його діловою активністю. Ділова активність підприємства проявляється через розширення ринків збуту продукції, підтримання ділової репутації (іміджу), вихід на ринок праці і капіталу тощо.

Ділова активність оцінюється системою показників (коефіцієнтів), які

характеризують найважливіші сторони діяльності підприємства.

Будь-яке підприємство, незалежно від того, що воно виробляє -продукцію або послуги, працює по замкнутому циклу: виробництво продукціїта послуг - їх продаж - отримання прибутку - розширення виробництва продукції і послуг. Досліджуючи динаміку абсолютних показників, необхідно виявити, на скільки вона відповідає їх оптимальному співвідношенню, яке дістало назву “золоте правило економіки підприємства”:

$$T_{np} > T_{вр} > T_a > 100\%, \quad (2.1)$$

де T_{np} - темпи зростання балансового прибутку;

$T_{вр}$ - теми зростання виручки (обсягу реалізації);

T_a - темп зростання суми активів, що складаються з основного та оборотного капіталу підприємства.

Якщо виконуються умови “золотого правила економіки підприємства”, то це означає, що економічний потенціал даного підприємства збільшився в порівнянні з попереднім періодом.

Оцінюючи ділову активність підприємства, слід враховувати, що період, за який проводиться оцінка, повинен бути достатньо великим, адже частина прибутку може бути вкладена не в поновлюване виробництво, а, наприклад, в інвестиції або в освоєння нової сфери діяльності, які окупляться тільки через якийсь-то час. Найлегше переконатися в правильності цієї закономірності, розглядаючи діяльність невеликих виробництв, але існуючий економічний досвід уже показав, що воно безпомилково можна застосувати до діяльності будь-якої компанії, незалежно від обсягів її оборотів.

За даними фінансової звітності перевіримо відповідність співвідношення показників підприємства ПАТ «Мотор Січ» «золотому правилу економіки підприємства».

В табл. 2.5. наведені темпи зростання досліджуваних показників ПАТ «Мотор Січ» на 2020 та 2021 рр. для оцінки співвідношення між ними.

Таблиця 2.5

Оцінка темпів зростання показників

Показники	Код рядка, № форми	2019	2020	2021	Темп зростання (гр.3:гр.2) x100,%	Темп зростання (гр.4:гр.3) x100,%
А	1	2	3	4	5	6
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000, ф.2	10730122	13830655	10546207	128,9	76,3
Прибуток від реалізації продукції	2000- (2050+2130 +2150), ф.2	3875071	7121952	4507862	183,8	63,3
Середня величина активів	1300, ф.1	14882947	18670742	22877401	125,5	122,5

Реально, на основі даних табл. 2.5, співвідношення показників на 2020 рік має такий вигляд на 2020 рік:

- а) $T_{np} > T_{вр}$ (183,8 > 128,9);
- б) $T_{вр} > T_a$ (128,9 > 125,5);
- в) $T_{np} > T_a$ (183,8 > 125,5).

Реально, на основі даних табл. 2.5, співвідношення показників на 2021 рік має такий вигляд:

- а) $T_{np} < T_{вр}$ (63,3 < 76,3);
- б) $T_{вр} < T_a$ (76,3 < 122,5);
- в) $T_{np} < T_a$ (63,3 < 122,5).

Тобто, темп зростання прибутку у 2020 році вище темпу зростання і обсягу реалізації, і середньої величини активів, що свідчить про відповідність „золотому правилу економіки підприємства”.

Це обумовлено насамперед зниженням собівартості реалізованої продукції та, при цьому, підвищенням витрат на на 1 гривню реалізованої продукції.

Економічний потенціал підприємства зростає, оскільки темп росту всіх зазначених показників перевищує 100%.

А темп зростання прибутку у 2021 році поступається темпам зростання і

обсягу реалізації, і середньої величини активів, що свідчить про невідповідність „золотому правилу економіки підприємства”.

Це обумовлено насамперед зниженням собівартості реалізованої продукції та, при цьому, підвищенням адміністративних витрат на 1 гривню реалізованої продукції.

Економічний потенціал підприємства спадає, оскільки темп росту показників прибутку та виручки від реалізації нижче 100%.

Отже, за допомогою “золотого правила економіки підприємства” виявлено, що в період з 2019-2021 рр. найефективнішу ділову активність підприємство ПАТ «Мотор Січ» мало в 2020 році.

2.3. Факторний аналіз прибутку

Факторний аналіз прибутку – це методика комплексного системного вивчення та виміру впливу факторів на величину результативного показника, а саме прибутку підприємства.

Фактори, які впливають на величину прибутку від реалізації продукції або надання послуг, є такими:

- зміна обсягу реалізації (збільшення обсягів продажу рентабельної продукції веде до збільшення суми прибутку, а нерентабельної — навпаки до її зменшення);
- зміна асортименту продукції (якщо збільшується частка рентабельної продукції в загальному обсязі реалізації, то і прибуток, відповідно, зростає);
- зміна собівартості продукції (її зростання є причиною зменшення прибутку, а зменшення собівартості - навпаки збільшує прибуток);
- міна ціни реалізації (при збільшенні цін сума прибутку зростає, якщо ціна зменшується, то зменшується і прибуток);
- чисельність та склад персоналу (кількість працівників, достатня для повноцінного обслуговування технологічного процесу, забезпечує зростання прибутку, також велике значення має і кваліфікація працівників);
- економічне стимулювання працівників (вплив цього фактору можна

оцінити через показники оплати праці та її продуктивність. Що ефективнішим є стимулювання персоналу, то кращою буде їх праця, і як наслідок - більшими випуск продукції та прибуток);

- продуктивність праці (її зростання, за інших однакових умов, спричиняє збільшення величини прибутку);

- стан матеріально-технічної бази підприємства (сучасні засоби праці підвищують її продуктивність, а отже, і прибуток);

- фондівдача (збільшення фондівдачі збільшує випуск продукції на 1 грн вкладених грошей, це також веде до росту прибутку) [3].

Найважливішими умовами зростання прибутку від реалізації продукції є збільшення обсягу випуску продукції, забезпечення ритмічності виробництва і відвантаження продукції, зниження її собівартості, підвищення її якості та конкурентоспроможності, оптимізація запасів готової продукції на складах, своєчасна оплата покупцями замовленої ними продукції, застосування прогресивних форм розрахунків за продукцію (факторинг).

Фактично отриманий у звітному періоді в процесі реалізації прибуток може відрізнитися від прибутку за минулий період або від прогнозного у зв'язку з впливом низки зовнішніх і внутрішніх чинників. Тому під час аналізу важливо дати не лише загальну оцінку динаміки і виконання прогнозу прибутку від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), а й всебічно вивчити чинники, що на нього впливають, визначити ступінь впливу кожного з них.

Величина прибутку від реалізації продукції цікавить не тільки управлінців підприємства, але і зовнішніх споживачів (аудиторів, податківців, інвесторів тощо) [65].

Реалізована продукція – це продукція, яка надана споживачеві і за яку надійшли кошти на розрахунковий рахунок підприємства або можуть надійти у зазначений термін.

Реалізація продукції проводиться відділами збуту підприємства, які зобов'язані максимально скорочувати складські запаси та забезпечити своєчасне надходження платежів за реалізовану продукцію. Фінансовий відділ

контролює виконання реалізації готової продукції, а також слідкує, щоб відповідні відділи своєчасно роздивлялись претензії покупців та причини, які примусили їх відмовитись від оплати рахунків за надану продукцію і надані послуги.

Об'єм реалізації залежить від об'єму наданих товарів та послуг та надходження платежів покупців. Тому об'єм реалізованої продукції відрізняється від наданої на суму залишків наданих товарів, але ще несплачених.

Перед тим, як аналізувати виконання плану реалізації, потрібно перевірити його обумовленість, відповідність можливостям випуску товарної продукції та попередніх залишків нереалізованої продукції. На підприємствах проводиться коженденний чи подекадний оперативний аналіз виконання плану виробництва продукції. Дані про випуск продукції за день зіставляють з планом, а потім виявляють виконання плану виробництва продукції. За декаду та наростаючим висновком – з початку місяця. Так як вивчити причини відхилення від плану можна тільки на основі аналізу виконання плану, то кожен день аналізують дані за попередній день. Реалізованою називають продукцію промислового підприємства, що відвантажена споживачу і за яку на розрахунковий рахунок надійшли грошові кошти.

На відміну від товарної продукції, що вироблена і підготовлена для її включення в народногосподарський оборот, реалізована продукція вже вступила в цей оборот. Водночас вона ідентична товарній продукції за сукупністю тих елементів, що її становлять. В обсяг реалізованої продукції за звітний період входять вартість:

- готових виробів;
- напівфабрикатів власного виробництва, реалізованих на стороні;
- продукція допоміжних і побічних цехів, що реалізована на сторону;
- робіт промислового характеру, виконаних на замовлення зі сторони і оплачених у звітному періоді.

Продукція вважається реалізованою з моменту її оплати, а інколи і після оформлення її відповідними документами. Вартість модернізації, капітального і середнього ремонтів власного устаткування і транспортних засобів, а також робіт

промислового характеру, виконаних для власного підприємства, включається у реалізовану продукцію з моменту відбиття їх на рахунку «Реалізація», що, до речі, доводить постійний зв'язок економічних та облікових дисциплін. Арифметично реалізована продукція дорівнює відвантаженій продукції мінус зміна залишків відвантаженої, але неоплаченої продукції. Це заводський метод визначення реалізованої продукції.

По виробничому об'єднанню загалом обсяг реалізованої продукції визначається як вартість продукції, що виготовлена всіма виробничими одиницями і реалізована об'єднанням за його межі і підпорядкованим об'єднанню самостійним підприємствам, та продукція, яка виготовлена і реалізована самостійними підприємствами, підпорядкованими виробничому об'єднанню.

Реалізована продукція оцінюється в оптових цінах підприємства, що закладені у план виробництва, і фактично діючих оптових цінах підприємствата використовується для визначення суми прибутку від реалізації й пов'язаних з ним фінансових показників [7].

Проведемо аналіз прибутку від реалізації продукції ПАТ «Мотор Січ» за 2019-2021 рр. у таблиці 2.6. Наведена методика визначення прибутку від реалізації продукції, питома вага складових частин та динаміка їх змін. Нижче буде показано, що власне саме через зниження собівартості реалізованої продукції підприємство досягло приросту прибутку, особливо в 2020 році.

У 2020 році, в порівнянні з попереднім 2019 р., бачимо випередження темпу приросту чистого доходу від реалізації продукції над темпом приросту повної собівартості реалізованої продукції, що свідчить про інтенсивний шлях розвитку досліджуваного підприємства у 2020 р. Власне саме через зниження собівартості реалізованої продукції підприємство досягло такого високого приросту прибутку.

Таблиця 2.6

Формування та аналіз прибутку від реалізації продукції, тис.грн

Показник	Код рядка, Ф. № 2	2019		2020		2021		Відхилення			Відхилення		
		Сума, тис. грн	Питома вага, %	Сума, тис. грн	Питома вага, %	Сума, тис. грн	Питома вага, %	Абсолютне (гр. 4 – гр. 2)	Відносне (гр. 8 : :гр.2) · 100	Пунктів структури (гр. 5 – гр. 3)	Абсолютне (гр. 6 – гр. 4)	Відносне (гр. 11 : :гр.4) · 100	Пунктів структури (гр. 7 – гр. 5)
А	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.ЧД(В)Р	2000	10730122	100	13830655	100	10546207	100	3100533	28,90	-	-	-23,75	-
2.Собівартість реалізованої продукції (товарів,робіт, послуг)	2050	5514991	51,40	4907340	35,48	4217243	39,99	-607651	-11,02	-15,92	-690097	-14,06	4,51
3.Адміністративні витрати	2130	774110	7,21	997093	7,21	1041515	9,88	222983	28,81	-0,01	44422	4,46	2,67
4.Витрати на збут	2150	565950	5,27	804270	5,82	779587	7,39	238320	42,11	0,54	-24683	-3,07	1,58
5.Повна собівартість реалізованої продукції (товарів,робіт, послуг) (р.2 +р.3 +р.4)	-	6855051	63,89	6708703	48,51	6038345	57,26	-146348	-2,13	-15,38	-670358	-9,99	8,75
6.Прибуток від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (р. 1-р. 5)	-	3875071	36,11	7121952	51,49	4507862	42,74	3246881	83,79	15,38	-	-36,70	-8,75

Протилежна ситуація прослідковується в 2021 р., а саме бачимо також зниження собівартості реалізованої продукції на 14,06%, хоча при цьому також зниження чистого доходу від реалізації продукції на 23,75%. Якщо порівнювати показники ЧД(В)Р та собівартість реалізованої продукції за 2019 р. з цими показниками за 2021р., то в цілому чистий дохід від реалізації продукції зріс на 1,71%, а собівартість реалізованої продукції зросла на 23,53%. Випередження темпу приросту повної собівартості реалізованої продукції над темпом приросту чистого доходу від реалізації продукції свідчить про екстенсивний шлях розвитку досліджуваного підприємства.

У 2020 р. у порівнянні з попереднім 2019 р. виросла питома вага витратів на збут та знизилась питома вага виробничої собівартості. Скорочення питомої ваги адміністративних витрат через незначний обсяг на кінцеві результати особливо не вплинуло. В результаті зниження питомої ваги повної собівартості реалізованої продукції відповідно підвищилась питома вага прибутку.

У 2021р. у порівнянні з попереднім 2020р. виросла питома вага виробничої собівартості, витратів на збут та адміністративних витрат. В результаті підвищення питомої ваги повної собівартості реалізованої продукції відповідно знизилась питома вага прибутку.

Далі проведемо факторний аналіз прибутку. Одним з прийомів проведення факторного аналізу є прийоми елімінування. Елімінувати означає усунути, вилучити вплив усіх чинників крім одного на величину результативного показника. Використаємо цей прийом та на основі даних ПАТ «Мотор Січ», що наведені в табл. 2.6 визначимо вплив кожного фактору на прибуток від реалізації продукції.

Так як ПАТ «Мотор Січ» спеціалізується на продажу різних видів продукції та послуг, то проведемо факторний аналіз основного виду продукції підприємства, а саме – авіадвигуни серійні та авіадвигуни ремонтні.

Таблиця 2.7

Показники, що впливають на прибуток ПАТ «Мотор Січ» від продажу
авіадвигунів

Показники	2019	2020	2021	Відхилення 2020/2019 (ΔX)	Відхилення 2021/2020 (ΔX)
Виручка від реалізації продукції без врахування ПДВ, акцизного збору та інших вирахувань з доходів (В)	9290140	11962134	5547305	2671994	-6414829
Собівартість реалізованої продукції (С)	4774879	4244358	2218270	-530521	-2026089
Інші операційні доходи (ІОД)	6537532	9133333	5255424	2595801	-3877909
Адміністративні витрати (АВ)	670224	862386	547837	192161	-314549
Витрати на збут (ЗВ)	490000	695613	410063	205614	-285550
Інші операційні витрати (ІОВ)	6737311	10171290	5800579	3433979	-4370711
Фінансові доходи (ФД)	13635	47672	11310	34036	-36362
Фінансові витрати (ФВ)	61405	86493	100026	25087	13534
Інші доходи (ІД)	156925	293234	134202	136309	-159032
Інші витрати (ІВ)	1269103	1414050	469757	144947	-944293
Податок на прибуток (ПНП)	646311	1032474	373243	386162	-659231
Чистий прибуток (ЧП)	1350966	2940523	1033297	1589558	-1907226

В нашому випадку вплив факторних показників на прибуток (ЧП) (результативний показник) можливо навести у вигляді адитивної моделі, що наведено у формулі (2.2):

$$ЧП = В - С + ІОД - АВ - ЗВ - ІОВ + ІФД - ІД - ФВ - ІВ - ПНП, \quad (2.2)$$

Знаючи середній індекс цін, можливо визначити вплив на розмір чистого прибутку зміни цін, обсягу реалізованої продукції, обсягу виготовленої продукції.

На ПАТ «Мотор Січ» ціни на продукцію мали тенденцію до зниження у 2020 р. і 2021 році на 0,0797% та 0,009% відповідно, тобто індекс цін (Іц) у 2020 році склав 0,9203, а у 2021 році індекс цін (Іц) склав 0,991. Визначимо вплив факторів на зміну виручки від реалізації. Загальну зміну виручки від реалізації за даними ПАТ "МОТОР СІЧ" знаходимо по формулі (2.3)

$$\Delta B_{ЗАГ} = B_1 - B_0, \quad (2.3)$$

$$\Delta B_{ЗАГ 2020/2019} = B_1 - B_0 = 11962134 - 9290140 = 2671994 \text{ тис.грн}$$

$$\Delta B_{ЗАГ 2021/2020} = B_1 - B_0 = 5547305 - 11962134 = -6414829 \text{ тис.грн}$$

Тобто за 2020 рік виручка від реалізації продукції на ПАТ «Мотор Січ» збільшилась на 2671994 тис. грн., а за 2021 рік зменшилась на 6414829 тис. грн. Ця зміна є результатом впливу двох факторів: ціни реалізації та обсягу реалізованої продукції (з врахуванням структури). Розрахунок впливу цих факторів можна визначити за формулами:

$$\Delta B_y = B_1 - \frac{B_1}{I_y}, \quad (2.4)$$

$$\Delta B_{y 2020/2019} = 11962134 - 11962134/0,9203 = - 1035947,1 \text{ тис.грн.}$$

$$\Delta B_{y 2021/2020} = 5547305 - 5547305/0,991 = -50379,16 \text{ тис.грн.}$$

$$\Delta B_{OB} = \frac{B_1}{I_y} - B_0, \quad (2.4.1)$$

$$\Delta B_{OB\ 2020/2019} = \frac{B_1}{I_y} - B_0 = 11962134/0,9203 - 9290140 = 3707941,1 \text{ тис.грн}$$

$$\Delta B_{OB\ 2021/2020} = \frac{B_1}{I_y} - B_0 = 5547305/0,991 - 11962134 = - 6364449,8 \text{ тис.грн}$$

Таким чином, зниження цін на ПАТ «Мотор Січ» сприяв у 2020 році зменшенню виручки від реалізації на 1035947,1 тис. грн., а також збільшенню обсягу випуску – на 3707941,1 тис. грн. А у 2021 році зниження цін сприяв зменшенню виручки від реалізації на 50379,16 тис. грн., при цьому зменшення обсягу випуску – на 6364449,8 тис. грн.

Аналогічно за даними ПАТ «Мотор Січ» розраховується вплив факторів на зміну собівартості реалізованої продукції, по формулі (2.5):

$$\Delta C_{ЗАГ} = C_1 - C_0, \quad (2.5)$$

$$\Delta C_{ЗАГ\ 2020/2019} = C_1 - C_0 = 4244358 - 4774879 = -530521 \text{ тис.грн.}$$

$$\Delta C_{ЗАГ\ 2021/2020} = C_1 - C_0 = 2218270 - 4244358 = -2026088 \text{ тис.грн.}$$

Якщо собівартість одиниці продукції змінилася лише за рахунок зовнішніх факторів, а саме – за рахунок загальної зміни цін. Тоді цей вплив розраховується формулами (2.6) та (2.7):

$$\Delta C_y = C_1 - \frac{C_1}{I_y}, \quad (2.6)$$

$$\Delta C_y\ 2020/2019 = 4244358 - 4244358/0,9203 = -367570,72 \text{ тис. грн.}$$

$$\Delta C_y\ 2021/2020 = 2218270 - 2218270/0,991 = - 20195,74 \text{ тис.грн.}$$

$$\Delta C_{\text{ов}} = \frac{C_1}{I_{\text{ц}}} - C_0 = \Delta C_{\text{заг}} - \Delta C_{\text{ц}}, \quad (2.7)$$

$$\Delta C_{\text{ов}2020/2019} = 4244358/0,9203 - 4774879 = = -162950,28 \text{ тис. грн.}$$

$$\Delta C_{\text{ов}2021/2020} = 2218270/0,991 - 4244358 = = -2005942,3 \text{ тис. грн.}$$

Таким чином, на ПАТ «Мотор Січ» за рахунок збільшення обсягу випуску собівартість продукції у 2020 році зменшилась на 162950,28 тис. грн., а за рахунок зміни цін зменшилась на 367570,72 тис. грн. За рахунок зменшення обсягу випуску собівартість продукції у 2021 році зменшилась на 2005942,3 тис. грн., а за рахунок зміни цін збільшилась на 20195,74 тис. грн.

З розрахунків видно, що зміна цін сприяла на чистий прибуток у складі двох показників: виручки та собівартості. Вплив зміни цін на розмір чистого прибутку у складі виручки та собівартості носить різний характер: зріст виручки від реалізації сприяє зросту чистого прибутку, а зріст собівартості сприяє зменшенню прибутку. Враховуючи це, вплив зміни цін на розмір чистого прибутку можна визначити по формулі (2.8):

$$\Delta \Pi_{\text{ч}} = \Delta B_{\text{ч}} - \Delta C_{\text{ч}}, \quad (2.8)$$

$$\Delta \Pi_{\text{ч}2020/2019} = \Delta B_{\text{ч}} - \Delta C_{\text{ч}} = -1035947,1 - (-367570,72) = -668376,38 \text{ тис. грн.}$$

$$\Delta \Pi_{\text{ч}2021/2020} = \Delta B_{\text{ч}} - \Delta C_{\text{ч}} = -50379,16 - (-20195,74) = -30233,42 \text{ тис. грн.}$$

За рахунок зменшення цін у 2020 році чистий прибуток ПАТ «Мотор Січ» зменшився на 668376,38 тис. грн., а у 2021 році - на 30233,42 тис.грн.

Тепер розрахуємо вплив факторів на зміну розміру прибутку від операційної діяльності, бо саме цей прибуток грає вирішальну роль у формуванні чистого прибутку ПАТ «Мотор Січ» .

Вплив зміни розмірів адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат. При визначенні впливу даного фактору слід врахувати, що це фактор зворотнього впливу по відношенню до прибутку. В зв'язку з цим в формулу добавляється знак “-” розрахунок виконується по формулі (2.9):

$$\Delta\Pi_p = -[(AB_1 + 3B_1 + IOB_1) - (AB_0 + 3B_0 + IOB_0)], \quad (2.9)$$

де $\Delta\Pi_p$ – зміна чистого прибутку за рахунок зміни розміру вказаних витрат ($AB, 3B, IOB$);

Отже, вплив зміни розміру адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат за даними ПАТ «Мотор Січ» у 2020 році склав - 3831754 тис. грн. А у 2021 році склав +4970810 тис. грн.

$$\Delta\Pi_p_{2020/2019} = - [(862386+695613+10171290)-(670224+490000+6737311)] =$$

$$= -3831754 \text{ тис. грн.}$$

$$\Delta\Pi_p_{2021/2020} = - [(547837+410063+5800579)-(862386+695613+10171290)] =$$

$$= 4970810 \text{ тис. грн.}$$

Збільшення по непрямим витратам призвели у 2020 році до зменшення прибутку на 3831754 тис. грн. А зменшення по непрямим витратам призвели у 2021 році до збільшення прибутку на 4970810 тис. грн.

Вплив зміни розміру фінансових доходів (ФД). Розрахунок впливу даного фактору на зміни розміру чистого прибутку виконується по формулі (2.10):

$$\Delta\Pi_{\Phi Д} = \Phi Д_1 - \Phi Д_0, \quad (2.10)$$

$\Delta\Pi_{\Phi Д}$ – зміна чистого прибутку за рахунок зміни суми фінансових доходів.

Ступень впливу цього показника за даними ПАТ «Мотор Січ» у 2020 році склав 34037 тис. грн., а у 2021 склав -36362 тис.грн.

$$\Delta\Pi_{\Phi Д_{2020/2019}} = 47672 - 13635 = 34037 \text{ тис.грн.}$$

$$\Delta\Pi_{\Phi Д_{2021/2020}} = 11310 - 47672 = -36362 \text{ тис.грн.}$$

Розмір чистого прибутку у 2020 році збільшився за рахунок збільшення суми фінансових доходів на 34037 тис. грн. А у 2021 році розмір чистого прибутку зменшився за рахунок зменшення фінансових доходів на 36362 тис. грн.

Вплив зміни розміру фінансових витрат (ФВ). Для розрахунку впливу цього фактору використовуємо формулу (2.11):

$$P_{\Phi В} = - (\Phi В_1 - \Phi В_2), \quad (2.11)$$

де $P_{\Phi В}$ – зміна чистого прибутку за рахунок зміни розміру фінансових витрат.

$$P_{\Phi В_{2020/2019}} = - (86493 - 61405) = - 25088 \text{ тис. грн.}$$

$$P_{\Phi В_{2021/2020}} = - (100026 - 86493) = - 13533 \text{ тис. грн.}$$

Таким чином, чистий прибуток ПАТ «Мотор Січ» у 2020 році зменшився на 25088 тис. грн., за рахунок фінансових витрат, які збільшились внаслідок збільшення суми кредиторської заборгованості. А у 2021 році чистий прибуток

зменшився на 13533 тис. грн. за рахунок фінансових витрат, які в порівнянні з 2020 роком зменшились, як і сума кредиторської заборгованості.

Вплив розміру сплаченого податку на прибуток (ПНП). В цьому випадку слід розрахувати по формулі (2.12):

$$\Delta\Pi_{\text{ПНП}} = -(\text{ПНП}_1 - \text{ПНП}_0), \quad (2.12)$$

де $\Delta\Pi_{\text{ПНП}}$ – зміна чистого прибутку за рахунок зміни розміру

сплаченого податку на прибуток.

Цей вплив склав за даними ПАТ «Мотор Січ» :

$$\Delta\Pi_{\text{ПНП}}_{2020/2019} = -(1032474 - 646311) = -386163 \text{ тис.грн.}$$

$$\Delta\Pi_{\text{ПНП}}_{2021/2020} = -(373243 - 1032474) = +659231 \text{ тис.грн.}$$

Збільшення розміру сплаченого податку на прибуток у 2020 році зумовило зниження розміру чистого прибутку на 386163 тис. грн.. А у 2021 році зменшення розміру сплаченого податку на прибуток зумовило збільшення розміру чистого прибутку на 659231 тис. грн..

Узагальнимо в табл.2.8 за даними ПАТ «Мотор Січ» вплив факторів, що впливають на розмір чистого прибутку.

Таблиця 2.8

Вплив факторів на чистий прибуток

Показники	Сума, тис. грн.	
	2020/2019	2021/2020
Зміна цін	- 668376,38	- 30233,42
Обсяг реалізованої продукції	3707941,1	- 6364449,8
Обсяг виробленої продукції	- 162950,28	-2005942,3
Адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати	-3831754	4970810
Фінансові доходи	34037	-36362
Фінансові витрати	- 25088	- 13533
Податок на прибуток	- 386163	+659231

Обсяг реалізованої продукції у 2020 році збільшився на 3707941,1 тис. грн., а у 2021 році зменшився на 6364449,8 тис.грн. Обсяг виробленої продукції зменшився у 2020 році та 2021 році на 162950,28 тис. грн. та 2005942,3 тис.грн. відповідно. Розмір чистого прибутку збільшився за рахунок суми фінансових доходів у 2020 році на 340377 тис. грн., але зменшився на суму фінансових витрат -25088 тис. грн. А у 2021 році розмір чистого прибутку зменшився за рахунок суми фінансових доходів на 36362 тис. грн. та на суму фінансових витрат 13533 тис. грн. Збільшення розміру сплаченого податку на прибуток у 2020 році зумовило зниження розміру чистого прибутку на 386163 тис. грн., а у 2021 році зменшення розміру сплаченого податку на прибуток зумовило збільшення розміру чистого прибутку на 659231 тис. грн.

Отже, за результатами факторного аналізу можна оцінити якість прибутку та можливі джерела його збільшення.

Якість прибутку від основної діяльності вважається високою, якщо її збільшення зумовлене зростанням обсягу продажів, зниженням собівартості продукції. Низька якість прибутку характеризується зростанням обсягів реалізації за рахунок росту цін на продукцію без збільшення фізичного обсягу продажів і зниження витрат на гривню продукції.

2.4. Аналіз показників рентабельності підприємства

Слово "рентабельність" (дохідний, прибутковий) означає показник економічної ефективності виробництва на підприємствах у різних галузях національної економіки.

Показники рентабельності є важливими характеристиками факторного середовища формування прибутку (доходу) підприємства. З цієї причини вони є важливими обов'язковими елементами порівняльного аналізу й оцінки фінансового стану підприємства. При аналізі виробництва показники

рентабельності використовуються як інструмент інвестиційної політики і ціноутворення.

Показники рентабельності можна поєднати у декілька груп, які:

- базуються на витратному підході (рентабельність продукції, рентабельність діяльності);
- характеризують прибутковість продажу (рентабельність продажу);
- основані на ресурсному підході (рентабельність сукупних активів, рентабельність власного капіталу, рентабельність оборотного капіталу).

До показників рентабельності продукції відносять:

- рентабельність окремого виду продукції (розраховується як відношення прибутку від його реалізації до собівартості).
- рентабельність реалізованої продукції (розраховується як відношення валового прибутку (або чистого прибутку) до виручки від реалізації продукції).
- рентабельність виробництва (розраховується як відношення валового прибутку (або чистого прибутку) до вартості основних засобів і матеріальних оборотних коштів).

Показники рентабельності визначаються в коефіцієнтах або у відсотках і показують частку прибутку в кожній грошовій одиниці витрат, або частку товарної продукції в її собівартості.

Показники рентабельності можна розраховувати і за окремими структурними підрозділами, і за видами діяльності суб'єкта господарювання.

Показники рентабельності використовують для:

- оцінки результатів діяльності підприємства, його структурних підрозділів;
- оцінки ціноутворення та інвестиційної політики підприємства;
- порівняльного аналізу споріднених підприємств, що виробляють таку саму продукцію;
- вибору варіантів формування асортименту і структури виробництва продукції;
- аналізу раціональності виробництва продукції.

Зміна рентабельності окремих видів продукції відбувається під впливом різних факторів (рис. 2.2).

Важливе значення для підприємства має вивчення рентабельності реалізованої продукції, яку доцільно аналізувати, враховуючи вплив таких факторів:

- зміна структури та асортименту продукції;
- зміна собівартості продукції;
- зміна відпускних цін на продукцію [20, с.48].

На показники рентабельності продукції впливають як фактори першого, так і другого порядку. Перші впливають на рентабельність продукції безпосередньо; другі не прямо - через вплив на фактори першого порядку.

Рис. 2.2. Фактори, які впливають на рентабельність продукції

Показники рентабельності продукції є основними індикаторами ефективності виробничої діяльності. Саме тому аналітична оцінка цього об'єкту має першочергове значення і полягає в пошуку внутрішніх резервів підприємства, спрямованих на підвищення ефективності виробництва продукції.

Завданнями аналізу рентабельності продукції є:

- оцінка виконання визначених параметрів рентабельності продукції (плану, прогнозу тощо);
- вивчення динаміки показників рентабельності;
- оцінка доходів від реалізації продукції та витрат на її виробництва,

як

основних елементів, які формують рентабельність продукції;

- виявлення і кількісний вимір впливу факторів на показники рентабельності продукції;
- пошук резервів зростання рентабельності;
- обґрунтування та розробка заходів щодо використання виявлених резервів.

Проведення ефективної аналітичної роботи стає можливим лише за умов наявності достатнього та якісного інформаційного забезпечення.

До показників рентабельності продукції відносять:

- рентабельність виготовленої (реалізованої) продукції:

$$R_{Q(P)} = \frac{\Pi}{Q(P)} \times 100, \quad (2.14)$$

де Π – прибуток від виробництва (реалізації) продукції;

$Q(P)$ – обсяг виробництва (реалізації) продукції;

- рентабельність реалізованої продукції:

$$R_p = \frac{\Pi_p}{P} \times 100, \quad (2.15)$$

де Π_p – прибуток від реалізації продукції;

P – обсяг реалізованої продукції;

- рентабельність окремих видів продукції:

$$R_q = \frac{P - Z}{Z} \times 100, \quad (2.16)$$

де P – ціна одиниці продукції;

Z – собівартість одиниці продукції;

Рентабельність окремих видів продукції використовується, насамперед, в ціноутворенні.

- рентабельність витрат

$$R_g = \frac{\Pi}{B} \times 100, \quad (2.17)$$

де Π – прибуток від виробництва (реалізації) продукції;

B – витрати (собівартість) на виготовлену (реалізовану) продукцію.

Між витратами на 1 гривню продукції і рентабельністю виготовленої(реалізованої) продукції існує такий взаємозв'язок:

$$V = \frac{B}{Q} = \frac{Q - \Pi}{Q} = 1 - \frac{\Pi}{Q}, \quad (2.18)$$

де V – витрати на 1 гривню продукції;

$\frac{\Pi}{Q}$ - коефіцієнт рентабельності виготовленої (реалізованої) продукції.

Звідси:

$$\frac{\Pi}{Q} = 1 - V. \quad (2.19)$$

Таким чином:

$$R_{Q(P)} = (1 - V) \times 100, \quad (2.20)$$

якщо витрати на 1 грн. продукції оцінюються у гривнях або

$$R_{Q(P)} = (1 - V), \quad (2.21)$$

якщо витрати на 1 гривню оцінюються в копійках.

При наявності значення рентабельності виготовленої або реалізованої продукції витрати на 1 гривню продукції розраховуються за формулою:

$$V = 100 - R_{Q(P),(кон.)} \quad (2.22)$$

Рентабельність продукції, рентабельність витрат, витрати на 1 гривню продукції знаходяться в певному взаємозв'язку:

$$\frac{\Pi}{Q} = \frac{\Pi}{B} \times \frac{B}{Q} \text{ або } R_{Q(P)} = R_B \times V, \quad (2.23)$$

тобто, рентабельність продукції дорівнює добутку рентабельності витрат на витрати на 1 гривню продукції.

Вибір послідовності аналізу визначається його завданням. Так, для оцінки результатів діяльності підприємства аналізують рентабельність реалізованої продукції, для вивчення виробництва окремих видів продукції з погляду попиту на них, доцільності їх випуску - рентабельність окремих виробів і фактори її зміни. Варто вивчати рівень рентабельності не тільки в цілому по підприємству, а й по його структурних підрозділах, а також за видами діяльності підприємства (основна, інвестиційна, фінансова тощо).

Розглянемо аналіз показників рентабельності реалізованої продукції ПАТ «Мотор Січ» за 2019-2021 рр та зробимо висновки.

Аналіз показників рентабельності реалізованої продукції (продаж) наведений в табл.2.9.

Таблиця 2.9

Аналіз показників рентабельності реалізованої продукції (продаж), тис.грн

Показник	Код рядка, Ф. № 2	2019	2020	2021	Відхилення (+,-)	
					2020/2019	2021/2020
А	1	2	3	4	5	6
1. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	2000	10730122	13830655	10546207	3100533	-3284448
2. Собіварість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	2050	5514991	4907340	4217243	-607651	-690097
3. Адміністративні витрати, тис.грн.	2130	774110	997093	1041515	222983	44422
4. Витрати на збут, тис. грн	2150	565950	804270	779587	238320	-24683
5. Повна собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) (р. 2 + р. 3 + р. 4), тис. грн	2050+ +2130+ +2150	6855051	6708703	6038345	-146348	-670358
6. Прибуток від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (р.1 - р. 5), тис.грн	2000 – (2050+ +2130+ +2150)	3875071	7121952	4507862	3246881	-2614090
7. Рентабельність продаж, % (р. 6 : р. 1)·100		36,1	51,5	42,7	15,4	-8,8
8. Рентабельність витрат, % (р. 6 : р. 5) · 100		56,5	106,2	74,7	49,6	-31,5
9. Витрати на 1грн. продукції, коп.(р. 5 : р. 1) · 100, коп.		63,9	48,5	57,3	-15,4	8,8

За даними табл. 2.8 видно, що рентабельність реалізованої продукції (продаж) у 2021 році скоротилась у порівнянні з 2020 на 8,8%. Це ж підтверджує і зростання витрат на 1 гривню продукції на 8,8 коп. Рентабельність витрат знизилась на 31,5%.

Рентабельність реалізованої продукції (продаж) у 2020 році у порівнянні з 2019 підвищилась на 15,4%. Це ж підтверджує і зниження витрат на 1 гривню продукції на 15,4 коп. Рентабельність витрат підвищелась на 49,6%.

Отже, 2020 рік для ПАТ «Мотор Січ» був більш економічно вигідним виходячи з показників рентабельності.

Проведемо факторний аналіз зміни рентабельності продаж підприємства ПАТ «Мотор Січ».

Для визначення дії факторів на зміну рентабельності продаж проведемо факторний аналіз за формулою:

$$R = \frac{\Pi}{P} \times 100 = \frac{P - B}{P} \times 100, \quad (2.24)$$

де R – рентабельність продажів;

Π – прибуток від реалізації продукції;

P – чистий дохід (виручка) від реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг);

B – витрати (повна собівартість) на реалізовану продукцію.

2021/2020:

Рентабельність продажів у 2020 році періоді дорівнює:

$$R_0 = \frac{P_0 - B_0}{P_0} \times 100 = \frac{13830655 - 6708703}{13830655} \times 100 = 51,5\%$$

Ланцюгові підстановки:

$$R^{(P)} = \frac{P_1 - B_0}{P_1} \times 100 = \frac{10546207 - 6708703}{10546207} \times 100 = 36,4\%$$

$$R_{(B)} = R_1 = \frac{P_1 - B_1}{P_1} \times 100 = \frac{10546207 - 6038345}{10546207} \times 100 = 42,7\%$$

Загальна зміна рентабельності продаж у звітному періоді у порівнянні з попереднім становить:

$$\Delta R = R_{(e)} - R_0 = 42,7 - 51,5 = -8,8\%,$$

в тому числі під впливом змін:

- чистого доходу (виручки) від реалізації продукції

$$\Delta R_{(P)} = R_{(P)} - R_0 = 36,4 - 51,5 = -15,1\%$$

- витрат на реалізовану продукцію

$$\Delta R_{(B)} = R_{(B)} - R_{(P)} = 42,7 - 36,4 = 6,3\%.$$

Балансова перевірка:

$$\Delta R = \Delta R_{(P)} + \Delta R_{(B)} = 6,3 + (-15,1) = -8,8\%, \text{ тобто, результати}$$

розрахунків збігаються із загальним відхиленням.

Результати факторного аналізу за 2021 рік свідчать, що падіння рентабельності продаж обумовлено зростанням собівартості продукції, що негативно вплинуло на величину прибутку, а звідси, природньо, і на рівень рентабельності продаж.

2020/2019:

Рентабельність продажів у 2019 році періоді дорівнює:

$$R_0 = \frac{P_0 - B_0}{P_0} \times 100 = \frac{10730122 - 6855051}{10730122} \times 100 = 36,1\%$$

Ланцюгові підстановки:

$$R_{(P)} = \frac{P_1 - B_0}{P_1} \times 100 = \frac{13830655 - 6855051}{13830655} \times 100 = 50,4\%$$

$$R_B = R_1 = \frac{P_1 - B_1}{P_1} = \frac{13830655 - 6708703}{13830655} \times 100 = 51,5 \%$$

Загальна зміна рентабельності продаж у звітному періоді у порівнянні з попереднім становить:

$$\Delta R = R_{(B)} - R_0 = 51,5 - 36,1 = 15,4 \%$$

в тому числі під впливом змін:

- чистого доходу (виручки) від реалізації продукції

$$\Delta R_{(P)} = R_{(P)} - R_0 = 50,4 - 36,1 = 14,3 \%$$

- витрат на реалізовану продукцію

$$\Delta R_{(B)} = R_{(B)} - R_P = 51,4 - 50,4 = 1,1 \%$$

Балансова перевірка:

$\Delta R = R_{(P)} + R_{(B)} = 14,3 + 1,1 = 15,4 \%$ тобто результати розрахунків збігаються із загальним відхиленням.

Результати факторного аналізу за 2020 рік свідчать, що зростання рентабельності продаж обумовлено зниженням собівартості продукції, що позитивно вплинуло на величину прибутку, а звідси, природньо, і на рівень рентабельності продаж.

За даними фінансової звітності проаналізуємо рентабельність капіталу підприємства. Методика розрахунку прибутковості капіталу підприємства і аналіз його динаміки наведені в табл.2.10.

Аналіз даних табл. 2.10 свідчить, що у 2020р. у порівнянні з попереднім 2019р. рентабельність активів, оборотних активів (оборотних засобів), основних засобів, виробничих фондів та власного капіталу за досліджуваний період дещо підвищилась. А вже у 2021р. у порівнянні з попереднім 2020р. рентабельність активів, оборотних активів (оборотних засобів), основних засобів, виробничих фондів та власного капіталу за досліджуваний період знизилась. Це пояснюється тим, що темп приросту активів становив 22,53%, оборотних засобів - 27,77 %, основних засобів – 17,62 %, оборотних фондів - 32,34%, виробничих фондів - 22,64%, власного капіталу - 21,49%, а загальний прибуток знизився при цьому на 41,79%, тобто окремі елементи необоротних і оборотних активів зростали швидше, ніж абсолютна ефективність їх використання – прибуток.

Таблиця 2.10

Аналіз рентабельності капіталу

Показник	Код рядка, номер форми	2019	2020	2021	Відхилення			
					Абсолютне, (+, -) гр.4 – гр.3	Відносне, % гр.6/гр.3*100	Абсолютне, (+, -) гр.5 – гр.4	Відносне, % гр.8/гр.4*100
А	1	2	3	4	5	6	7	8
1. Загальний прибуток, тис. грн.	2290,ф.2	2306857	4593591	2674030	2286734	99,13	-1919561	-41,79
2. Середня величина активів, тис. грн.	1300, ф.1	14882947	18670742	22877401	3787795	25,45	4206659	22,53
3. Середня величина оборотних засобів, тис. грн.	1195+1170, ф.1	9759728	12900950	16483838	3141222	32,19	3582888	27,77
4. Середня величина основних засобів, тис. грн.	1011, ф.1	6842730	8077665	9500854	1234935	18,05	1423189	17,62
5. Середня величина оборотних фондів, тис. грн.	1101+1102+1170, ф.1	2987096	4183820	5536884	1196724	40,06	1353064	32,34
6. Середнє значення виробничих фондів, тис. грн. (гр. 4 + гр. 5)	1011+1101+1102+1170, ф.1	9829826	12261485	15037738	2431659	24,74	2776253	22,64

Продовження табл.2.10

А	1	2	3	4	5	6	7	8
7. Середнє значення власного капіталу, тис. грн.	1495, ф.1	10000425	12501139	15187249	2500714	25,01	2686110	21,49
Прибутковість (рентабельність), %:								
8. Активів (р.1: р.2) · 100	-	0,16	0,25	0,12	0,09	-	-0,13	-
9. Оборотних активів (р. 1: р. 3) · 100	-	0,24	0,36	0,16	0,12	-	-0,19	-
10. Основних засобів (р. 1: р. 4)	-	0,34	0,57	0,28	0,23	-	-0,29	-
11. Виробництва (виробничих фондів) (р.1 : р. 6) · 100	-	0,23	0,37	0,18	0,14	-	-0,20	-
12. Власного капіталу (р.1 : р.7) · 100	-	0,23	0,37	0,18	0,14	-	-0,19	-

Примітка. Середня величина показників балансу (ф. № 1) розраховується як півсума значень показника на початок і кінець періоду.

Проведемо факторний аналіз рентабельності виробництва за допомогою методичного прийому ланцюгові підстановки на підставі базисної моделі:

$$R_g = \frac{\Pi}{\overline{OЗ} + \overline{OФ}} \times 100, \quad (2.24)$$

де R_g – рентабельність виробництва (виробничих фондів);

Π – загальний прибуток;

$\overline{OЗ}$ - середня величина основних засобів;

$\overline{OФ}$ - середня величина оборотних фондів.

Рентабельність виробництва у 2020/2019 становить:

$$R_{g0} = \frac{\Pi_0}{\overline{OЗ}_0 + \overline{OФ}_0} \times 100 = \frac{2306857}{6842730 + 2987096} \times 100 = 6,29\%$$

Ланцюгові підстановки:

$$R_{g(OЗ)} = \frac{\Pi_0}{\overline{OЗ}_1 + \overline{OФ}_0} \times 100 = \frac{2306857}{8077665 + 2987096} \times 100 = 20,85\% ;$$

$$R_{g(OФ)} = \frac{\Pi_0}{\overline{OЗ}_1 + \overline{OФ}_1} \times 100 = \frac{2306857}{8077665 + 4183820} \times 100 = 18,81\% ;$$

$$R_{g(\Pi)} = \frac{\Pi_1}{\overline{OЗ}_1 + \overline{OФ}_1} \times 100 = \frac{4593591}{8077665 + 4183820} \times 100 = 37,46\% .$$

Загальна зміна рентабельності виробництва у звітному періоді упорівнянні з попереднім періодом становить:

$$\Delta R_g = R_{g1} - R_{g0} = 37,46 - 6,29 = 31,17\% ,$$

в тому числі під впливом змін:

- середньої величини основних засобів

$$\Delta R_{g(\overline{OЗ})} = R_{g(\overline{OЗ})} - R_{g0} = 20,85 - 6,29 = 14,56\% ;$$

- середньої величини оборотних фондів

$$\Delta R_{\overline{B(OF)}} = R_{\overline{B(OF)}} - R_{\overline{B(OЗ)}} = 18,81 - 20,85 = -2,04 \%$$

- загального прибутку

$$\Delta R_{B(П)} = R_{B(П)} - R_{\overline{B(OF)}} = 37,46 - 18,81 = 18,65 \%$$

Балансова перевірка:

$$\Delta R_B = R_{\overline{B(OЗ)}} + R_{\overline{B(OF)}} + R_{B(П)} = 14,56 + (-2,04) + 18,65 = 31,17\%$$

тобто сукупний вплив усіх факторів дорівнює загальній зміні рентабельності виробництва.

Основні засоби, оборотні фонди у 2020р. зросли на 18,05% та 40,06% відповідно, що забезпечило зростання рентабельності виробництва в цілому на 12,52% (14,56%+(-2,04%)). Загалом же зростання рентабельності виробництва досягнуто переважно за рахунок збільшення загального прибутку. Рентабельність виробництва у 2021/2020 становить:

$$R_{\epsilon_0} = \frac{\Pi_0}{OЗ_0 + OФ_0} \times 100 = \frac{4593591}{8077665 + 4183820} \times 100 = 37,46\%$$

Ланцюгові підстановки:

$$R_{\epsilon(OЗ)} = \frac{\Pi_0}{OЗ_1 + OФ_0} \times 100 = \frac{4593591}{9500854 + 4183820} \times 100 = 33,57\%$$

$$R_{\epsilon(OФ)} = \frac{\Pi_0}{OЗ_1 + OФ_1} \times 100 = \frac{4593591}{9500854 + 5536884} \times 100 = 30,55\%$$

$$R_{\epsilon(П)} = \frac{\Pi_1}{OЗ_1 + OФ_1} \times 100 = \frac{2674030}{9500854 + 5536884} \times 100 = 17,78\%$$

Загальна зміна рентабельності виробництва у звітному періоді у порівнянні з попереднім періодом становить:

$$\Delta R_{\epsilon} = R_{\epsilon 1} - R_{\epsilon 0} = 17,78 - 37,46 = -19,68\%$$

в тому числі під впливом змін:

- середньої величини основних засобів

$$\Delta R_{\epsilon(\overline{OЗ})} = R_{\epsilon(\overline{OЗ})} - R_{\epsilon 0} = 33,57 - 37,46 = -3,89\%$$

- середньої величини оборотних фондів

$$\Delta R_{\epsilon(\overline{OФ})} = R_{\epsilon(\overline{OФ})} - R_{\epsilon(\overline{OЗ})} = 30,55 - 33,57 = -3,02\%$$

- загального прибутку

$$\Delta R_{B(\Pi)} = R_{B(\Pi)} - R_{B(\overline{OФ})} = 17,78 - 30,55 = -12,77\%$$

Балансова перевірка:

$$\begin{aligned} \Delta R_B &= R_{B(\overline{OЗ})} + R_{B(\overline{OФ})} + R_{B(\Pi)} = -3,89 + (-3,02) + (-12,77) \\ &= -19,68\% \end{aligned}$$

тобто сукупний вплив усіх факторів дорівнює загальній зміні рентабельності виробництва.

Основні засоби, оборотні фонди у 2021р. зросли на 17,62% та 32,34% відповідно, що забезпечило зниження рентабельності виробництва в цілому на 6,91% ((-3,89%)+(-3,02%)). Загалом же зниження рентабельності виробництва досягнуто переважно за рахунок зниження загального прибутку.

Проведено аналіз рівня і динаміки фінансових результатів підприємства, аналіз складу, рівня, динаміки і структури доходів та витрат. Також розглянуто факторний аналіз прибутку та аналіз показників рентабельності підприємства, а саме - аналіз показників рентабельності реалізованої продукції (продаж), факторний аналіз зміни рентабельності продаж, аналіз рентабельності капіталу підприємства, факторний аналіз рентабельності виробництва за допомогою методичного прийому ланцюгові підстановки на підставі базисної моделі. Виявили рівень ділової активності ПАТ «Мотор Січ» за допомогою “золотого правила економіки підприємства” За даними фінансової звітності підприємства проаналізовано його стан за системою показників „Дюпон”. Проведено факторний аналіз показників рентабельності власного капіталу і активів підприємства. Виходячи з аналізу фінансових результатів ПАТ «Мотор Січ» за 2019-2021 рр. робимо висновок що найбільш прибутковим для підприємства був 2020 р.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ПАТ «МОТОР СІЧ»

3.1. Удосконалення організації та методики аудиту доходів, витрат та фінансових результатів діяльності підприємства

Ефективність управління фінансовими результатами діяльності підприємства значною мірою залежить від організації управлінської роботи. У сучасних умовах господарювання передбачається, що повна відповідальність за результати фінансово-господарської діяльності підприємств лежить на керівникові, що зумовлює побудову ефективного інструментарію системи управління фінансовими результатами, який дозволяє здійснювати об'єктивний контроль, аналіз, коригування й прогнозування змін фінансового стану й оцінки фінансових можливостей підприємства на майбутнє.

Проведення аналізу фінансових результатів діяльності підприємства включає використання певної методики як сукупності правил, прийомів та методів вивчення й опрацювання фінансової інформації. Основними методами аналітичного дослідження є горизонтальний, вертикальний, коефіцієнтний, трендовий, факторний аналіз. Більшість науковців підтримують думку, що для аналізу фінансово-господарської діяльності доцільно використовувати саме горизонтальний, вертикальний і коефіцієнтний фінансовий аналіз. Однак, такі прийоми як економіко-математичні та функціонально-вартісні використовуються значно менше.

Зміни норм законодавчої системи також негативно впливають на формування прибутковості підприємств, призводять до збільшення ризику неефективності їх функціонування. За таких умов важливим завданням кожного підприємства є адаптація до нестабільного ринкового середовища й постійних змін бухгалтерського та податкового обліку. Необхідність вдосконалення чинної

законодавчої бази держави позитивно впливатиме на діяльність підприємств в сучасних умовах.

Одним із основних складників фінансової політики сучасного підприємства є політика максимізації прибутку. За рахунок платежів до бюджету, які сплачуються з прибутку, формується основна частина ресурсів держави, регіональних та місцевих органів влади, тому однією із основних проблем є ефективне управління прибутком підприємства.

Процес управління прибутком розглядається як «система принципів і методів розроблення та реалізації управлінських рішень, пов'язаних із забезпеченням такого стану фінансових ресурсів, їх формуванням і розподілом, яка дала б змогу підприємству розвиватися на основі зростання прибутку і капіталу за збереження платоспроможності і кредитоспроможності, а також забезпечення і підтримки фінансової рівноваги підприємства» [46].

На основі політики управління прибутком «формується система поточного планування, формування та розподілу прибутку, що передбачає розроблення різних видів планів, основою яких є: заплановані обсяги операційної, інвестиційної і фінансової діяльності підприємства; цільові показники, розроблені в процесі формування політики управління прибутком; діюча система ставок податкових платежів; результати аналізу прибутку за попередній період; система розроблених на підприємстві норм і нормативів витрат окремих видів ресурсів» [62].

На відміну від повної форми «Звіту про фінансові результати», в якій виокремлюється «як мінімум чотири види прибутку (валовий прибуток, прибуток від операційної діяльності, прибуток до оподаткування, чистий прибуток)», у скороченій формі 2-м визначається тільки «чистий прибуток як різниця між загальною величиною доходів і загальною сумою витрат» [71].

Порядок використання прибутку підприємства визначається його власником. Зазвичай, прибуток суб'єкта підприємництва спрямовується на економічний розвиток (фінансування капітальних вкладень, інновацій, поповнення власних оборотних коштів, поповнення резервного капіталу) і

соціальні потреби (підготовка та перепідготовка кадрів, матеріальне заохочення, розвиток й утримання соціальної інфраструктури). Водночас на збитковість підприємства впливають ті ж самі чинники, які визначають і його прибутковість.

Основою ефективного функціонування системи управління прибутком підприємства є структурно-логічна модель управління його доходами, витратами і фінансовими результатами, які відображено на рисунку 3.1. Виходячи з рис. 3.1, можна відзначити, що управління фінансовими результатами включає у себе управління прибутком, доходами і витратами.

Управління прибутком є важливою складовою усього процесу управління фінансовими результатами, оскільки даний процес має на увазі збільшення доходів, зменшення витрат підприємства й оптимальний розподіл прибутку. За ним уже йде управління доходами та витратами підприємства. Передусім проводиться збір інформаційної бази підприємства, для того щоб мати можливість провести аналіз доходів та витрат, приймати управлінські рішення.

Основою інформаційної бази управління є показники фінансової діяльності, на основі яких здійснюється комплексний аналіз, прогнозування та поточне планування результатів.

На початку виконується комплексний аналіз діяльності підприємства, за якого «використовуються методики, як:

- горизонтальний і вертикальний аналіз обсягу, складу і структури доходів і витрат;
- коефіцієнтний метод (аналіз майнового стану, ділової активності, фінансової стійкості, рентабельності, ліквідності);
- факторний аналіз доходів і витрат малого підприємства» [28].

На даному етапі необхідним є використання SWOT-аналізу, який дає можливість оцінити сильні і слабкі сторони діяльності підприємства. Своєю чергою, він включає в себе чотири складові підприємства: сильні сторони, слабкі сторони, можливості і загрози. SWOT-аналіз діяльності ПАТ «Мотор Січ» подано на рисунку 3.2.

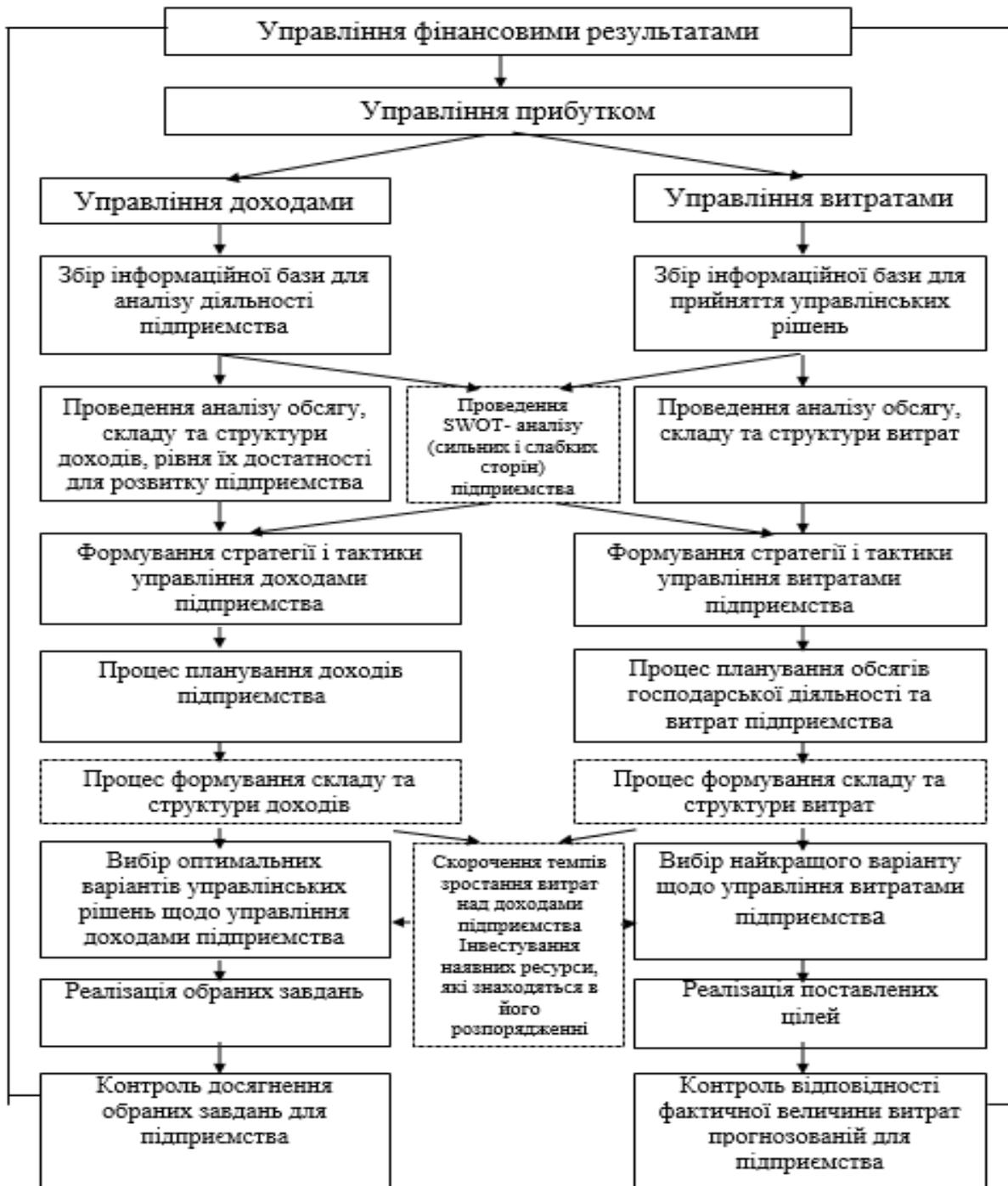

Рис. 3.1. Етапи управління фінансовими результатами ПАТ «МОТОР СІЧ»

Після того як проведено аналіз і виявлено сильні та слабкі сторони підприємства, доцільно формувати стратегію і тактику управління доходами та витратами підприємства.

Сильні сторони	Можливості
<ul style="list-style-type: none"> - «вбудованість» в логістичні процеси суб'єктів господарювання; - надання споживачам готової продукції; - висока динаміка (оперативність) виготовлення продукції; - наявність конкурентних переваг; - потужна ремонтно-технічна інфраструктура; - кваліфікований кадровий склад; - діяльність на міжнародному ринку. 	<ul style="list-style-type: none"> - диверсифікація видів діяльності; - розвиток інфраструктури ринку транспортних послуг; - швидка переорієнтація відповідно до потреб споживачів; - розширення асортименту послуг; - зростання частки послуг автотранспорту на ринку транспортних перевезень; - високий рівень оперативного реагування на потреби ринку;
Слабкі сторони	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> - спрацювання рухомого складу; - недостатнє пристосування до кон'юнктури ринку; - вузький перелік найменування продукції; - недостатній рівень соціальної захищеності персоналу; - відсутність програми розвитку персоналу (навчання, підвищення кваліфікації, стажування); - недостатній рівень екологічної діяльності. 	<ul style="list-style-type: none"> - негативні соціально-політичні зміни; - негативна макроекономічна ситуація; - несприятливі зміни в законодавстві; - втрата споживачів; - високий рівень конкуренції; - «витік» кваліфікованих кадрів; - військова агресія рф.

Рис. 3.2. SWOT-аналіз діяльності ПАТ «Мотор Січ»

Для формування оптимальної системи управління фінансовими результатами діяльності ПАТ «Мотор Січ» необхідним є формування відповідної організаційно-управлінської структури, яка дозволить ефективно і комплексно реалізувати відповідні завдання та методи управління результатами в процесі функціонування даної структури та успішно досягти стратегічну мету підприємства. Для цього необхідним вбачаємо побудову відповідного механізму управління фінансовими результатами діяльності підприємства, який має інтегруватись в загальну систему управління підприємством.

На рисунку 3.3 подано механізм управління фінансовими результатами діяльності підприємства, який включає окремі системи, кожна з яких на своєму етапі виконує поставлені цілі, що поступово наближає до забезпечення виконання основної мети управління фінансовими результатами діяльності

підприємства – підвищення якісних та кількісних показників результативності й максимально ефективного використання отриманих результатів за всіма напрямками діяльності підприємства.

57

Рис. 3.3. Організаційно-фінансовий механізм управління фінансовими результатами діяльності ПАТ «Мотор Січ»

Головною метою процесу управління фінансовими результатами діяльності ПАТ «Мотор Січ» є отримання максимальних результатів за умови ефективного використання потенціалу підприємства: виробничого, матеріального, трудового, фінансового, науково-технічного та інфраструктурного із врахуванням факторів впливу зовнішнього і внутрішнього середовища.

Реалізація поставленої мети можлива лише за умови ефективного функціонування механізму управління фінансовими результатами діяльності підприємства, в якому визначено наступні підсистеми: організаційну, забезпечення та реалізації.

Організаційна система запропонованого механізму управління базується на визначені суб'єктів і об'єктів управління із виділенням відповідних функцій і принципів: загальних та специфічних.

Стабільне функціонування даного механізму управління фінансовими результатами діяльності ПАТ «Мотор Січ» неможливе без діючої системи забезпечення, яка включає основні види потенціалу підприємства у відповідному взаємозв'язку.

Залежно від структури фінансових результатів діяльності підприємства пропонуємо використовувати систему цільових показників, які дозволяють максимізувати ефективність системи управління результатами діяльності підприємства, зокрема ПАТ «Мотор Січ» в рамках відповідного механізму управління (таблиця 3.1).

Завершальним етапом функціонування механізму управління результатами діяльності є система реалізації, яка містить процес управління оптимізацією витрат і максимізацією доходів підприємства. При цьому обов'язковим є формування та реалізація ефективних стратегічних рішень щодо результатів діяльності суб'єкта господарювання.

Таблиця 3.1

Система цільових показників забезпечення ефективності управління
результатами діяльності ПАТ «Мотор Січ»

Результати діяльності підприємства	Цільові показники
Економічні результати	Обсяг реалізованих товарів та послуг
	Вартість майна підприємства
	Рентабельність продаж
	Коефіцієнт реінвестування
	Інші
Фінансові результати	Чистий фінансовий результат (прибуток, збиток)
	Сукупний дохід
	Коефіцієнт ефективності розподілу прибутку
	Коефіцієнт комерційної рентабельності
	Інші
Соціальні результати	Розмір заробітної плати персоналу
	Умови праці та стан охорони праці
	Розмір відрахувань на соціальні заходи
	Інші
Екологічні результати	Сума екологічного податку
	Інші

Дієвість запропонованого механізму управління фінансовими результатами діяльності підприємства залежить від оптимальної наповненості підсистем відповідними елементами, які функціонують за допомогою специфічних інструментів та методів, забезпечують ефективність системи управління загалом (зокрема й економічними, фінансовими, соціальними та екологічними результатами діяльності підприємства). Функціонування даного механізму управління фінансовими результатами діяльності підприємства забезпечить зростання рівня конкурентоспроможності підприємства, стан економічної безпеки та розвиток всієї системи управління на тривалу перспективу.

3.2. Напрями покращення фінансових результатів діяльності підприємства

Основним заходом покращення фінансових результатів ПАТ «Мотор Січ» є збільшення виручки від реалізації, розмір якої залежить від:

- 1) обсягів реалізації продукції;
- 2) ціни одиниці продукції, що реалізується [64].

З метою збільшення обсягів реалізації, необхідно максимально активізувати збутову діяльність підприємства.

Одним із основних напрямів пошуку резервів є підвищення виручки вихідних грошових потоків через зниження собівартості виготовленої продукції, джерелом покриття яких виступає прибуток. Основними джерелами зниження витрат будівництва є зниження затрат на матеріали, повторне використання матеріалів, упровадження безвідходних технологій, палива і енергії на одиницю продукції, зниження витрат заробітної плати на одиницю продукції, скорочення витрат на адміністративно-управлінські послуги, ліквідація непродуктивних витрат і втрат [21].

Також одним із шляхів поліпшення фінансових результатів сучасних підприємств України є їх економічна інтеграція (вертикальну та горизонтальну). Горизонтальна інтеграція є поєднанням в одній формі виробництва різномірної продукції на єдиній сировинній чи технологічній основі і передбачає пошук можливостей здійснення закупівель разом з іншим покупцем. Вертикальна інтеграція є поєднанням в одній формі різних галузей виробництва та сприяє об'єднанню з ключовими постачальниками сировини і матеріалів. У свою чергу, вона передбачає проведення моніторингу цін на сировину, виходу на ринок нових потенційних постачальників як альтернативу більш дорогим матеріалам [45].

Наступним напрямом покращення фінансових результатів є його постійний моніторинг та прогнозування, оскільки, щоб правильно та виважено керувати виробництвом, активно впливати на формування показників господарської та фінансової діяльності, необхідно постійно використовувати

дані про його стан, а також аналізувати зміни, які в ньому відбуваються. Система заходів для підтримання економічної стійкості підприємства повинна передбачати:

- постійний моніторинг внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства;
- розробку заходів із зниження зовнішньої вразливості підприємства;
- розробку підготовчих планів при виникненні проблемних ситуацій, здійсненні попередніх заходів для їх забезпечення;
- впровадження планів практичних заходів при виникненні кризової ситуації, прийняття ризикових і нестандартних рішень у випадку відхилення розвитку ситуації;
- координацію дій всіх учасників і контроль за виконанням заходів та їхніми результатами;
- попередження банкрутства (передбачає застосування комплексної системи прогнозування та визначення ймовірності банкрутства підприємства);
- запобігання банкрутству (полягає в здійсненні комплексу заходів, які підвищують ефективність діяльності підприємства та його шанси на «виживання» в кризових умовах розвитку, а також сприяють недопущенню до критичного стану діяльності підприємства, і як наслідок – до банкрутства);
- подолання банкрутства (передбачає активізацію всіх можливих способів та заходів недопущення ліквідації підприємства шляхом мобілізації всіх наявних сил та ресурсів. Цього можна досягти у результаті: проведення фінансової санації або фінансового оздоровлення підприємства шляхом послідовних взаємопов'язаних заходів фінансово-економічного, виробничо-технічного, організаційного, соціального характеру, спрямованих на виведення суб'єкта господарювання з кризи і відновлення або досягнення ним прибутковості).

Саме за таких умов можна забезпечити систему моніторингу кожної зі складових економічної стійкості підприємств, яка змогла б надати можливість оптимізувати її відповідно до перспектив розвитку [39].

Таким чином можна виділити два основних напрямки оптимізації фінансового стану — оптимізація результатів діяльності (підприємство повинне більше заробляти прибутки) і раціональне розпорядження результатами діяльності.

Для запобігання банкрутству ПАТ «Мотор Січ» потрібно приймати, перш за все, наступні міри:

- позбавлятися від збиткової продукції і підрозділів;
- розробляти і здійснювати програму скорочення витрат;
- покращувати управління активами.

У кризовій ситуації підприємству можна порекомендувати капіталовкладення позиковим шляхом. Необхідне проведення роботи, направленої на запобігання банкрутству, збільшення власного капіталу, проведення правильної маркетингової політики, і забезпечення швидкої оборотності капіталу. Одна з поширених причин підприємств, які отримують невисокий прибуток, полягає в тому, що велика сума коштів є нерухомою. Не використовується устаткування на усі виробничі потужності, що свідчить про недіючий капітал. Цінність устаткування залежить від його використання, а не від того, скільки воно зберігається на підприємстві. Вища швидкість оборотності капіталу допоможе підприємству уникнути банкрутства та стати фінансово незалежним від інших.

Найбільш об'єктивним індикатором незадовільного стану бізнес клімату ПАТ «Мотор Січ» стало суттєве зменшення обсягів прямих іноземних інвестицій.

Дослідивши фінансовий стан діяльності ПАТ «Мотор Січ» за 2019-2021 рр., і виявивши основні проблеми, можна порекомендувати керівництву підприємства заходи щодо їх вирішення.

1. До основних методів збільшення статутного капіталу ПАТ «Мотор Січ» належать такі:

- збільшення кількості як простих, так і довгострокових акцій;
- збільшення номінальної вартості акцій.

На практиці також широко використовують спосіб збільшення статутного капіталу на основі обміну облигацій на акції.

У разі збільшення кількості акцій існуючої номінальної вартості статутний капітал підприємства збільшується за рахунок таких джерел:

- додаткових внесків учасників і засновників;
- дивідендів (реінвестиції прибутку)[50];
- резервів (якщо вони сформовані на належному рівні).

Реальний приплив фінансових ресурсів на підприємство відбувається лише у разі здійснення додаткових внесків інвесторів в обмін на корпоративні права суб'єкта господарювання. Ця операція пов'язана з додатковою емісією таких прав (в ПАТ — акцій).

При збільшенні статутного капіталу здійснюється випуск акцій тієї ж номінальної вартості, що визначена за раніше випущеними акціями. У разі емісії акцій внаслідок збільшення статутного капіталу за рахунок реінвестицій чи резервів акції додаткового випуску розподіляються серед акціонерів пропорційно їх частці у статутному капіталі відкритого акціонерного товариства на момент прийняття рішення про додатковий випуск акцій. Обмеження терміну отримання акціонерами акцій додаткового випуску не допускається. Якщо на момент прийняття рішення про додатковий випуск акцій змінився власник акцій, то всі права і зобов'язання щодо отримання акцій додаткового випуску переходять до нового акціонера.

При збільшенні статутного капіталу шляхом підвищення номінальної вартості акцій акції попередніх випусків обмінюються на акції нової номінальної вартості відповідно до кількості акцій, якими володіє акціонер. Обмеження терміну обміну акцій не допускається. Подібне збільшення статутного капіталу ПАТ є підставою для анулювання реєстрації попередніх випусків акцій і потребує реєстрації випуску акцій нової номінальної вартості та інформації про випуск нових акцій.

При підвищенні номінальної вартості акцій статутний капітал збільшується переважно за рахунок використання на ці цілі інших (окрім

статутного капіталу) позицій власного капіталу. У разі збільшення статутного капіталу даним методом кожен з акціонерів може здійснити доплату до визначеного рівня нової номінальної вартості акцій. Якщо акціонер відмовився здійснити доплату акцій, емітент зобов'язаний запропонувати акціонеру викупити його акції.

2. Для покращення фінансового стану, підвищення ліквідності та платоспроможності, підприємству необхідно, враховуючи специфіку галузі та конкретні умови діяльності, розробити та здійснити комплекс заходів основним серед яких є, безумовно, досягнення прибутковості. Адже можливості оптимізації оборотного капіталу, скорочення капітальних вкладень, збільшення відстрочки платежів та інші рано чи пізно вичерпаються. І лише стабільно зростаючий та достатньо високий рівень рентабельності надає підприємству реальні можливості по зміцненню свого фінансового становища та впевненого розвитку.

Велику допомогу у виявленні резервів поліпшення платоспроможності підприємства може надати маркетинговий аналіз по вивченню попиту і пропозиції, ринків збуту і формування на цій основі оптимального асортименту і структури виробництва і реалізації продукції підприємства.

Основними методами удосконалення управління ліквідності і платоспроможності є оптимізація структури ліквідних активів, зменшення витрат на здійснення господарської діяльності, ефективність використання позикового капіталу, оптимізація дебіторської заборгованості, удосконалення виробництва та організації праці.

Проведення ефективного управління ліквідності та платоспроможності, надасть можливість підприємству отримати бажаний фінансовий результат.

3. Підвищення прибутковості відбувається шляхом збільшення обсягів продажу та зниженням витрат. В свою чергу збільшення обсягу продажу це:

- стимулювання попиту на продукцію підприємства;
- інформування потенційних покупців продукції (цільова реклама), після продажне обслуговування, надання вичерпної технічної інформації, до і після

продажні консультації щодо технічних характеристик продукції та її експлуатації;

– вихід на нові ринки; комплексні маркетингові дослідження потенційних ринків збуту, вивчення можливостей та наслідків проведення наступальної (агресивної) маркетингової політики;

– технічний прогрес вимагає постійного оновлення асортименту продукції, що збільшує обсяги продажу, але одночасно вимагає додаткових витрат на закупівлю устаткування, ноу-хау; фінансування подібних витрат можливе або за рахунок довгострокових кредитів (що в нинішніх умовах здійснити надзвичайно важко), або за рахунок скорочення (в першу чергу надлишкових) виробничих потужностей, що зумовлює додаткові надходження та скорочення постійних витрат (утримання, ремонт і т. д.);

Зменшення витрат виробництва передбачає:

– пошук постачальників матеріалів, адже на сьогоднішній день умови ринку забезпечують можливість широкого вибору як вітчизняних так і закордонних постачальників сировини та матеріалів:

– зменшення постійних та змінних витрат за рахунок економії;

– зменшення постійних витрат шляхом скорочення надлишкових виробничих потужностей;

– відсутність належного контролю призводить до нераціонального та марнотратного використання наявних ресурсів.

4. Для підвищення ділової активності підприємства важливе значення має оптимізація дебіторської заборгованості. Для цього підприємство може залучати установи, які стягують борги, за наявності документальних підтверджень; здійснювати продаж рахунків дебіторів факторинговій компанії або банку; виставляти рахунок покупцям одразу ж при продажу великої кількості товару; страхувати кредити для захисту від значних збитків з безнадійних боргів; формувати системи штрафних санкцій за прострочене виконання зобов'язань [37].

Що стосується ефективності формування та використання кредиторської заборгованості підприємства, то вона полягає у забезпеченні своєчасного нарахування і виплати коштів, які входять до її складу. Важливим напрямом також є визначення джерел погашення короткострокових фінансових зобов'язань підприємства. Варто зазначити, що сповільнення кредиторської заборгованості для зменшення фінансового циклу підприємства є допустимим до того рівня, що не чинить негативний вплив на фінансову стійкість підприємства.

Стійке економічне зростання підприємства також є важливою складовою ділової активності. Основним фактором, який забезпечує стійке економічне зростання підприємства, є величина його прибутку. Тому керівництво ПАТ повинно ставити перед собою завдання щодо його максимізації. Основні шляхи максимізації фінансових результатів підприємства полягають у нарощенні виробництва, оптимізації виробничих процесів, зниженні собівартості, диверсифікації ринків збуту продукції та проведенні виваженої дивідендної політики підприємства.

5. Зароблені та залучені кошти потребують раціонального управління інакше всі зусилля підприємства по досягненню прибутковості будуть марними. Отже, необхідне проведення постійної роботи у таких напрямках:

- визначення оптимального (мінімально необхідного) об'єму сировини та матеріалів;
- виходячи з потреб виробництва, необхідно визначити оптимальний об'єм закупівлі сировини та матеріалів, адже надмірна їх кількість це не тільки додаткові витрати на доставку, зберігання, але й вилучення з обороту оборотних коштів;
- встановлення відповідності планів виробництва та планів продажу;
- забезпечення безперебійності та ритмічності роботи підприємства;
- збої в роботі уповільнюють оборотні кошти в незавершеному виробництві та призводять до погіршення фінансових показників;
- управління дебіторською заборгованістю;

– використання усіх можливих заходів у роботі з дебіторами, починаючи від відмови від укладання угод з дебіторами з високим ризиком і закінчуючи судовими позовами, обов’язково матиме позитивні наслідки;

– відмова від капітальних вкладень, що перевищують фінансові можливості підприємства.

6. Щоб постійно забезпечувати зростання прибутку ПАТ, треба шукати невикористані можливості його збільшення, тобто резерви зростання. Резерви виявляються на стадіях планування та безпосереднього виробництва продукції і її реалізації. Визначення резервів збільшення прибутку базується на науково обґрунтованій методиці розроблення заходів з їх мобілізації.

Резерви збільшення прибутку є можливими:

- за рахунок збільшення обсягу виробництва продукції;
- за рахунок зниження витрат на надання експлуатаційних послуг;
- за рахунок раціонального використання коштів на оплату праці робітників та службовців;
- за рахунок запровадження досягнень науково-технічного прогресу, в результаті чого зростає продуктивність праці.

Іншим важливим напрямком пошуку резервів збільшення прибутку є зниження витрат на виробництво та реалізацію продукції.

Для пошуку й підрахунку резервів зростання прибутку за рахунок зниження собівартості будівництва та монтажу аналізують звітні дані щодо витрат на будівництво за калькуляціями, користуючись методом порівняння фактичного рівня витрат з прогресивними науково обґрунтованими нормами і нормативами за видами витрат (сировини і матеріалів, паливно-енергетичних ресурсів), нормативами використання виробничих потужностей, обладнання, нормами непрямих матеріальних витрат, капітальних вкладень тощо.

Після розрахунку загальної величини резервів зниження собівартості за всіма калькуляційними статтями необхідно деталізувати резерви збільшення прибутку за рахунок зниження затрат живої та уречевленої праці за окремими напрямками.

Економія затрат живої праці досягається за рахунок здійснення таких заходів: підвищення продуктивності праці і зниження трудомісткості; скорочення витрат за понаднормові години роботи, виплат за цілоденні та внутрішньозмінні простої тощо.

Підрахунок зростання прибутку за рахунок виявлених резервів зниження собівартості можна проводити за такими напрямками:

- здійснення організаційно-технічних заходів. За рахунок цього можна одержати економію протягом 12 місяців з моменту повного впровадження цих заходів;
- зменшення прямих матеріальних витрат;
- зниження умовно-постійних витрат, якого можна досягти у зв'язку зі зростанням обсягу надання транзитних послуг;

Після закінчення аналізу пошуку резервів збільшення прибутку результати узагальнюються. Під час пошуку резервів прибутку протягом звітного року можуть раптово виявлятися резерви короткострокової дії.

В досліджуваному періоді підприємство забезпечує досягнення позитивних фінансових результатів та ефективності діяльності ПАТ «Мотор Січ». Підприємство має достатньо сформовані фінансові ресурси для розширення діяльності, для здійснення інвестицій, для модернізації устаткування й удосконалення технології виробництва. Однак, ПАТ «Мотор Січ» можна порекомендувати звернути увагу на: забезпечення скорочення темпів зростання витрат над доходами, особливо в частині інших витрат; більш повне використання наявних ресурси, які знаходяться в його розпорядженні. Це, в подальшому, забезпечить високі фінансові результати діяльності підприємства.

Розроблені та запропоновані в роботі складові системи формування та управління фінансовими результатами діяльності підприємства, особливістю якої є чітка визначеність етапів управління та цільових показників забезпечення ефективності управлінської діяльності, забезпечать зростання рівня конкурентоспроможності підприємства, стан економічної безпеки та розвиток всієї системи управління на тривалу перспективу.

ВИСНОВКИ

Досліджено, що фінансовий результат діяльності підприємства є досить складною та багатовимірною категорією. Фінансовий результат у формі прибутку визначається головною метою діяльності будь-якого підприємства і є одним із ключових показників, що характеризує ефективності його діяльності. Величина фінансового результату є основою, яка сприяє подальшому розвитку підприємства, створює запас фінансової стійкості, і тим самим дозволяє оперативно реагувати на зміни в ринковій кон'юнктурі.

Аналіз фінансових результатів та можливість їх прогнозування займають провідне місце в системі комплексного економічного аналізу. Провівши дослідження, можемо стверджувати, що, по-перше, бракує комплексного підходу щодо трактування поняття «фінансові результати», тому запропоновано тлумачення сутності фінансових результатів діяльності підприємства як економічної категорії, що дає змогу трактувати їх як результат діяльності суб'єктів господарювання, що визначається різницею між сумами доходів та витрат, виражений у грошовому еквіваленті, представлений показниками прибутку чи збитку; по-друге, розвинуто методичний підхід до аналізу фінансових результатів шляхом вдосконалення процедури здійснення трендового аналізу прогнозних значень доходів, витрат та прибутку підприємства.

Класифікація фінансових результатів є важливою з точки зору управління процесом формування фінансових результатів сприяє задоволенню інформаційних потреб менеджерів при формуванні стратегії розвитку підприємства.

Під час економічного аналізу фінансових результатів діяльності підприємства можуть використовуватись найрізноманітніші прийоми, методи та моделі аналізу, застосування яких залежить від мети і глибини аналізу, об'єкта дослідження, технічних можливостей виконання розрахунків і т.д.

Методи, побудовані на розрахунку єдиного інтегрального показника, дають змогу узагальнено оцінити результати діяльності підприємства, проте не завжди є можливість зіставити отримані значення із результатами діяльності інших підприємств, адже склад величин, які входять до інтегрального показника, може бути різним, а значення можуть варіювати у значних межах. З іншого боку, використання евристичних методів у деяких випадках не виправдовує очікування аналітика щодо отримання остаточної оцінки і єдиного результату, оскільки отримані розрахунки можуть спричинити діаметрально протилежні висновки.

Дану суперечність може вирішити лише чітко визначена мета аналізу, яка спричиняє глибину дослідження. Нерідко застосування тих чи інших способів чи методів аналізу визначається наявністю необхідних даних, адже підприємства намагаються якомога більше інформації віднести до складу конфіденційної.

Аналіз фінансових результатів в умовах застосування сучасних інформаційних технологій ґрунтується на визначенні основних елементів процесу дослідження доходів, витрат та прибутку з метою формування взаємопов'язаних етапів виконання відповідних аналітичних процедур. В процесі аналізу розробляються логічно обґрунтовані алгоритми розрахунку аналітичних показників, на основі яких узагальнюються і оцінюються результати діяльності та приймаються управлінські рішення щодо подальшого розвитку підприємства.

Головними завданнями аналітика з питань аналізу фінансових результатів є оцінка динаміки абсолютних та відносних показників, визначення ступеня впливу окремих факторів на зміну прибутку та виявлення невикористаних резервів, які в майбутньому збільшать очікуваний результат. Для реалізації вищезазначених завдань використовують аналітичні програми, що дозволяють розрахувати основні коефіцієнти прибутковості за даними фінансової звітності.

Успішне функціонування будь-якого підприємства в ринкових умовах можливе лише за умови досягнення певних фінансових результатів, показниками яких є прибуток і рентабельність. Прибуток і рентабельність характеризують відповідно абсолютну і відносну ефективність діяльності підприємства. В

аналітичному розділі дипломної роботи на прикладі ПАТ «Мотор Січ» проведено аналіз рівня і динаміки фінансових результатів підприємства, аналіз складу, рівня, динаміки і структури доходів та витрат. Також розглянуто факторний аналіз прибутку та аналіз показників рентабельності підприємства, а саме - аналіз показників рентабельності реалізованої продукції (продаж), факторний аналіз зміни рентабельності продаж, аналіз рентабельності капіталу підприємства, факторний аналіз рентабельності виробництва за допомогою методичного прийому ланцюгові підстановки на підставі базисної моделі. Виявили рівень ділової активності ПАТ «Мотор Січ» за допомогою “золотого правила економіки підприємства”. За даними фінансової звітності підприємства проаналізовано його стан за системою показників „Дюпон”. Проведено факторний аналіз показників рентабельності власного капіталу і активів підприємства. Виходячи з аналізу фінансових результатів ПАТ «Мотор Січ» за 2019-2021 рр. робимо висновок що найбільш прибутковим для підприємства був 2020 р. Підприємство збільшило консолідований чистий прибуток за міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ) на 1839475 тис.грн (117,9%) в порівнянні з аналогічним періодом 2019 року – до 3399842 тис.грн. А вже в 2021 році консолідований чистий прибуток зменшився на 1435399 тис.грн. (42,2%) до 1964443 тис.грн.

Консолідований чистий дохід в 2020 році зріс на 3100533 тис.грн.(28,9%) – до 13830655 тис.грн. У той же час зменшилась собівартість реалізованої продукції на 607651 тис. грн.(11,0%) – до 4907340 тис.грн. В результаті, консолідований валовий прибуток підприємства зріс на 3708184 тис.грн. (71,1%) – до 8923315 тис.грн. Всього консолідований операційний прибуток ПАТ «Мотор Січ» за 2020 рік збільшився на 2277537 тис.грн. (62,5%) – до 5921863 тис.грн.

А вже в 2021 році консолідований чистий дохід зменшився на 3284448 тис.грн.(23,7%) – до 10546207 тис.грн. У той же час зменшилась собівартість реалізованої продукції на 690097 тис. грн.(14,1%) – до 4217243 тис.грн. В результаті, консолідований валовий прибуток підприємства зменшився на

2594351 тис.грн. (29,1%) – до 6328964 тис.грн. Всього консолідований операційний прибуток ПАТ «Мотор Січ» за 2021 рік зменшився на 2450418 тис.грн. (41,4%) – до 3471445 тис.грн.

На сьогоднішній день прослідковується тенденція зростання прибутку та собівартість реалізованої продукції ПАТ «Мотор Січ». В січні-червні 2017 року підприємство збільшило консолідований чистий прибуток за міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ) на 78,3% в порівнянні з аналогічним періодом 2021 року – до 2 млрд 288,254 млн грн.

Консолідований чистий дохід ПАТ «Мотор Січ» в звітному періоді зріс на 34,7% – до 6 млрд 819,077 млн грн. У той же час зросла і собівартість реалізованої продукції – на 62,6% – до 2 млрд 944,673 млн грн. В результаті, консолідована валовий прибуток підприємства зріс на 19,1% – до 3 млрд 874,404 млн грн.

Всього консолідований операційний прибуток ПАТ «Мотор Січ» за перше півріччя збільшилася на 49,2% – до 2 млрд 574,675 млн грн.

В досліджуваному періоді підприємство забезпечує досягнення позитивних фінансових результатів та ефективності діяльності ПАТ «Мотор Січ». Підприємство має достатньо сформовані фінансові ресурси для розширення діяльності, для здійснення інвестицій, для модернізації устаткування й удосконалення технології виробництва. Однак, ПАТ «Мотор Січ» можна порекомендувати звернути увагу на: забезпечення скорочення темпів зростання витрат над доходами, особливо в частині інших витрат; більш повне використання наявних ресурси, які знаходяться в його розпорядженні. Це, в подальшому, забезпечить високі фінансові результати діяльності підприємства.

Розроблені та запропоновані в дипломній роботі складові системи формування та управління фінансовими результатами діяльності підприємства, особливістю якої є чітка визначеність етапів управління та цільових показників забезпечення ефективності управлінської діяльності, забезпечать зростання рівня конкурентоспроможності підприємства, стан економічної безпеки та розвиток всієї системи управління на тривалу перспективу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Фінансово-економічний словник / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк. – 3-тє вид., доп. та перероб. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. – 844 с.
2. Дікань Л.В. Фінансовий результат підприємств: теоретичні узагальнення та прикладний аналіз: Монографія. – Харків: СПД Лібуркіна Л.М., 2008. – 92 с.
3. Есманова Л.І. Фінансові результати як економічний інструмент розвитку сільськогосподарських підприємств – Суми: ВАТ «СОД», 2007. – 156 с.
4. Фірман Н.Я., Вашків О.П. Економічна сутність фінансового результату підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. № 5. С. 162-168.
5. Мицак О., Ковтун Н., Лихач О. Удосконалення механізму управління фінансовими результатами підприємства. *Галицький економічний вісник*. Тернопіль: ТНТУ, 2019. Том 56. №1. С. 115–122.
6. Павлишенко М.М., Сивуля Л.А. Значення прибутку підприємства в ринковій економіці. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvntu/17_4/172_Pawlyszenko_17_4.pdf
7. Вакульчик О. М. Протасова Є. В., Нечаєва А. А. Фінансовий результат підприємства: економічна сутність, особливості визначення та аналізу. *Бізнес-навігатор*. 2019. Вип. 1. С. 162-168. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bnav_2019_1_35.
8. Ліхоносова Г. С., Лазєбна І. Р. Організаційні засади обліку та аудиту фінансових результатів підприємств. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. Вип. 25, Ч. 1. С. 144-148.
9. Варічева Р. Система обліку як складова інформаційного забезпечення економічного механізму виробничого управління: етапи розвитку, цілі та

показники [Текст]/ Руслана Варічева // Економіст. – 2010. - №6: Ноосферна модель виробництва. – С. 61-64.

10. Веріга Г., Савро А. Проблемні аспекти трансформації фінансової звітності підприємств України відповідно до принципів МСФЗ. [Текст]/ Ганна Веріга, Анна Савро // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. - №9. – С. 19-25.

11. Вороная Н., Свіріденко А. Річна фінансова звітність. [Текст]/ Наталія Вороная, Алла Свіріденко // Податки та бухгалтерський облік. Спецвипуск. – 2010. – 27 грудня (№12):Річна фінансова звітність. – С. 4-13.

12. Голов С. Бухгалтерський облік і фінансова звітність малих і середніх підприємств. [Текст] / Сергій Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. - №10. – С. 3-15.

13. Кравчук О. Баланс підприємства: теорія і практика. [Текст] / Олексій Кравчук // Дебет-Кредит. – 2010. – 20 грудня (№51): Додаток: Актуально про податкові спори. – С. 8-12.

14. Левіцька С. Організація обліку господарської діяльності підприємства. [Текст]/ Світлана Левіцька // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. - №6. – С. 6-13.

15. Остап'юк Н. А., Семчук І. В. Консолідована фінансова звітність в системі внутрішнього контролю групи підприємств. [Текст]// Міжнародний збірник наукових праць. Випуск 1(16). – 2010. –С. 183-192.

16. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності : наказ Міністерства фінансів України № 433 від 28.03.2013. URL: <http://www.minfin.gov.ua>. Назва з екрану.

17. Михайловина С.О. Особливості складання звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) у сільськогосподарських підприємствах. URL: <http://lib.udau.edu.ua/bitstream/123456789/757/1/2015.pdf>. Назва з екрану.

18. Яріш П.М., Касьянова Ю.В. Методи проведення аналізу фінансових результатів діяльності організацій. Управління розвитком. 2013. № 4 (144). С. 159–162.

19. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / М.Р. Лучко, С.М. Жукевич, А.І. Фаріон. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 304 с.
20. Кулинич М.Б., Коваль Н.І. Удосконалення методики складання та аналізу фінансової звітності підприємств. Економіка і суспільство. 2016. № 6. С. 367–372.
21. Петренко О. П. Напрямки покращення фінансових результатів діяльності підприємства / О.П. Петренко, К.Е. Сон // Підприємницька модель економіки та управління розвитком підприємства: тези II Міжн. наук.-практ. конф. (6-8 листопада 2019 р.). – Житомир, 2019. – 347-350.
22. Блонська В.І. Стратегічне управління прибутком підприємства / В.І. Блонська // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 6. – С. 89–92.
23. Бондаренко О.С. Інформаційно - аналітичне забезпечення управління фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання / О.С. Бондаренко // Економіка та держава. – 2018. – №6. – С. 21-24.
24. Васильчак С.В. Основні підходи до організації управління фінансовими ресурсами підприємства / С.В. Васильчак // Економіка АПК. – 2011. – №10. – С.78-80.
25. Гудзенко Н.М. Вплив інформаційних потреб користувачів на структуру та наповнення фінансової звітності / Н.М. Гудзенко, Н.І. Коваль, Т.Ф. Плахтій // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. – 2018. – № 5. – С. 102-113.
26. Добринь С.В. Політика формування та розподілу фінансових ресурсів підприємства / С.В. Добринь // Агросвіт. – 2015. – №21. – С.43-46.
27. Добрунік Т.П. Особливості управління фінансовими результатами аграрних підприємств / Т.П. Добрунік // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2016. – №5(1). – С. 76-83.
28. Єпіфанова І.Ю. Особливості управління фінансовим результатом від операційної діяльності підприємства / І.Ю. Єпіфанова, В.С. Ревенко // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2016. – № 2. – С. 160-166.

29. Журавльова Т.О. Формування фінансових ресурсів підприємства в умовах кризи / Т.О. Журавльова // Економіка та держава. – 2020. – №3. – С. 42-45.

30. Ільчук В.П. Фінансове забезпечення сталого розвитку підприємств реального сектору економіки / В.П. Ільчук, Т.О. Шпомер // Фінанси та банківська справа. – 2018. – № 2 (36). – С. 310-316.

31. Колеснік Я.В. Роль управління фінансовими ресурсами в процесі підвищення прибутковості сільськогосподарського підприємства / Я.В. Колеснік, А.В. Мажара // Інвестиції: практика та досвід. – 2019. – №21. – С. 49-53.

32. Корнійчук Г.В. Моніторинг у системі управління фінансовим потенціалом підприємства / Г.В. Корнійчук // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – №13. – С. 26-31.

33. Мазур В.А. Методика аналізу фінансового стану підприємства відповідно до вимог внутрішніх і зовнішніх користувачів / В.А. Мазур, О.Ф. Томчук, Ю.Ю. Браніцький // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. – 2017. – № 3. С.7-20.

34. Масюк Ю.В. Управління фінансовими результатами діяльності сільськогосподарського підприємства. / Ю.В. Масюк, В.Ю. Боюн // Економіка та держава. – 2021. – № 10. – С. 93-96.

35. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2014 № 73 зі змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13/page>.

36. Пігуль Н.Г. Показники рентабельності підприємств різних галузей України та шляхи підвищення їх рівня. / Н.Г. Пігуль, Т.О. Бочкарьова, Р.О. Кулинич // Економіка і суспільство. – Випуск 10. – 2017. – С.188-193.

37. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посібник / Г. В. Савицька. – К.: Знання. – 2005. – 662 с.

38. Скалюк Р.В. Економічний механізм управління фінансовими результатами промислових підприємств: теоретичні основи забезпечення функціонування / Р. В. Скалюк // Економічний вісник Донбасу. – 2011. – № 2. – С. 86-93.

39. Стецюк П.А. Формування нової парадигми управління фінансовими ресурсами підприємств / П.А. Стецюк // Економіка АПК. – 2016. – №6. – С.77-83.

40. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посіб. / О.О. Терещенко. – Київ: КНЕУ, 2003. – 554 с.

41. Тесленко Т.І. Облік фінансових результатів: проблеми та шляхи вдосконалення / Т.І. Тесленко, Н.В. Конькова // Бізнес Інформ. – 2013. – № 4. – С. 356-360.

42. Третяк О.Д. Оцінка фінансового стану акціонерних товариств / О.Д. Третяк // Фінанси України. – 2000. – № 2. – С. 98–103.

43. Янчева Л.М. Обліково-інформаційна система управління прибутком торговельних підприємств: [монографія] / Л. М. Янчева, І. Б. Чернікова, С. О. Кузнецова. – Х.: ХДУХТ, 2012. – 217 с.

44. Ярошевська О.В. Джерела залучення фінансових ресурсів на промислових підприємствах / О.В. Ярошевська, І.В. Кулько-Лабинцева // Економіка та держава. – 2020. – №10. – С. 30-33.

45. Яцух О.О. Теоретичні засади фінансового забезпечення діяльності сільськогосподарських підприємств / О.О. Яцух // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету. Серія: Економічні науки. Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс». – 2018. – № 4 (39). – С. 310–316.

46. Офіційний сайт ПАТ «Мотор Січ» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.motorsich.com/ukr/>

47. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>.

48. Офіційний сайт Міністерства Економіки України [Електронний ресурс] - Режим доступу: [http //www.me.gov.ua](http://www.me.gov.ua)
49. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс] - Режим доступу: [http//www.minfin.gov.ua](http://www.minfin.gov.ua)
50. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс] - Режим доступу: [http//www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua)
51. Берест М. М. Фінансовий аналіз: навчальний посібник, Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 164 с.
52. Бержанір І. А. Діагностика показників ліквідності підприємств. Фінансове забезпечення сталого розвитку економіки України: колективна монографія / за ред. Слатвінського М.А. Умань, 2016. С 151–156.
53. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 292 с.
54. Бреус С. В., Шматуха В. С. Оцінка фінансового стану підприємства та основні напрями його покращення. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". 2016. № 12(2). С. 35-37.
55. Бланк І.О., Ситник Г.В., Андрієць В.С. Управління фінансами підприємств: підручник. Київ: нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 792 с.
56. Бойчик І. М. Економіка підприємства : підручник. Київ : Кондор - Видавництво, 2016. 378 с.
57. Безродна С. М. Організація підприємницької діяльності : збірник тестів і практичних завдань для студентів екон. Спеціальностей. Чернівці : ПВКФ «Технодрук», 2017. 62 с.
58. Біляк Т.О., Бірюченко С. Ю., Бужимська К. О. Основи підприємництва: підручник / під заг. ред. Н.В. Валінкевич. Житомир: ЖДТУ, 2019. 493 с.
59. Васьківська К. В., Сич О. А. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Львів: «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2017. 236 с.
60. Власова Н. О., Міщенко В. А., П'ятак, Т. В., Кочетова Т. І., Котлярова А. В. Фінанси підприємств: Підручник / за наук. ред. проф. Н.О. Власової. Харків: Світ Книг, 2018. 437 с.

61. Верхоглядова Н. І. Сутність та необхідність аналізу фінансового стану. Економіка. Управління. Інновації. Випуск № 1 (11), Науковий вісник Класичного приватного університету. Запоріжжя, 2018. № 11. С. 55-60.
62. Валюх А. В., Зайцев О. В. Аналіз та напрями покращення фінансового стану підприємств України. Інфраструктура ринку. 2019. № 28. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/28-2019>.
63. Готра В. В. Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його покращення. Економіка і суспільство, 2018. №8. С. 219 - 223.
64. Груб'як С. В. Аналіз фінансово-економічного стану промислового підприємства. Глобальні та національні проблеми економіки, 2015. №5. С. 268 – 271.
65. Ганущак Т. В. Фінансова безпека бізнесу: підручник. Київ: Наукові знання, 2016. 266 с.
66. Добровольська О. В., Ясинська Д. В. Сучасна парадигма діагностики фінансового стану підприємства в період кризи. Економічний простір. 2021. Вип. 166. С. 81-84.
67. Добровольська О. В., Рондова М. А. Прогнозування банкрутства як методу оцінки фінансового стану підприємства. Агросвіт. 2021. № 20. С. 40–45.
68. Дорохова Н. Д. Фінансовий аналіз: Навчальний посібник. Київ.- КНЕУ, 2018. 21 с.
69. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В. Фінансовий аналіз та звітність: практикум. Вінниця: ВНТУ, 2017. 143 с.
70. Економіко-математичні методи та моделі: навч. посібник / за заг.р ед. Мацкул В. М. Одеса: ОНЕУ, 2017. 405 с.
71. Ільїна С. Б., Мицак О. В. Моделювання фінансового стану підприємств: сутнісний підхід до інтегрованої оцінки. Журнал «Економічні науки». Випуск 59. Київ, 2016. № 4. С. 139-146.
72. Кіндрацька Г. І., Білик М. С., Загородній А. Г. Економічний аналіз: підручник / за ред. проф. А. Г. Загороднього. Київ: Знання, 2015. 487 с.

73. Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А.І Фінансовий аналіз: навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 304 с.
74. Ладунка І. С., Кучеренко Є. А. Шляхи покращення фінансового стану підприємств в сучасних економічних умовах. Економіка і суспільство. 2016. № 15. С. 185 –188.
75. Міщук Г. Ю., Джигар Т. М., Шишкіна О. О. Економічний аналіз: навчальний посібник. Рівне: НУВГП, 2017. 156 с.
76. Мартиненко З. Е., Макар І. В. Управління підприємством: теоретико-методичні засади: монографія. Харків: Щедра садиба плюс, 2017. 296 с.
77. Отенко І. П., Азерков Г. Ф., Іващенко Г. А. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Харків: ХНЕУ ім. С.Кузнеця, 2015. 156 с.
78. Попадюк О. І. Теорія фінансового аналізу : навчальний посібник. Київ, 2015. 112 с.
79. Сокольська Р. Б., Зелікман В. Д., Акімова Т. В. Фінансовий аналіз. Спеціальні методи фінансового аналізу : навч. посіб. Дніпро: НМетАУ, 2016. 76 с.
80. Сорока Й. Й. Зарубіжний досвід оцінювання фінансового стану підприємств у сучасних умовах господарювання. Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2015. № 2. С. 363–367.
81. Фінанси підприємств: навч. посібник / за ред. Г. Я. Аніловської, І. Б. Висоцької. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 440 с.
82. Мицак О., Ковтун Н., Лихач О. Удосконалення механізму управління фінансовими результатами підприємства. Галицький економічний вісник. Тернопіль : ТНТУ, 2019. Том 56. №1. С. 115–122.
83. Нагайчук В.В. Показники оцінки якості прибутку підприємства та їх залежність від обраної стратегії. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchtei/2011_2_1/NV-2011-V2_23.pdf.

84. Пеняк Ю., Пеняк Ю., Руденко А. Тенденції показників фінансових результатів українських підприємств. Економіка та суспільство. 2021. №(30). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-30-46>.

85. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств: підручник – 6-ге вид., переробл. і виправ. / А.М. Поддєрьогін. К.: КНЕУ, 2012. 552 с.

86. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: Підручник. – 2-ге вид. перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2008. – 528 с. 24. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: [навч. посіб.] / Г.В. Савицька. – [3-тє вид., випр. і доп.]. – К.: Знання, 2007. – 668 с.

87. Жигалкевич Ж.М., Фісенко Е.С. Система управління прибутком як умова ефективного функціонування підприємства. Економіка та суспільство. 2016. №4. URL: <http://economyandsociety.in.ua>.

88. Стаднюк Т.С. Особливості методики аналізу фінансових результатів діяльності підприємств. Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2016. № 1. С. 127- 132.

89. Яцух О.О., Захарова Н.Ю. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія : Економіка і управління. 2018. Т. 29(68), № 3. С. 173- 180. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_econ_2018_29_3_35.

ДОДАТКИ

Додаток А

Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан) та консолідований звіт

про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

ПАТ "МОТОР СІЧ" на 31 грудня 2021 рік

Додаток 2
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Звіт про фінансові результати"

Підприємство ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "МОТОР СІЧ"	Дата (рік, місяць, число)	КОДІ
Територія ЗАПОРІЗЬКА	за СДРПОУ	2017 01 01
Організаційно-правова форма господарювання Акціонерне товариство	за КОАТУУ	14307794
Вид економічної діяльності Виробництво повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування	за КОІФГ	2310137500
Середня кількість працівників 26537	за КВЕД	230
Адреса, телефон проспект Моторобудівників, буд. 15, м. ЗАПОРІЖЖЯ, ЗАПОРІЗЬКА обл., 69068		30 30
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Консолідованого звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2-к), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)	0617204797	

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку V
за міжнародними стандартами фінансової звітності

Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2021 року

Форма №1-к Код за ДКУД **1801007**

А К Т И В	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
I	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1 884	5 366
первісна вартість	1001	2 770	7 583
накопичена амортизація	1002	886	2 217
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	5 733 581	6 443 786
первісна вартість	1011	8 686 955	10 314 752
знос	1012	2 953 374	3 870 966
Інвестиційна нерухомість	1015	28 457	26 824
первісна вартість	1016	35 011	35 061
знос	1017	6 554	8 237
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість	1021	-	-
накопичена амортизація	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	58 603	27 082
інші фінансові інвестиції	1035	29 824	1 545
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	120 717
Гудвіл при консолідації	1055	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	92 439	205 369
Усього за розділом I	1095	5 944 788	6 830 689
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	10 500 001	13 192 781
Виробничі запаси	1101	3 365 997	3 816 055
Незавершене виробництво	1102	6 563 541	8 401 944
Готова продукція	1103	552 776	938 682
Товари	1104	17 687	16 100
Поточні біологічні активи	1110	138	165
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	915 209	1 125 428
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	871 230	581 123
з бюджетом	1135	281 971	49 041
у тому числі з податку на прибуток	1136	3 370	47
з нарахованих доходів	1140	383	375
із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	154 770	322 801
Поточні фінансові інвестиції	1160	635 516	559 935
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 273 420	2 352 855
Готівка	1166	804	1 672
Рахунки в банках	1167	1 149 135	2 349 829
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	40 183	110 351
Усього за розділом II	1195	14 672 821	18 294 855
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	11 539	110
Баланс	1300	20 629 148	25 125 654

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (паієвий) капітал	1400	280 529	280 529
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	7 112	122 128
Додатковий капітал	1410	451 774	491 729
Емісійний дохід	1411	416 087	417 258
Накопичені курсові різниці	1412	35 562	74 358
Резервний капітал	1415	71 184	71 251
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	13 397 346	15 369 225
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(177)	(2 852)
Інші резерви	1435	-	-
Неконтрольована частка	1490	(85 587)	(79 694)
Усього за розділом I	1495	14 122 181	16 252 316
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	5 446	18 476
Пенсійні зобов'язання	1505	62 118	76 913
Довгострокові кредити банків	1510	17 878	359 177
Інші довгострокові зобов'язання	1515	29 097	1 734 821
Довгострокові забезпечення	1520	72 352	71 923
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Інші довгострокові забезпечення	1525	1 056 084	914 902
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань	1532	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1533	-	-
резерв незароблених премій	1534	-	-
інші страхові резерви	1535	-	-
Інвестиційні контракти	1540	-	-
Призовий фонд	1545	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1695	1 242 975	3 176 212
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	601 461	874 166
Векселі видані	1605	103	103
Поточна кредиторська заборгованість за:	1610	40 329	19 323
довгостроковими зобов'язаннями	1611	566 308	632 068
позачасові роботи, послуги	1620	1 299 669	186 335
розрахунками з бюджетом	1621	1 277 816	138 878
у тому числі з податку на прибуток	1625	34 440	33 017
розрахунками зі страхування	1630	89 337	93 344
розрахунками з оплати праці	1635	2 518 833	2 752 056
за одержаними авансами	1640	19 968	55 356
за розрахунками з учасниками	1645	-	-
із внутрішніх розрахунків	1650	-	-
за страховою діяльністю	1660	60 369	59 284
Поточні забезпечення	1665	1 168	971 486
Доходи майбутніх періодів	1670	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1690	32 007	20 588
Інші поточні зобов'язання	1695	5 263 992	5 697 126
Усього за розділом III	1700	-	-
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Усього за розділом IV	1800	-	-
Баланс	1900	20 629 148	25 125 654

Керіжник

Войтенко Сергій Анатолійович

Головний бухгалтер

Тиханський Анатолій Олександрович

¹ Визначається в порівнянні з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство	ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "МОТОР СІЧ" (позначення)	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
			2017	01	01
			14307794		

Консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2021 р.

Форма N2-к Код за ДКУД **1801008**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	10 546 207	13 824 039
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
Премії підписані, валова сума	2011	-	-
Премії, передані у перестраховання	2012	-	-
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4 217 243)	(4 933 107)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	6 328 964	8 890 932
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	9 991 300	10 562 058
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	-
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(1 041 515)	(997 124)
Витрати на збут	2150	(779 587)	(804 272)
Інші операційні витрати	2180	(11 027 717)	(11 802 464)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	-
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	3 471 445	5 849 130
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	9 187	14 184
Інші фінансові доходи	2220	21 501	55 118
Інші доходи	2240	255 137	339 035
Дохід від благодійної допомоги	2241	-	-
Фінансові витрати	2250	(190 164)	(100 003)
Втрати від участі в капіталі	2255	(1)	(9 486)
Інші витрати	2270	(893 075)	(1 634 929)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	2 674 030	4 513 049
збиток	2295	(-)	(-)

Продовження дод. А

Продовження додатка 2

Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(709 587)	(1 183 399)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	1 964 443	3 329 650
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	193 281	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	49 676	(11 823)
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	(5)
Інший сукупний дохід	2445	(13 375)	108 175
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	229 582	96 347
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	229 582	96 347
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	2 194 025	3 425 997
Чистий прибуток (збиток), що належить:			
власникам материнської компанії	2470	2 047 640	3 408 073
неконтрольованій частці	2475	(83 197)	(78 423)
Сукупний дохід, що належить:			
власникам материнської компанії	2480	2 188 052	3 500 473
неконтрольованій частці	2485	5 973	(74 476)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	5 224 356	5 738 689
Витрати на оплату праці	2505	1 835 971	1 793 253
Відрахування на соціальні заходи	2510	390 650	514 503
Амортизація	2515	757 681	700 643
Інші операційні витрати	2520	2 359 416	13 534 351
Разом	2550	10 568 074	22 281 439

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2077990	2077990
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2077990	2077990
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	945,35729	1 602,34169
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	945,35729	1 602,34169
Дивіденди на одну просту акцію	2650	30,00000	30,00000

Керівник

Головний бухгалтер

Войтенко Сергій Анатолійович

Тиханський Анатолій Олександрович

Додаток Б

Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан) та консолідований звіт
про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

ПАТ "МОТОР СІЧ" на 31 грудня 2020 рік

Додаток 2
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Дата (рік, місяць, число) **2020 | 12 | 31**

Підприємство **ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "МОТОР СІЧ"** за СДРЦЮУ **14307794**

Територія **ЗАПОРІЖЖЯ** за КОАТУУ **2310137500**

Організаційно-правова форма господарювання **Акціонерне товариство** за КОПФІ **230**

Вид економічної діяльності **Виробництво повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування** за КВЕД **3030**

Середня кількість працівників **1 27320**

Адреса, телефон **проспект Моторобудівників, буд. 15, м. ЗАПОРІЖЖЯ, ЗАПОРІЖЖЯ, обл., 69068** **0617204779**

Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знаку (окрім розділу IV Консолідованого звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (форма №2-к), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "x" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан)
на **31 грудня 2020 року** Форма №1-к Код за ДКУ/Ц **1801007**

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1 949	1 884
первісна вартість	1001	2 448	2 712
накопичена амортизація	1002	499	828
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	5 220 414	5 817 858
первісна вартість	1011	7 468 375	8 686 955
знос	1012	2 247 961	2 869 097
Інвестиційна нерухомість	1015	29 136	28 457
первісна вартість	1016	34 015	35 011
знос	1017	4 879	6 554
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість	1021	-	-
накопичена амортизація	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	52 904	66 507
інші фінансові інвестиції	1035	32 290	29 824
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	8 986	6 646
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл при консолідації	1055	736	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	127 885	92 439
Усього за розділом I	1095	5 474 300	6 043 615
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	7 224 549	10 533 272
Виробничі запаси	1101	2 030 754	3 365 629
Незавершене виробництво	1102	4 741 715	6 597 180
Готова продукція	1103	439 854	552 776
Товари	1104	12 226	17 687
Поточні біологічні активи	1110	139	138
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	444	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	894 429	910 190
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	993 719	871 206
з бюджетом	1135	301 546	281 971
у тому числі з податку на прибуток	1136	8 265	3 370
за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	383
за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	106 129	154 436
Поточні фінансові інвестиції	1160	551 005	635 516
Гроші та їх еквіваленти	1165	950 503	1 273 420
Готівка	1166	11 628	804
Рахунки в банках	1167	592 524	1 149 135
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестрахування у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

Продовження дод. Б

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	78 049	40 855
Усього за розділом II	1195	11 100 512	14 701 387
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	10 130	11 539
Баланс	1300	16 584 942	20 756 541

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (паієвий) капітал	1400	280 529	280 529
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	7 689	7 112
Додатковий капітал	1410	542 985	641 413
Ремісійний дохід	1411	408 578	416 087
Накопичені курсові різниці	1412	51 337	34 092
Резервний капітал	1415	71 184	71 184
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	9 891 624	13 316 483
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(14 670)	(374)
Інші резерви	1435	-	-
Неконтрольована частка	1490	(11 104)	(82 307)
Усього за розділом I	1495	10 768 237	14 234 040
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	33 386	8 516
Пенсійні зобов'язання	1505	171 290	62 273
Довгострокові кредити банків	1510	23 148	17 878
Інші довгострокові зобов'язання	1515	29 168	29 097
Довгострокові забезпечення	1520	71 697	72 352
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	1 500 899	1 056 084
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань	1532	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1533	-	-
резерв незароблених премій	1534	-	-
інші страхові резерви	1535	-	-
Інвестиційні контракти	1540	-	-
Призовий фонд	1545	-	-
Резерв на виплату джек-пота	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	1 829 588	1 246 200
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	494 668	601 461
Векселі видані	1605	367	103
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	86 950	40 329
товари, роботи, послуги	1615	593 987	577 997
розрахунками з бюджетом	1620	15 517	1 300 155
у тому числі з податку на прибуток	1621	566	1 277 277
розрахунками зі страхування	1625	38 858	34 439
розрахунками з оплати праці	1630	78 133	89 337
за одержаними авансами	1635	2 578 185	2 518 833
за розрахунками з учасниками	1640	49 768	19 968
із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	33 269	60 369
Доходи майбутніх періодів	1665	1 326	1 168
Відстрочені комісійні доходи від нерестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	16 089	32 142
Усього за розділом III	1695	3 987 117	5 276 301
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
1700	-	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду			
1800	-	-	-
Баланс	1900	16 584 942	20 756 541

Керівник

Жемашок Павло Дмитрович

Головний бухгалтер

Тиханський Анатолій Олександрович

Визначається зазначеним суб'єктом підприємства, який є виконавчим органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство	ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "МОТОР СІЧ" (паймежування)	Дата (рік, місяць, число)	2 0 1 5 1 2 3 1
		за ЄДРПОУ	14307794

Консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за Рік 2020 р.

Форма N2-к Код за ДКУД 1801008

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	13 830 655	10 730 122
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
Премії підписані, валова сума	2011	-	-
Премії, передані у перестраховування	2012	-	-
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4 907 340)	(5 514 991)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	8 923 315	5 215 131
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	10 559 987	7 550 857
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	-
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
Адміністративні витрати	2130	(997 093)	(774 110)
Витрати на збут	2150	(804 270)	(565 950)
Інші операційні витрати	2180	(11 760 076)	(7 781 602)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	-
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	5 921 863	3 644 326
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	14 184	2 892
Інші фінансові доходи	2220	55 118	15 749
Інші доходи	2240	339 038	181 248
Дохід від благодійної допомоги	2241	-	-
Фінансові витрати	2250	(100 003)	(70 923)
Втрати від участі в капіталі	2255	(1 680)	(619)
Інші витрати	2270	(1 634 929)	(1 465 816)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	4 593 591	2 306 857
збиток	2295	(-)	(-)

Продовження дод. Б

Продовження додатка 2

Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(1 193 749)	(746 490)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	3 399 842	1 560 367
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	3 726
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	(14 313)	35 175
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	(5)	12
Інший сукупний дохід	2445	108 175	(9 400)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	93 857	29 513
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	1 268
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	93 857	28 245
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	3 493 699	1 588 612
Чистий прибуток (збиток), що належить:			
власникам материнської компанії	2470	3 473 977	1 561 450
неконтрольованій частці	2475	(74 135)	(1 083)
Сукупний дохід, що належить:			
власникам материнської компанії	2480	3 564 678	1 604 295
неконтрольованій частці	2485	(71 197)	(15 683)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	5 756 457	4 486 747
Витрати на оплату праці	2505	1 799 804	1 378 749
Відрахування на соціальні заходи	2510	516 657	495 925
Амортизація	2515	702 848	559 064
Інші операційні витрати	2520	13 576 202	8 704 217
Разом	2550	22 351 968	15 624 702

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2077990	2077990
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2077990	2077990
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	1 636,12	750,90
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	1 636,12	750,90
Дивіденди на одну просту акцію	2650	30,00	24,00

Керівник

Жеманюк Павло Дмитрович

Головний бухгалтер

Тиханюк Анатолій Олександрович

Додаток В

**Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан) та консолідований звіт
про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
ПАТ "МОТОР СІЧ" на 31 грудня 2019 рік**

		КОДІ				
		2	0	1	4	1 2 3 1
Підприємство	ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "МОТОР СІЧ"	за СДРІЮВ 14307794				
Територія	ЗАПОРІЗЬКА	за КОАТУУ 2310137500				
Організаційно-правова форма господарювання	Публічне акціонерне товариство	за КОІФІ 234				
Вид економічної діяльності	Виробництво повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування	за КВЕД 30.30				
Середня кількість працівників	1 28656					
Адреса, телефон	Моторобудівник, буд. 15, м. ЗАПОРІЗЬКА, ЗАПОРІЗЬКА обл., 69068					
Одиниця виміру: тис. грн. без десятикового знака (окрім розділу IV Консолідованого звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (форма №2-к) тривали показники якого наводяться в гривнях з копійками)						
Складено (сробити позначку "х" у відповідній клітинці):						
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку						
за міжнародними стандартами фінансової звітності						
V						
Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан)						
на 31 грудня 2019 року						
Форма №1 к Код за ДКУ А 1801007						
А К Т И В		Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду		
I		2	3	4		
I. Необоротні активи						
Нематеріальні активи		1000	1 153	1 949		
первісна вартість		1001	1 750	2 448		
накопичена амортизація		1002	597	499		
Незавершені капітальні інвестиції		1005	-	-		
Основні засоби		1010	4 530 683	5 220 418		
первісна вартість		1011	6 217 061	7 468 398		
знос		1012	1 686 378	2 247 980		
Інвестиційна нерухомість		1015	30 797	29 136		
первісна вартість		1016	34 015	34 015		
знос		1017	3 218	4 879		
Довгострокові біологічні активи		1020	-	-		
первісна вартість		1021	-	-		
накопичена амортизація		1022	-	-		
Довгострокові фінансові інвестиції які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств		1030	303 897	49 442		
інші фінансові інвестиції		1035	8 848	32 290		
Довгострокова дебіторська заборгованість		1040	17 018	8 986		
Відстрочені податкові активи		1045	-	-		
Гудвіл при консолідації		1055	-	736		
Відстрочені аквізиційні витрати		1060	-	-		
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах		1065	-	-		
Інші необоротні активи		1090	-	-		
Усього за розділом I		1095	4 892 396	5 342 957		
II. Оборотні активи						
Зпаси		1100	5 491 212	7 224 122		
Вироблені запаси		1101	1 513 302	2 030 373		
Незавершене виробництво		1102	3 662 841	4 741 669		
Готова продукція		1103	306 945	439 854		
Товари		1104	7 924	12 226		
Поточні біологічні активи		1110	209	139		
Депозити перестраховування		1115	-	-		
Векселі одержані		1120	-	444		
Дебіторська заборгованість за продукцією, товари, роботи, послуги		1125	454 282	893 798		
Дебіторська заборгованість за розрахунками:						
за виданими авансами		1130	531 456	1 123 363		
з бюджетом		1135	244 103	297 871		
з тому числі з податку на прибуток		1136	19 646	6 732		
за розрахунками з нарахованих доходів		1140	-	-		
за розрахунками із внутрішніх розрахунків		1145	-	-		
Інша поточна дебіторська заборгованість		1155	113 674	107 073		
Поточні фінансові інвестиції		1160	916 327	851 005		
Гроші та їх еквіваленти		1165	457 258	950 503		
Готівка		1166	250	11 628		
Розумки в банках		1167	430 834	592 524		
Витрати майбутніх періодів		1170	-	-		
Частика перестраховика у страхових резервах		1180	-	-		
з тому числі в резервах довгострокових зобов'язань		1181	-	-		
резервах збитків або резервах належних виплат		1182	-	-		
резервах не зароблених премій		1183	-	-		

Продовження дод. В

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	84 568	78 049
Усього за розділом II	1195	8 293 089	11 226 367
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	954	10 130
Баланс	1300	13 186 439	16 579 454

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Власний капітал			
Зарезервовані (паївний) капітал	1400	280 529	280 529
Внески до незарезервованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у домішках	1405	7 647	7 761
Додатковий капітал	1410	500 016	541 524
Емисійний дохід	1411	408 077	408 578
Накопичені курсові різниці	1412	1 276	51 337
Резервний капітал	1415	73 982	71 184
Перезододлений прибуток (непокритий збиток)	1420	8 361 515	9 887 100
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Видучений капітал	1430	(29 856)	(14 670)
Інші резерви	1435	-	-
Неконтрольована частка	1490	44 588	(10 999)
Усього за розділом I	1495	9 238 421	10 762 429
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	75 265	33 256
Пенсійні зобов'язання	1505	176 761	171 290
Довгострокові кредити банків	1510	41 359	23 148
Інші довгострокові зобов'язання	1515	47 615	29 168
Довгострокові забезпечення	1520	75 446	71 733
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Пільгове фінансування	1525	983 656	1 500 009
Благочинна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань	-	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв не зароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Привілейний фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	1 400 102	1 829 504
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	440 015	494 668
Векселі видані	1605	4 903	367
Поточна кредиторська зборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	50 217	86 950
товари, роботи, послуги	1615	279 907	592 548
розрахунками з бюджетом	1620	13 246	15 481
у тому числі з податку на прибуток	1621	1 455	566
розрахунками зі страхування	1625	34 122	38 854
розрахунками з оплати праці	1630	57 996	78 133
за одержаними авансами	1635	1 560 788	2 580 629
за розрахунками з учасниками	1640	39 020	49 768
із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
за страхового діяльності	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	35 137	33 218
Доходи майбутніх періодів	1665	1 031	1 326
Відстрочені комбієнні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	31 534	16 179
Усього за розділом III	1695	2 547 916	3 987 521
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	13 186 439	16 579 454

Керівник

Войтенко Сергій Анатолійович

Головний бухгалтер

Тиханський Анатолій Олександрович

Г - Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство	ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "МОТОР СІЧ" (наименовання)	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
		за С/ДРІКОУ	2	0	1
			4	1	2
			1	2	3
			14307794		

Консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за

Рік 2019 р

Форма N2-к Код за ДКУД 1801008

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	10 730 122	8 583 924
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
Премії підписані, валова сума	2011	-	-
Премії, передані у перестрахування	2012	-	-
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(5 514 991)	(4 974 227)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валювний:			
прибуток	2090	5 215 131	3 609 697
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	7 550 857	5 664 497
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	-
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
Адміністративні витрати	2130	(774 110)	(657 976)
Витрати на збут	2150	(565 950)	(446 726)
Інші операційні витрати	2180	(7 781 602)	(5 978 638)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	-
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	3 644 326	2 190 854
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	2 892	4 257
Інші фінансові доходи	2220	15 749	9 572
Інші доходи	2240	181 248	92 620
Дохід від благодійної допомоги	2241	-	-
Фінансові витрати	2250	(70 923)	(31 898)
Втрати від участі в капіталі	2255	(619)	(2 827)
Інші витрати	2270	(1 465 816)	(199 029)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	2 306 857	2 063 549
збиток	2295	(-)	(-)

Продовження дод. В

Продовження додатка 2

Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(746 490)	(744 358)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	1 560 367	1 319 191
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	3 726	10 051
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	35 175	(434)
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	12	53
Інший сукупний дохід	2445	(9 400)	119 328
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	29 513	128 998
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	1 268	23 288
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	28 245	105 710
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1 588 612	1 424 901
Чистий прибуток (збиток), що належить:			
власникам материнської компанії	2470	1 561 450	1 324 005
неконтрольованій частці	2475	(1 083)	(4 814)
Сукупний дохід, що належить:			
власникам материнської компанії	2480	1 604 295	1 426 377
неконтрольованій частці	2485	(15 683)	(1 476)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	4 486 747	4 323 006
Витрати на оплату праці	2505	1 378 749	1 238 935
Відрахування на соціальні заходи	2510	495 925	445 817
Амортизація	2515	559 064	475 336
Інші операційні витрати	2520	8 704 217	6 730 657
Разом	2550	15 624 702	13 213 751

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2077990	2077990
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2077990	2077990
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	750,90	634,84
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	750,90	634,84
Дивіденди на одну просту акцію	2650	24,00	12,00

Керівник

Головний бухгалтер

Войтенко Сергій Анатолійович

Войтенко Сергій Анатолійович

Тиханської Анастасій Олександрівич